

speciál

100+1

ZAHraniČNÍ ZAJÍMAVOST

Je Turínské
plátno pravé?

Je Velká sfinga
stará 11 tisíc let?

Kdo postavil Stonehenge?

Objevíme někdy Svatý grál?

Existovala Atlantida?

NEVYŘEŠENÉ ZAHADY HISTORIE

Proč vraždil Jack Rozparovač?
Poprava čarodějnic ze Salemu
Rozluštíme kresby z planiny Nazca?
Tajemná Oblast 51
Sochy Moai: němí svědkové zkázy
Ostrov, co zmizely z mapy světa
Smrtící Ďáblovo moře
Zkázonosný Bermudský trojúhelník
Jak byly postaveny pyramidy
Co střeží Velká sfinga v Egyptě
Objevy, které napálily archeology
Čeká Titanic druhý konec?
Tajemství mayského kalendáře
Neobjasněný výbuch na Sibiři
Zázračné zbraně Třetí říše
Útočili 11. září opravdu teroristé?
Marné čekání na apokalypsu
Co tají klub Bilderberg

Zabila
Kennedyho CIA?

Kde je ukryta
jantarová komnata?

Kam zmizely
Draculovy ostatky?

Byl Gagarin
ve vesmíru až druhý?

Proč zmizela
posádka Mary Celeste?

Spáchal
Saint-Exupéry sebevraždu?

Kdo byl
Muž se železnou maskou?

Byli Američané
skutečně na Měsíci?

Vládou světu
tajná společenství?

79,90 Kč, na Slovensku: 4,49 €

13

Poznejte nekonečno

SERIÁL: PRŮZKUM SLUNEČNÍ SOUSTAVY ■ TAJEMNÁ NOČNÍ OBLOHA

HLEDÁME DRUHOU ZEMI

TAJEMSTVÍ VESMIRU

Z RODINY ČASOPISŮ 100+1

OBJEVOVÁNÍ A DOBÝVÁNÍ KOSMU ■ ZÁŘÍ 2012

TECHNIKA

Najde Curiosity na MARSU ŽIVOT?

Co objeví unikátní rover pod povrchem Marsu? Poletí na Mars ještě nějaká další výprava?

TĚŽBA NA ASTEROIDECH

Vyplatí se náročná cesta za nesmírným nerostným bohatstvím?

Poletí Číňané na Měsíc?

První Číňanka ve vesmíru je jen začátek

SERIÁL OPOZDĚNÉ ODTAJŇOVÁNÍ

Neil Armstrong: Zemřel první muž na Měsíci

Bylo možné zachránit raketoplán Columbia?

Pomohli Němci sovětské kosmonautice?

Odstartovali
jsme
**7. září
2012**

Objevování a dobývání kosmu

Vážení čtenáři,

tajemné a zdánlivě nevysvětlitelné úkazy fascinují lidi odpradáвна. V pravěku a starověku se lidé báli blesků a živelných pohrom, protože nedokázali vysvětlit jejich podstatu. Ve středověku se báli pokrokových myšlenek, které ohrožovaly tehdejší způsob života. I dnes, v době televize a internetu, v době kosmických letů a nanobotů, se najde řada lidí, jež podobné záhady fascinují a kteří věří v nadpozemské úkazy a konspirační teorie. Přitom spoustu úkazů a událos-

že bychom mohli s technikou šedesátých let přistát na Měsíci, a tak „našel“ spoustu důkazů, podle nichž bylo dobytí Měsíce jednou velkou blamází. Někdo nevěří, že za útok na newyorská Dvojčata mohou teroristé, a proto zaplavil internet falešnými pochybnostmi a vykonstruovanými důkazy, že útočila sama americká vláda.

A tak bychom mohli pokračovat. Přitom nejjednodušší vysvětlení bývají zpravidla ta správná – jen lidé nedokážou uvěřit tomu, že by to mohlo být právě tak jednoduché, a hledají za vším konspiraci a spiknutí. Ale dejme si ruku na srdce: kdyby na světě nebyly záhady, kdyby tu nebyly (alespoň zdánlivě) tajemné úkazy, byl by náš život určitě chudší. Vždyť člověk je od přírody tvor zvědavý a chce

” Vysvětlení některých záhad je zpravidla prosté. Jenom tomu nechceme uvěřit

tí nemůžeme vysvětlit jenom proto, že k tomu nemáme dostatek přímých či nepřímých důkazů, případně že úroveň našich znalostí a zkušeností není v dané chvíli dostatečná.

Stejně jako se dnes můžeme smát těm, kteří si dříve nedokázali vysvětlit blesky nebo zatmění Slunce, pousmějí se za pár desítek nebo stovek let naši potomci tomu, jak jsme mohli řešit tak banální záhady jako ztracené lodě v bermudském trojúhelníku, neexistující ostrovy nebo záhadný mayský kalendář. Přitom mnohé záhady jsou vytvořeny uměle – někomu se nezdálo,

přicházet věcem na kloub – ať už jde o záhady reálné či vykonstruované. V tomto speciálu najdete takových záhad, jimiž se lidstvo zabývá mnohá desetiletí, celou řadu. Některé dokážeme vysvětlit, u některých vysvětlení alespoň tušíme a některé zůstanou nevysvětleny navždy. Tak si o nich můžeme alespoň číst a máme o čem přemýšlet.

Příjemné čtení dalšího speciálu 100+1 zahraniční zajímavost přeje

Martin Sívák

100+1

zahraniční zajímavost
Předplatte si na
www.epublishing.cz

100+1

100+1 speciál – Nevřešené záhady historie vychází 14. 9. 2012

Věda, technika, člověk, příroda, historie

www.stoplusjednicka.cz

(E-mailové adresy zaměstnanců vydavatelství jsou tvořeny podle vzoru prjmeni@epublishing.cz)

Produktový ředitel Petr Broža

Vedoucí populárně-naučných časopisů
Vít Šebor

Redakce a stálí spolupracovníci
Martin Sívák, David Bímka, Richard Guryč, Kateřina Samuelová, Michaela Wilhelmová, Adam Okatý, Jiří Ševčík, Kateřina Sovová

Sazba Jakub Havlíš, Zdena Hozáková

Jazyková korektura Zdeněk Dan

Produkce, výroba Ivan Pospíšil

Adresa redakce

100+1 zahraniční zajímavost
Extra Publishing, s. r. o.
Bubeničkova 9, 615 00 Brno
Tel.: 546 606 008, fax: 549 210 724

Ředitelka inzerce
Anna Mařáková

Inzerce a marketing
Jan Kučera, Pavel Pospíšil, Libor Kríž

Extra Publishing Brno

Bubeničkova 9, 615 00 Brno
Tel.: 546 606 008
Fax: 549 210 724

Vedoucí distribuce Marcela Rešková

Předplatné ČR

na adrese redakce: Extra Publishing, s. r. o.,
předplatné časopisů,
Bubeničkova 9, 615 00 Brno,
telefon: 545 211 880, 602 545 145
(prac. dny po-čt, 8–16 hod.)
web: www.epublishing.cz
e-mail: předplatne@epublishing.cz

Reklama na e-mail:
reklamace@epublishing.cz

Předplatné SR

pisemně: Mediaprint-Kapa Pressegresso, a. s.,
oddělení jiné formy predaja, Vajnorská 137, P.O.BOX
183, 830 00 Bratislava 3
tel.: 02/444 588 21, 444 427 73 a 444 588 16 a fax:
02/444 588 19
web: www.mediakapa.sk
e-mail: předplatne@abompkapa.sk

Pokud to není výslovně uvedeno, akční nabídky,
dárky apod. se nevztahují na prodej předplatného na
Slovensku, které zajišťuje společnost Mediaprint-Kapa
Pressegresso.

Distribuce

V České republice společnost PNS, a. s.,
na Slovensku Mediaprint-Kapa Pressegresso, a. s.
a soukromí distributoři

Tisk Neografa, a. s., Martin, SK

Vychází jako speciál časopisu 100+1,
ISSN 0322-9629, MK ČR E 20427.

Autorská práva ke zveřejněným materiálům vykonává
vydavatel Extra Publishing, s. r. o. Jakékoliv užití
části nebo celku, zejména přetisk a šíření jakýmkoliv
způsobem, včetně elektronického, je bez předchozího
souhlasu vydavatele zakázáno.

Vydavatel

Extra Publishing, s. r. o.
Bubeničkova 9, 615 00 Brno
IČ 27 68 92 47, DIČ CZ 27 68 92 47

Obchodní ředitel tisk Pavel Pospíšil

Obchodní ředitel internet Libor Kríž

Finanční ředitel Ivan Pospíšil

Extra

Publishing

Nevyřešené záhady historie

ZÁHADNÉ OSOBY

- 6** **Pravda o Draculovi**
Vlad III. Dracula nebyl během svého života z upírství nikdy obviněn
- 18** **Muž se železnou maskou**
Kdo byl vězeň bez tváře a beze jména?
- 28** **Nejslavnější sériový vrah**
Proč vraždil Jack Rozparovač?
- 38** **Záhadná zmizení slavných**
Objasníme někdy jejich osud?
- 41** **Čarodějnice ze Salemu**
Přivedla je na popraviště otrava halucinogenem?

ZÁHADNÉ OBLASTI

- 26** **Mýtus o zmizelém ostrově**
Atlantida – zrozená z vody a pohlcená vodou
- 31** **Tajemné obrazy v poušti**
Rozluštíme někdy kresby z planiny Nazca?
- 44** **Nejznámější letecká základna**
Slouží Oblast 51 letectvu, nebo jako sklad pro UFO?
- 50** **Bájně ostrovy**
Lidé je nikdy nepřestali hledat
- 56** **Němí svědkové zkázy**
Co změnilo Velikonoční ostrov na „Ostrov mrtvých“?
- 64** **Smrtící Ďáblovo moře**
Co zahubilo posádku holandské lodě?

18 Muž, který věděl příliš mnoho

- 81** **Bermudský trojúhelník**
Proč tu mizí letadla i lodě?

ZÁHADNÉ STAVBY

- 8** **Kamenné mystérium**
Stonehenge zůstává i přes všechny pokusy o vysvětlení svého vzniku zahalen tajemstvím
- 11** **Záhada ztracené posádky**
Kam zmizela posádka lodi Mary Celeste?
- 14** **Tajemství pyramid**
Jak byla postavena egyptská kamenná monstra?
- 23** **Tajemství Otce hrůzy**
Co vše stráží Velká sfinxa v Egyptě?
- 46** **Druhý konec Titaniku**
Slavnému vraku údajně zbývá už jen pár let existence. Proč?
- 72** **Tajemství 2. světové války**
Kam se poděla jantarová komnata?

ZÁHADNÉ PŘEDMĚTY

- 20** **Tajemství staré 2 000 let**
Kde se skrývá Svatý grál?

26 Vymyslel si Atlantidu Plátón?

38 Podaří se najít ostatky Glenna Millera?

44 Testují Američané v Oblasti 51 tajné zbraně?

31 Neodhalená tajemství planiny Nazca

64 Co potopilo loď v Dáblově moři?

8 Postavili kamennou svatyni druidové?

34 **Rubáš Ježíše Krista**
Spor o pravost Turínského plátna stále bez vítěze

88 **Podivné objevy**
Archeologické nálezy, které napálily vědce i veřejnost

94 **Tajemství mayského kalendáře**
Máme se bát blížícího konce světa?

84 **Útočili skutečně teroristé?**
Bylo 11. září takové, jak tvrdí FBI?

91 **Klub Bilderberg**
Nic netajíme, jsme géčka

96 **Nenaplněné předpovědi**
Marné čekání na apokalypsu

KONSPIRACE

53 **Neobjasněný výbuch na Sibiři**
Tunguzská katastrofa je i po sto letech stále záhadou

60 **Zázračné zbraně Třetí říše**
Co všechno Němci (ne)stihli dokončit?

62 **Kosmický podvod století?**
Přistáli jsme na Měsíci, nebo ne?

68 **Vesmírné konspirace**
Byl Gagarin skutečně první?

74 **Neobjasněný atentát**
Vyšinutý střelec, mafie nebo CIA? Kdo zabil JFK?

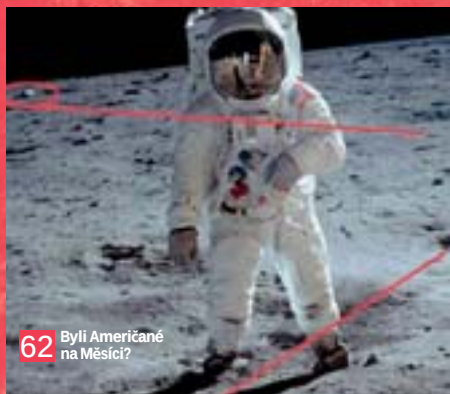
78 **Elitní spolky**
Chtějí tajná společenství ovládnout svět?

23 Zobrazuje sfinga faraona Racheafa?

96 Vyplní se předpovědi konce světa?

62 Byli Američané na Měsíci?

56 Ostrov, který zničil sám sebe

Pravda o Draculovi

Martin Sivák

O tom, že předobrazem pro románového hraběte Dracula je valašský kníže Vlad III. Dracula, není pochyb. Kdybyste se na něj vyptávali v rodném Rumunsku, patrně by vám ale překvapením spadla čelist. Rumuni ho považují za národního hrdinu!

Kdo by neznal nejslavnějšího upíra hraběte Dracula? Neměl rád sluneční svit, jeho špičáky hravě prokously lidské hrdlo a své krvavé běsnění prováděl v Transylvánii. Tento děsivý a zároveň přitažlivý příběh známe patrně všichni. Ne každý ale ví, že ve skutečnosti bylo všechno trochu jinak.

Vlad III. se narodil v zimě roku 1431 a za přízvisko **Dracula** vděčí svému otci, valašskému knížeti **Vladovi II.**, který byl členem prestižního uherského Dračího řádu. Byl proto přezdíván „Dracul“ (čili Drak). „Dracula“ pak není

Německý dřevoryt zachycuje Vlada III. Narážejce, jak obědvá mezi kůly s napíchnutými těly

Portrét Vlada III. v innsbruckém zámku Ambras

ničím jiným než zdobnělinou otcovy přezdívkou. V roce 1442 putoval Vlad III. i se svým mladším bratrem **Radem Krásným** na turecký dvůr jako pojistka dohody mezi tureckým sultánem **Muradem II.** a jejich otcem. **V zajetí strávil šest let a kromě zabíjení svého bratra byl údajně i několikrát svědkem bití a mučení vězňů.** To prý mělo mít vliv na jeho pozdější sadistickou krutost.

V 17 letech se Dracula pokusil převzít vládu po svém otci, který byl zavražděn již v roce 1447. Nezkušenému mladíčkovi se ale moc nedařilo, a tak vlastně nikoho nepřekvapilo, když ho ze země vyhnal stávající kníže a jeho bratranec **Vladislav II.** Domovem Vlada III. se pak na nějaký čas staly Moldávie a Sedmihradsko. O valašský trůn ale usilovat nepřestal. Pomohlo mu k němu paradoxně Turecko – lépe řečeno strach z Turecka. To totiž mohutně expandovalo a křesťanská Evropa se začínala bát. Proto Vlad III. dosedl v roce

1456 na valašský trůn coby ochránce křesťanství – nutno podotknout, že za výrazné pomoci uherského krále **Ladislava Pohrobka** a místodržícího **Jana Hunyadiho**. Dosavadního knížete Vladislava II. čekala poprava a Valašsko krvavá léta.

Neskutečná muka obětí

Jestli Vlad III. Dracula něčím proslul už za svého života, byla to jeho bezmezná krutost. **Ostatně jeho druhá přezdívka Narážec hovoří sama za sebe. Vladovým oblíbeným způsobem popravy totiž bylo narážení na kůl.** Obětem byl do konečníku zaveden špičatý kůl, který byl poté i s nimi vztýčen. Zbytek zařídila gravitace – odsouzený se vlastní vahou napichoval na kůl, který tak velmi pomalu pronikal celým jeho tělem. Nemusíme zmiňovat, že oběti zažívaly neskutečná muka. O Draculově krutosti kolovaly po celém Sedmíhradsku děsivé historky a mnohdy skončily i na stranách kronik. Jednou prý například nechal na svůj hrad pozvat všechny žebráky na velkou hostinu. Místo zaplnění hladových žaludků je čekalo ohnivé peklo: Vlad je všechny nechal upálit. Navíc pak rozhlásil, že se mu tak podařilo snížit chudobu v zemi!

„Vlad III. Dracula během svého života nikdy z upírství obviněný nebyl

Smrt narážením na kůl byla velice bolestivá. Oběť mohla zemřít na vnitřní krvácení až po několika hodinách

Kde spočívají Draculovy ostatky?

Dodnes není zcela jasné, jak vlastně Vlad III. v roce 1476 zemřel. Zahynul buď v boji, nebo byl úkladně zavražděn. Osman-
ský sultán si údajně vyžádal jeho hlavu. Důvod byl jasný: napíchnutou na kůlu ji v Istanbulu vystavil jako důkaz, že krutý vládce Valašska je mrtev.

Klid ale neměl předobraz upíra ani po smrti. **Když byla v roce 1931 otevřena jeho hrobka v klášteře na ostrově Snagov v dnešním Rumunsku, k překvapení všech v ní byly nalezeny jen staré zvířecí kosti a nádoby!** Poté byl nakonec v klášteře objeven ještě jeden hrob, v němž byly v rakvi lidské ostatky zahalené černým, zlatě vyšívaným rubášem. U nich ležely šperky s dračím motivem a jeden pravděpodobně dámský prsten. Jakmile ale byly ostatky převezeny do muzea v Bukurešti, záhadně zmizely. Dodnes tak nikdo netuší, kde Vlad III. Dracula spočívá. **100+1**

| Klášter na ostrově Snagov

Jindy zase pořádal velkolepou hostinu. Na tom by nebylo nic divného, kdyby se ovšem nekonala mezi kůly, na nichž byla narážena těla. Ta už byla v pokročilém stadiu rozkladu, takže puch hniјících mrtvol přebíjel vůni sebelepší

v jaké době kníže žil. V 15. století bylo kruté mučení na Balkáně zmítaném vlek-
lou válkou s Turky běžnou součástí života. Draculovy tresty byly z dnešního pohledu sadistické, nijak ovšem nevyčnívaly nad činy jeho současníků.

Vlad proto nakonec přes veškerou svou krutost patřil spíše k lepším vládcům. Těšil se pověsti surového, ale spravedlivého vladaře, který se uměl ohá-
nět mečem na bitevním poli. Navíc byl vzdělaný, za což paradoxně vděčil svému nucenému pobytu na tureckém dvoře. Právě zde totiž dostal možnost seznámit se s filozofií, historií, tureckou bojovou taktikou a nevynechal ani studium jazyků. **100+1**

víte, že?

DOPISY O UPÍROVI

Vlad III. Dracula je dnes slavný hlavně díky románu v dopisech *Dracula* od irského autora **Brama Stokera**. Kniha poprvé vyšla roku 1897 a později se dočkala mnoha filmových zpracování. Z posledních výzkumů ale vyplývá, že Stoker toho o Vladovi mnoho nevěděl. Svůj román opřel o legendy, které s valašským knížetem vůbec nesouvisely. **100+1**

Krutý, ale spravedlivý

Panování Vlada III. Narážec dnešně nazýváme hrůzovládou a jeho samého označujeme za perverzního sadistu. **Jeho činy mu samozřejmě nikdo neodpáře: za jeho vlády zahynuly hrůzným způsobem desetitisíce (odhady hovoří o 40 000 až 100 000 lidí).** Musíme si však uvědomit,

Rozměry a majestátnost megalitického monumentu působí ohromujícím dojmem i po tisících let jeho existence

Richard Guryča

Kamenné mystérium

Nejslavnější megalitický monument světa zůstává i přes všechny pokusy o vysvětlení jeho vzniku a účelu zahalen tajemstvím. Více než pět tisíc let stará stavba z pískovcových bloků svými rozměry i atmosférou doslova bere dech

Stonehenge fascinoval příchozí poutníky i učence své doby po celá staletí. První pokusy o vysvětlení účelu této předvěké svatyně se objevily už v sedmáctém století. Tehdejší badatel **John Aubrey** upozornil i na existenci šestapadesáti mělkých pohřebních jam, které zvnějšku obklopovaly kamenné kruhy.

Monument se nachází na pláni zhruba třináct kilometrů od jihoanglického města **Salisbury**. Soubor kamenů tvoří kvádry pískovce s příměsí modré skalice a pětatřicet takzvaných trilitů. To jsou útvary, sestávající ze dvou svislých pískovcových bloků, spojených vodorovným překladem.

V osmnáctém století si někteří badatelé povšimli existujícího vztahu mezi

uspořádáním kamenů a fázemi měsíčního a slunečního cyklu. **Zrodila se teorie o Stonehenge coby předvěké observatoři** a tuto hypotézu podpořil na začátku dvacátého století i britský astronom **Norman Lockyer**. Ten upozornil, že osa stavby směřuje k místu, kde vychází Slunce v den letního slunovratu. Rovněž britský astronom **Gerald Hawkins** pak v šedesátých letech minulého století došel k závěru, že umístění kamenů i hrobových jam souvisí s hlavními daty slunečního i měsíčního kalendáře. **Vyslovil myšlenku, že Stonehenge nebylo jen observatoří, ale i jakýmsi počítačem, který umožňoval například předpověď zatmění.**

Pravda pod zemí

Archeologové však na podobné závěry pohlíželi skepticky a snažili se rekonstruovat neznámý příběh Stonehenge zkoumáním nálezů, odkrytých při vykopávkách. **Souvislý výzkum památníku probíhal především v první polovině dvacátého století** a jeho poslední etapa byla završena v roce 2008.

První archeologické průzkumy odhalily na místě lidské, ale i zvířecí pozůstatky

Přestože je prokázáno, že druidové Stonehenge nepostavili, scházejí se pokračovatelé druidského kultu u monumentu ke svým obřadům

či zlomky keramických střeptů. **Přímo pod kameny bylo nalezeno množství artefaktů, ovšem až jejich pozdější analýzy odhalily mnohé omyly v závěrech archeologů, kteří je v první polovině dva-**

kamenné a doby bronzové. **O jejich způsobu života se toho příliš neví, lze však předpokládat, že žili ve velmi primitivních podmínkách, doslova z ruky do úst. Představa, že by byli zároveň původci**

tažením přes dřevěné „kozy“. Vodorovné bloky pak kladli stavitelé na dvojice svislých tak, že je vyzvedli na rampy a postupně přesunuli na hlavice kvádrů.

V roce 2003 předvedl amatérský vědec **Wally Wallington** pokus, který přítomným divákům a později i stonehengským badatelům vyrazil dech. **Wallington demonstroval, že pilíře Stonehenge mohl s pomocí tehdy dostupné techniky vztyčit pouze jeden člověk.** Použil k tomu velmi promyšlený, nicméně poměrně jednoduchý systém pák, závaží a klínů, s jejichž pomocí dokázal betonovou repliku kamenného kvádrů nejen přemísťovat, otá-

” Radiokarbonová metoda vyloučila možnost, že by Stonehenge postavili druidové

cátého století zpod kamenů vyzvedávali. Převratným zjištěním, které umožnila až radiokarbonová metoda, byl závěr, že **Stonehenge je oproti původním domněnkám mnohem starší.** Vzniklo před více než pět tisíc let. Radiokarbonová metoda vyloučila možnost, že by Stonehenge postavili keltské druidové.

Označení Stonehenge za druidskou svatyní bylo původně jedním z nejčastěji uváděných vysvětlení kamenného mystéria na saliburské planině. **Datace nalezených předmětů to však popřela, stejně jako možnost, že by obří kameny vztyčili Římané.** Za nejpravděpodobnější stavitele Stonehenge je tedy možné považovat starověké Brity, dávné farmáře a pastevce z přelomu doby

tohoto skvělého inženýrského díla, je přinejmenším zvláštní.

Jak stavěli?

Na otázku, jak se stavěl Stonehenge, dosud neexistuje jednoznačná odpověď. **Experimentální archeologie se však přiklání k závěru, že nejde o žádnou záhadu.** Je přinejmenším několik způsobů, jak mohly být obří kamenné bloky přemísťovány a vztyčovány. Experimenty s dřevěným lešením a použitím nakloněných rovin prokázaly, že lze usadit a vztyčit i padesátitunové pískovcové bloky a upevnit na jejich vrchol vodorovné kameny podobně gigantických rozměrů a hmotnosti. Existuje například možnost, že **skupiny dělníků pomocí provazů zvedaly kvádry do svislé polohy**

víte, že?

LIDÉ Z OBLASTI WALESU

Překvapivý závěr, který spíše rozšířil počet nezodpovězených otázek kolem stavitelů Stonehenge, přinesla analýza koster z hrobu, odkrytého počátkem tohoto desetiletí poblíž monumentu. Podle jejích výsledků pocházeli pohřbení z oblasti Walesu, pravděpodobně z míst, odkud byly ke Stonehenge přepraveny kameny s příměsí modré skalice. **100+1**

Jako v době bronzové

V roce 1998 odkryly záplavy v jednom kamenolomu poblíž anglického Nottinghamu pozůstatky dřevěného člunu z doby bronzové. Obsahovaly dokonce náklad v podobě půltunového kusu kamene. Doktor **Damien Goodburn**, který se zabývá starými stavebními technologiemi, připravil na základě tohoto nálezu pokus v podobě spojení několika dlabaných člunů pri-

mitivní plošinou z kůlů. Vznikl tak jakýsi vor s plováky. **Skupina výzkumníků nakonec prokázala, že dvojice dubových člunů je schopná udržet na hladině čtyřtunový kamenný blok** a plout s ním po moři. Vědci se ale ptají o to, zda byly kameny skutečně přepravovány na plošině, nebo byly naopak zavěšené mezi plováky ve vodě. **100+1**

Jak pracně je vyrobít vydlabaný dubový člun? Doktor Damien Goodburn spolupracoval jako odborný poradce při experimentu, který měl stavební postupy z doby bronzové vyzkoušet. Pokus se uskutečnil na skotském jezeře Loch Tay v roce 2009.

- 1. Dřevo:** K výrobě vybrali výzkumníci douglasku, druh borovice s velmi měkkým dřevem
- 2. Sekery:** Jako nástroje posloužily repliky seker s bronzovou hlavou
- 3. Sekání:** Přestože bylo dřevo měkké, suky se ukázaly jako mimořádné překážky
- 4. Práce:** Spekuluje se, že předci mohli používat už částečně vyhnílé kmeny, aby si ušetřili práci
- 5. Člun:** Výsledný člun se ukázal jako ideální plovák

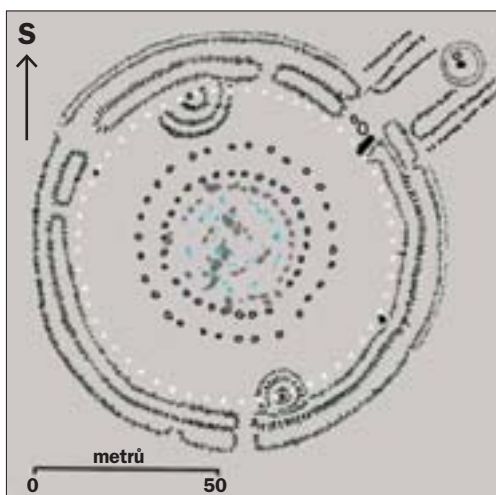
čet kolem její osy a podle potřeby naklá-
nět, ale i vztýčit do připravené základové
jámy. **Vyvinul technologii, která umož-
ňovala přesun pětitunového betono-
vého bloku rychlostí zhruba dvě stě
metrů za hodinu** s pomocí síly jednoho
člověka a primitivních pomůcek. **Tesař
z amerického Michiganu se zabývá
dávnými stavebními technologiemi už
téměř čtyřicet let** a kromě „receptu“ na
stavbu Stonehenge přispěl řadou poznat-
ků například i k výzkumům technologií
stavby egyptských pyramid.

Richard Smailes z Floridské uni-
verzity se na základě dostupných údajů
domnívá, že Stonehenge stavěly asi tři
stovky lidí. Podle výpočtů ovšem zpra-
cování a stavba **více než tisíc pět set tun
kamenného materiálu** trvala pouhé dva
a půl až tři roky, pokud by v tomto počtu
pracovali na místě nepřetržitě.

V souvislosti se Stonehenge stojí za
připomenutí i pokus českého experimen-
tálního archeologa **Pavla Pavla**. Ten v roce
1981 demonstroval na dvacetitunové
betonové replice sochy Moai z Velikonoč-
ního ostrova, že jen **s pomocí lan dokáže
tento obrovský blok posouvat a přemís-
ťovat pouze malá skupina lidí**.

Odkud byly kameny

Starověcí stavitelé museli vyřešit několik
zásadních problémů. Tím prvním bylo
získání stavebního materiálu. **Dva typy
kamenů tvoří pískovce s příměsí modré
skalice a pískovce s dominující příměsí
křemičitanu**. Balvany z křemičitého

pískovce se vyskytují zhruba třicet kilo-
metrů od Stonehenge a dostat je na místo
bylo sice velmi obtížné, ale ne nemožné.
Archeologové však pomocí geologických
analýz zjistili, že takzvané modráky se
složením podobají horninám, které se
nachází stovky kilometrů daleko.

V roce 2008 získal tým anglických
vědců povolení k vykopávkám přímo
uvnitř Stonehenge. **Byl to první výkop
od roku 1964 a přinesl celou řadu velmi
zajímavých závěrů**. I na jejich základě
dnes archeologové s jistotou tvrdí, že jako
první byly kolem roku 2300 před Kristem
na místě vztýčeny pískovcové bloky
s výraznou příměsí modré skalice. **Ve dvou
soustředných kruzích jich bylo rozmís-
těno osmdesát dva**, každý z nich vážil
kolem pěti tun. Analýza, dokládající původ
těchto kamenů v oblasti Carn Menyn

Nákres původní podoby monumentu včetně hliněných valů a příkopů

v pohoří Preseli v jižním Walesu, existuje
už od roku 1923. **Dvě stě let po jejich
prvním vztýčení byly „modráky“
z neznámých důvodů zbořeny** a vznikl
kruh z velkých pískovcových bloků
s příměsí křemene. Uprostřed tohoto
kruhu se pak znovu ocitly pískovce
s modrou skalicí a z dalších „modráků“
byl vystavěn druhý vnější kruh. Poslední
kruh pak opět tvoří bloky z křemičitého
pískovce z místních lomů.

Doprava? Po vodě

Způsob, jakým staří Britové dopravovali
obří balvany ze vzdáleného Walesu, se snaží
vědci najít i prostřednictvím odhalení dů-
vodu, proč potřebovali právě tyto kameny.
Je známo, že **kameny pocházejí z míst
s dodnes patrnými stopami keltského
osídlení**. Tato místa, proslulá léčivými
prameny, byla považována za posvátná a je
pravděpodobné, že tomu tak bylo ještě
před příchodem Keltů. Část vědců tedy
předpokládá víru starých Britů v zázračnou
moc „modrých“ kamenů a v jejich léčivé
účinky. To mohlo být dostatečnou motiva-
cí pro jejich vzdálenou přepravu.

Svého času existovala teorie, že **kameny
s příměsí modré skalice mohl „přemístit“
na Saliburskou planinu tající ledovec na
konci doby ledové**. Má dodnes své zastán-
ce, ale většina vědců, která se problemati-
kou stavby Stonehenge zabývá, ji za příliš
pravděpodobnou nepovažuje.

Před několika týdny se objevila zpráva,
podle níž geologové s jistotou určili původ
modrých kamenů. **Analýza ukázala, že
byly těženy ze skalního bloku s názvem
Craig Rhos-y-felin v hrabství Pembro-
keshire** v jižním Walesu. Nešlo o žádné
rozluštění záhady původu kamenů ze
Stonehenge, jak tuto zprávu prezentova-
la mnohá média. Spíše jen o zpřesnění
známých skutečností a potvrzení dřívěj-
ších teorií o vzdálenosti, kterou museli
dávní stavitelé s kameny překonat. **Bylo to
zhruba čtyři sta kilometrů po souši, řece
i moři**. Předpokládá se, že kameny byly
k vodě přepraveny po smykových sáních
a pak naloženy na jakési vory, tvořené něko-
lika dlabanými čluny z dubových kmenů,
spojenými napříč kládami. Kameny se
s největší pravděpodobností plavily podél
pobřeží Walesu, poté Bristolským kanálem
a pak po řece Avon. **100+1**

Cesta modrých kamenů

- 1 Lom Craig Rhos-y-Felin, kde byly modré kameny vylámány
- 2 Cesta okolo pobřeží dlouhá téměř 240 kilometrů
- 3 Kameny vplouvají do Bristolského zálivu a odtud do ústí řeky Avon
- 4 Řeka Avon byla splavná několik desítek kilometrů do vnitrozemí. Někde však musely být kameny přeloženy – kde, nevíme
- 5 Pravděpodobně na dřevěných sáních překonaly kameny poslední desítky kilometrů do Stonehenge

Adam Okatý

Proč zmizela posádka lodi Mary Celeste?

Je to asi největší záhada v dějinách mořeplavby. Když loď Mary Celeste našli v prosinci roku 1872 uprostřed Atlantiku, byla její posádka pryč. Beze stopy zmizela – jako by ani nikdy nebyla. Loď si plula k Portugalsku. Sama, unášena proudem neuvěřitelných 900 km...

Blyly to hektické dny. Po naložení 1 701 barelů denaturovaného lihu vypadal kapitán **Benjamin Spooner Briggs** trochu vyčerpaně. Za měsíc bude on a dalších devět lidí nejdiskutovanějším tématem planety. Beze stopy zmizí... Do odražení od mola zbývalo 30 hodin, když dopisoval psaní své matce s datem 3. listopadu 1872. Ještě jí ani pořádně nepoděkoval, že se mu stará o sedmiletého syna **Arthura**. Druhý den Briggs, kapitán nádherné dvojtěžňové

brigantiny Mary Celeste, prohodil pár slov se starým přítelem **Davidem Reedem Morehousem** z obchodní lodi Dei Gratia. Už se nikdy nepotkají.

Mary Celeste vyplula 5. listopadu 1872 z New Yorku směrem do italského Janova. Vezla zboží za 35 000 dolarů, pojištěného dokonce na 46 000 dolarů (v přepočtu na dnešní ceny 17 milionů Kč). Na lodi sloužili Dán, dva Američané a čtyři Němci. A neplánovaně nastoupila i Briggsova manželka **Sarah** a jejich

dvoutletá dcerka **Sophia**. Průměrný věk všech na palubě byl 25 let.

Tichá bárka na hladině

Uběhl měsíc, když mezi Azorskými ostrovy a Portugalskem zahlédl kormidelník lodi Dei Gratia **John Johnson** na horizontu něco zvláštního. Asi 8 km před přídílí se pohupovala loď. Johnson byl zkušený námořník, něco mu nehrálo. Přestože viditelně poškozená nebyla, vypadala divně. Kymácela se a plachty měla potr-

Dobová rytina Mary Celeste přibližuje, jak ji spatřili její nálezci v Atlantském oceánu

hané. „Zavolejte kapitána!“ I Morehouseovi se něco nezdálo. Do lodního deníku zanesl pozici: „600 km západně od Portugalska.“ Navedl Dei Gratiu k lodi. Poznal, že to je Mary Celeste, ale nešlo mu do hlavy, co tu dělá celý měsíc po vyplutí z New Yorku. Měla být už dávno u mola v Janově. Přiblížili se na vzdálenost 400 m. Čekali. Pozorovali ji dvě hodiny. Na palubě nikdo nebyl, stejně jako u kormidla, a tak Morehouse poslal k lodi prvního důstojníka **Olivera Deveaua**. Právě Deveauovo vyprávění o tom, co na Mary Celeste spatřil, vstoupilo do dějin a založilo mýtus o Mary Celeste.

Má drahá ženo

Prohledával palubu i podpalubí. Nikde nikdo. Nejpodivnější ale byly okolnosti,

za jakých lidé loď opustili. Jako by zmizeli ve spěchu. V kajutách posádky byly kufry na svých místech. Ani jeden náznak balení. Námořníci tu nechali osobní věci, holínky, dýmky i svoje cennosti. Na jednom stolečku u postele stála otevřená lahvička s lékem proti kašli. Deveau to nechápal. Co se mohlo stát? Všiml si postele v kabině, ve které spala manželka kapitána Briggse s dcerkou. Proboha, žena viktoriánské doby a neustála po sobě! Kam všichni spěchali? Zůstaly zde truhly s oblečením, košíček na šití, knihy. Nábytek byl na místě. Mary Celeste nevykazovala jedinou stopu po

boji, po požáru, po bouři. Prostě nic zásadního. Snad až na metr vody v podpalubí.

Deveau prohledával loď dál. Pod postelí kapitána Briggse našel italský meč. Na stole ležela břídlíková tabulka, kde bylo ve chvatu načmáráno: „*Fanny, má drahá ženo. Frances MR.*“ Nic víc. Když se důstojník Deveau vrátil na palubu Dei Gratie, popsal všechno, co viděl. Taký to, že nikde nenašel ani kompas, ani chronometr, ani sextant na určení polohy lodi. Chyběl i záchranný člun. Jediné, co objevil, byl lodní deník.

Snídaně a teplý čaj? Ne, díky sire Doyle

Posádka Dei Gratie mu nevěřila. Mimo chodem – nedá se ani věřit tvrzení, že Deveau na palubě Mary Celeste narazil na napůl sněženou neokoralou snídaní s ještě teplým šálkem čaje. To by znamenalo,

že posádka zmizela během těch dvou hodin, co Dei Gratia korzovala kolem. Což je nesmysl. Bohužel v průběhu desítek let začal být považován za pravdu. Snídani si přibarvil sám velký tvůrce Sherlocka Holmese sir **Arthur Conan Doyle** v jedné ze svých prací. Deveau naopak odpřísáhl, že žádné jídlo na stole nebylo.

Jako jeden z prvních napsal o Mary Celeste 25letý Arthur Conan Doyle. V roce 1884 vydal povídku Prohlášení J. Habakuka Jephsona. Dost si toho přimyslel

víte, že?

NÁLEZNÉ 9 000 DOLARŮ

Posádka Dei Gratie dostala podle platných britských zákonů za objevení „nejzachovalejšího vraku“ světa nálezně asi pětiny hodnoty lodi i s nákladem. Jestliže oprava Mary Celeste stála nedlouho před zmizením posádky 8825 dolarů (dnes asi 3 miliony Kč) a vezla zboží za 35 000 dolarů, tak pětina sumy odpovídá asi 9 000 dolarů. **100+1**

Lod' duchů potopit, zapálit... kvůli pojistce

Lod' Mary Celeste postavili v roce 1861 jako Amazonku. Po osmi letech ji ale noví majitelé přejmenovali a zaregis-

trovali v Americe. Také ji přestavěli. Když z její paluby nevysvětlitelně zmizela posádka, byla Mary Celeste vrácena majoritnímu majiteli Jamesu Winchesterovi. Problémem bylo, že ani sám bůh moří by nedokázal smazat z lodi tak hluboce vrytý cejch prokletí. Už nikdy se nezbavila pověsti lodi duchů. Winchester ji prodal s obrovskou ztrátou. V dalších 13 letech změnila majitele celkem sedmkrát. Pomalu chátrala. Posledním vlastníkem byl ja-

kýsi G. C. Parker. Použil lod' pro pojistný podvod. V roce 1883 ji záměrně navedl v Karibiku na útes a pak ji i zapálil. Parker, který prodal záchranná práva za 500 dolarů (dnes 241 tisíc Kč), tvrdil, že na palubě převážel 125 sudů piva, 975 barelů sledů a další položky za 1 000 dolarů. Nic z toho tam přitom nebylo. Lod' byla pojištěna na 34 000 dolarů (dnes 16,5 milionu Kč). Parkerovi hrozil za podvod trest smrti, jenže tři měsíce po potopení sám zemřel. **100+1**

Co se naopak našlo, byly neporušené barely denaturovaného lihu, zásoby potravin a pitné vody na šest měsíců. Skoro jistě nedošlo k boji, piráti by stoprocentně něco vzali. A tak se začnou hledat jiné možnosti. Když Mary Celeste dopravili do Gibraltaru k vyšetřování, senzace byla na světě. Zástupce britské admirality **F. Solly Flood** po prvním přezkoumání napsal do Londýna: „*Neporušenost a dobrý stav lodi, který jsme zjistili při její záchraně, byl tak podivný, že jsem se cítil povinen provést přesná zkoumání.*“ Flood případu věnuje zbytek svého života. A nikdy nedojde klidu ani výsledku.

Lodí duchů zdeptaný vyšetřovatel Flood

Úředníci se pustili do práce s nedůvěrou. Věděli proč asi. Našli hodně zvláštního, ale žádné důkazy pro pokus o pojišťovací podvod. Týdny a měsíce běžely. Flood začal být netrpělivý, nervózní a podrážděný. Měl pověst sice chlubitivého a malicherného Brita, přitom ale také svědomitého úředníka, co nikdy nic nevzdá. Z Mary Celeste však šel. Když s týmem vyšetřovatelů narazil na hnědé skvrny na navijáku i na italském meči, doufal v pozitivní zprávy. Ale po týdnech náročných testů lékař **J. Ratron** napsal do zprávy: „*Sejmul jsem vrstvu z červenohnědých skvrn, a sice z těch na palubě, na navijáku a na italském meči. Na základě pokusů a zkoumání se cítím oprávněn prohlásit, že tato substance nemá, podle současného stavu vědy, s krví nic společného.*“

Hádanka pokračovala. Flooda ta lavina nejasností a záhad drásla jako pupínky. **Rekonstrukce a jakákoli absence důkazů shodily ze stolu pirátství, vzpuru i jakýkoli zápas mezi posádkou.** Ještě více nepochopitelné se zdálo, a to Flooda švalo nejvíc, jak se Mary Celeste mohla na svém

kurzu udržet bez posádky dalších 926 km navzdory neklidnému moři nebo přes nezajištěné kormidlo? Uraženou trasu se podařilo lehce vypočítat podle posledního zápisu v lodním deníku.

Námel, zimnice, vzteklna nebo UFO?

Po třech měsících úřady i zdeptaný Flood rezignují. V březnu 1873 soudní dvůr vynesl rozsudek: „*Nejsme schopni udat příčinu, proč posádka opustila Mary Celeste. Nejsme ani schopni nabídnout uspokojivou rekonstrukci událostí na palubě.*“ **Bylo to**

” Lidé opustili nepoškozenou lod' a zanechali na ní své věci, potraviny i pitnou vodu

poprvé v britské historii, kdy námořnictvo v takové záležitosti nedospělo k jasnému závěru. Zatímco admirálita se dostala do úzkých, námořníci a novináři z celého světa vymysleli nejrůznější závěry. A vymýšlejí je dodnes.

Nejčastější a nejzajímavější teorie mluví o otravě námelem. Jde o výtrusy houby paličkovice nachové, která napadá žito. A z něho byl na lodi jak chléb, tak pivo. Účinky jsou podobné užití LSD – tedy pestrobarevné halucinace a sklony k sebevraždě. **Robert Huntington**, ředitel jedné z amerických námořních škol, zase celý život sázel na epidemii žluté zimnice. Další teorie přijde až 115 let od zmizení – jistý lékař z britského přístavu Hull připomene, že se „*v průběhu historie zapomnělo na fakt, že na lodi bylo několik koček, které Briggs vzal pro dceru na hraní. Od nich se mohli nakazit členové posádky vzteklinou.*“ Skloňuje se taky obří vlna, piráti, krakatie, vzpura nebo že všechny na palubě vygumovalo UFO. Otázek je plné moře, odpovědí žalostně málo. Sama prokletá Mary Celeste se stala synonymem záhady. Největším mystériem v dějinách mořeplavby. **100+1**

Kapitán Benjamin Briggs se ženou Sarah a dcerkou Sophií. S nimi se plavili na lodi ještě čtyři Němci, dva Američané a Dán

Egyptské pyramidy

Martin Sivák

střeží jen jedno tajemství

Pyramidy v Gíze fascinovaly lidi už ve starověku a ani dnes neztratily svou přitažlivost. O to víc je zarážející skutečnost, že dosud nikdo nedokáže odpovědět na zcela jednoduchou otázku – jak byly postaveny?

VEgyptě bylo zatím zdokumentováno asi 75 pyramid. Zdá se vám to hodně? Není divu. Toto číslo totiž započítává i malé pyramidy královských manželů či princezen a princů. Dále sem patří rozvaliny, z nichž se zachovaly třeba jen půdorysy, nebo stavby, které snad měly pyramidami být, ale nebyly dostavěny.

Nejznámější egyptské pyramidy leží na západním břehu řeky Nil v Gíze. Velký zájem o ně není „výmyslem“ posledních několika desítek let, ale sahá zhruba do poloviny 19. století. Tehdy vzniká pyramidologie, obor, který si za cíl vytyčil zkoumat magickou moc pyramid. U zrodu stál skotský královský astronom **Charles Piazzi Smyth**, který ve své knize *Our Inheritance in the Great Pyramid*

z roku 1864 Chufuovu pyramidu doslova prošpikoval nejrůznějšími geometrickými poměry. **Podle Smythe jsou v rozměrech největší pyramidy v Gíze zašifrována významná data, informace o světových událostech od vzniku světa, moudrost lidského rodu či nejrůznější tajemství, která teprve čekají na odhalení.**

Argumenty pyramidologie

Tak například obvod základny pyramidy vydělený její dvojnásobnou

V roce 1880 zavítal do Gízy anglický egyptolog Flinders Petrie, aby si Chufuovu pyramidu přeměřil a vyvrátil Smythova tvrzení

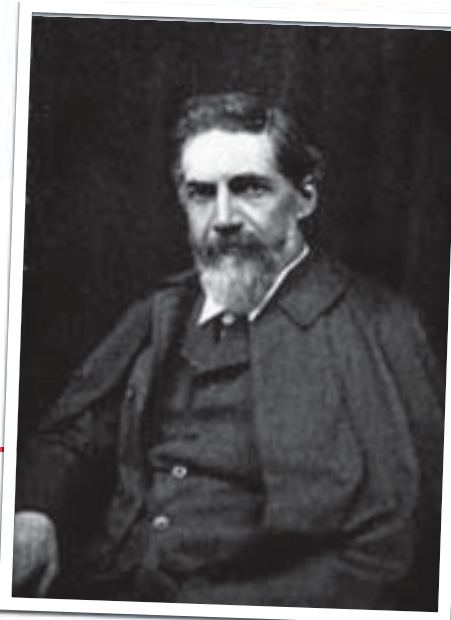

FOTO: VOA News; patentpending.blogspot.com; factstforprojects.com; pinterestweb.com; Shutterstock; Wikipedia

víte, že?

ČESKÝ OSTRICH ŽILETEK

Do zkoumání moci pyramid se významně zapsal Čech Karel Drbal. Tento inženýr přišel s překvapivým zjištěním – když dovnitř pyramidy vložíte žiletku, naostří se! Tento objev jej fascinoval natolik, že v roce 1949 předložil pražskému patentovému úřadu k registraci svou pyramidu jako vynález na ostření žiletek. Úředníci ale žádost zamítli a požadovali doplnění zkoušek. Až po dalších deseti letech, které vyplnil testováním, Drbal svůj vynález pod jménem Faraonův přístroj na ostření žiletek zaregistroval pod číslem No. 91304. **100+1**

gendární Atlantidu měla zničit přírodní katastrofa kolem roku 9 600 před naším letopočtem? Žádný problém. Zastánci této teorie prostě posunuli stavbu pyramid – bez jakýchkoli důkazů – do doby před 12 000 lety!

S tím, jak člověk začal ve 20. století nesměle nakukovat do vesmíru, začíná ten správný „pyramidální masakr“. Korunu všemu nasadil švýcarský záhadolog **Erich von Däniken**. Podle něj nebylo v silách tehdejších Egypťanů, aby něco tak ohromného a v mnoha ohledech dokonalého dokázali vybudovat sami. Ale kdo by jim pomáhal, když o žádné jiné vyspělé civilizaci nemáme důkazy? Däniken pohoto-

výškou je roven Ludolfovu číslu π , a když výšku vynásobíme 10^9 krát, dostaneme střední vzdálenost Země od Slunce. A to není vše, protože součet všech čtyř stran Chufuovy pyramidy činí 36 524, což po vydělení 100 odpovídá počtu dní pozemského roku. Tato tvrzení jsou ohromující a zastánci magických vlastností pyramid Smythovými výpočty dodnes rádi argumentují. O něco méně raději,

Pomůže zemědělcům i lékařům

A vlastně jim to nevádí dodnes. V průběhu 20. století tak byly pyramidám přisuzovány léčebné účinky, měly produkovat speciální „pyramidální“ energii a také se prý skrze ně dá komunikovat s univerzem. Navíc obilí vložené do pyramidy (a jedno jakých rozměrů) údajně rychleji klíčí, ovoce rychleji zraje, sušené bylinky jsou účinnější a potraviny lépe chutnají. Odvážnější znalci dokonce tvrdí, že moc pyramid si poradí s nemocemi – stačí se do ní jen zavřít – a dokáže porazit i rakovinné bujení.

Vysvětlení je jednoduché. **Vždyť pyramidy postavila civilizace, která byla mnohem vyspělejší než ta egyptská.** A vůbec nevádí, že se nám po ní nedochovaly žádné jiné pozůstatky. Někteří z „odborníků“ si dokonce pohrávají s myšlenkou, že pyramidy postavili lidé z Atlantidy. Že tu něco nesedí? Že le-

Charles Piazzi Smyth, zakladatel pyramidologie. Už v roce 1864 prohlašoval, že v Chufuově pyramidě jsou zašifrovány informace o světových událostech

„Aby „tajemné“ výpočty fungovaly, musel Smyth vymyslet novou délkovou míru – pyramidální palec

respektive vůbec, už ale mluví o tom, že aby Smythovi jeho výpočty „sedly“, musel operovat se zcela novou délkovou mírou – s pyramidálním palcem! I tak ale Smyth brzy získal řadu příznivců a spolu s ním celá pyramidologie.

Už na konci 19. století se ale hlavní proud vědeckého zkoumání pyramid od Smythova směru odklonil. Fakta totiž byla neúprosná. V roce 1880 provedl anglický egyptolog **Flinders Petrie** nová měření, po nichž si zapsal: „Žádný důkaz nepotvrzuje užívání či existenci jednotky, jakou by měl být pyramidální palec.“ Navíc Petrie prokázal, že Smyth ke svým výpočtům nepoužíval přesná čísla (Chufuova pyramida byla vyšší, a dokonce i o něco širší, než jak ji známe dnes). **Smythovy výpočtové eskapády s různými poměry se tak zhroutily jako domeček z karet.** Zastáncům pyramidologie to však nijak nevádilo.

Nejobjemnější stavba světa

Takzvaná Velká pyramida má v současnosti rozměr základny $230,38 \times 230,38$ m a její výška je 137,5 m. Kdysi ale byla ještě o 2 m na každé straně delší a o 9 m vyšší. Sklon pyramidy je asi $51^\circ 50'$. Chufuova pyramida zabírá plochu 5,15 hektarů. Chybějící špičky si všimnete na první pohled – díky tomuto defektu byla za 2. světové války na vrcholu pyramidy protiletectká pozorovatelná.

Dodnes se jedná o nejobjemnější stavbu na světě – původní objem činil asi $2\,637\,023\text{ m}^3$. Byly na ni použity přibližně 2 miliony kusů kamenných bloků, jejichž celková hmotnost činí 5 milionů tun! Až do 80. let 19. století byla Chufuova pyramida nejvyšší lidskou stavbou na světě. **100+1**

Soška faraona Chufua. Právě pro něj byla největší egyptská pyramida postavena

Špajzka to taky není

Ve 30. letech 20. století navštívil Chufuovu pyramidu Francouz **Antoine Bovis**. Zatímco ostatní turisté hltali očima odkazy našich předků, Bovise zaujalo něco jiného – údajně si měl všimnout, že tělíčka malých zvířat, která v pyramidě uhynula, se nerozkládají tak rychle, jak by měla. Po svém návratu domů nelenil a postavil si pyramidu z lepenky. Zjistil, že zelenina uložená uvnitř pyramidy zůstává déle čerstvá než vně. Bovisovo tvrzení odstartovalo

další vlnu zájmu o pyramidu. Tentokrát lidé šleli z „pyramidální energie“, kterou údajně disponuje jakkoli velký předmět ve tvaru pyramidy.

V roce 2005 se populárně-vědecký pořad *MythBusters* (Bořiči mýtů) kanálu Discovery zaměřil právě na pyramidální energii. Po několika experimentech se ukázalo, že není žádný rozdíl mezi potravinami, které budete skladovat ve sklepech, a těmi, jež uložíte do kůlny ve tvaru pyramidy. **100+1**

vě nabízí řešení: pyramidy postavili mimozemšťané.

Hrobka? Vždyť je to knihovna!

„Zkuste se na to podívat logicky,“ nabádá Däniken. „Proč by někdo s takovou námahou postavil tuto monumentální stavbu, která určitě nebyla myšlena jako hrobka, protože přístupové chodby do nitra jsou tak úzké, že by se tam žádný sarkofág neprotáhl, a nechal ji prázdnou?“ **Podle tohoto vyučeného hoteliéra totiž největší egyptská pyramida vznikla pro jediný účel – pro uchování knih. Spousty knih. Pyramida měla být postavena před potopou světa za pomoci strážců nebes. Ti nadiktovali chlapi jménem Saurit mnoho knih. Věděli, že se blíží potopa, a tak pomohli lidem postavit**

Erich von Däniken se domnívá, že pyramidy postavili mimozemšťané

pyramidu, v ní mnoho komor a v těch Saurit uschoval všechny knihy.

Pro svoji mimozemskou teorii nemá Däniken jediný důkaz a přiznává to i on sám. Má ale prý stovky jasných indicií. Není proto divu, že v podstatě od počátku Dänikenovy literární produkce

dy podle něj nejsou odrazem tehdejších znalostí o Zemi a vesmíru. **Pyramidy se stavěly v různé době, z různých materiálů, různým způsobem a na různých místech světa. Technologie se postupně zdokonalovaly a vrcholu dosáhly stavbou největších pyramid v Gíze.**

Podle poslední teorie odlévali Egyptané stavební kvádry z umělého vápence

zaznívají hlasy, že jediným cílem Dänikenova „bádání“ je vydělat peníze.

Směr Heliopole

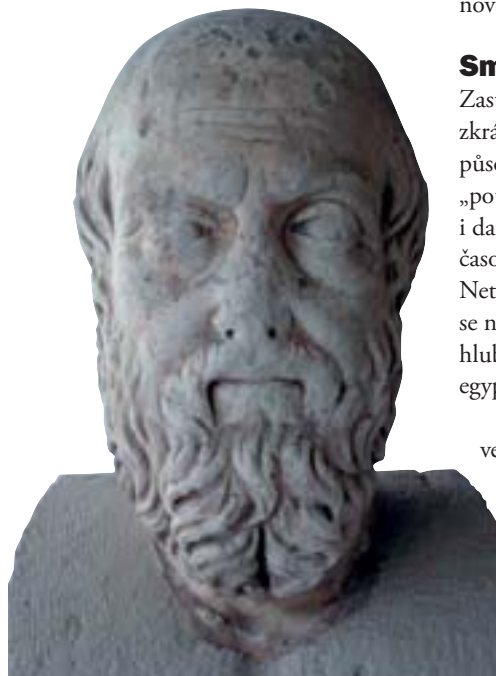
Zastánci teorií o tajemné funkci pyramid zkrátka nehodlají přijmout fakt, že tyto působivé stavby byly postaveny jako „pouhé“ hrobky. Dokonce odmítají i datování jejich stár a umísťují je na časovou osu, jak se jim to zrovna hodí. Netřeba připomínat, že podobné názory se neocitají ani na hranici vědy, ale hluboce za ní, a žádný z renomovaných egyptologů je nebere vážně.

Mezi ně patří **Miroslav Verner**, který velí českým výzkumům v Abúsíru. Ten si o pyramidologii a jejích teoriích myslí své a nemá potřebu je dalekosáhle vyvracet. Takže jen krátce: pyrami-

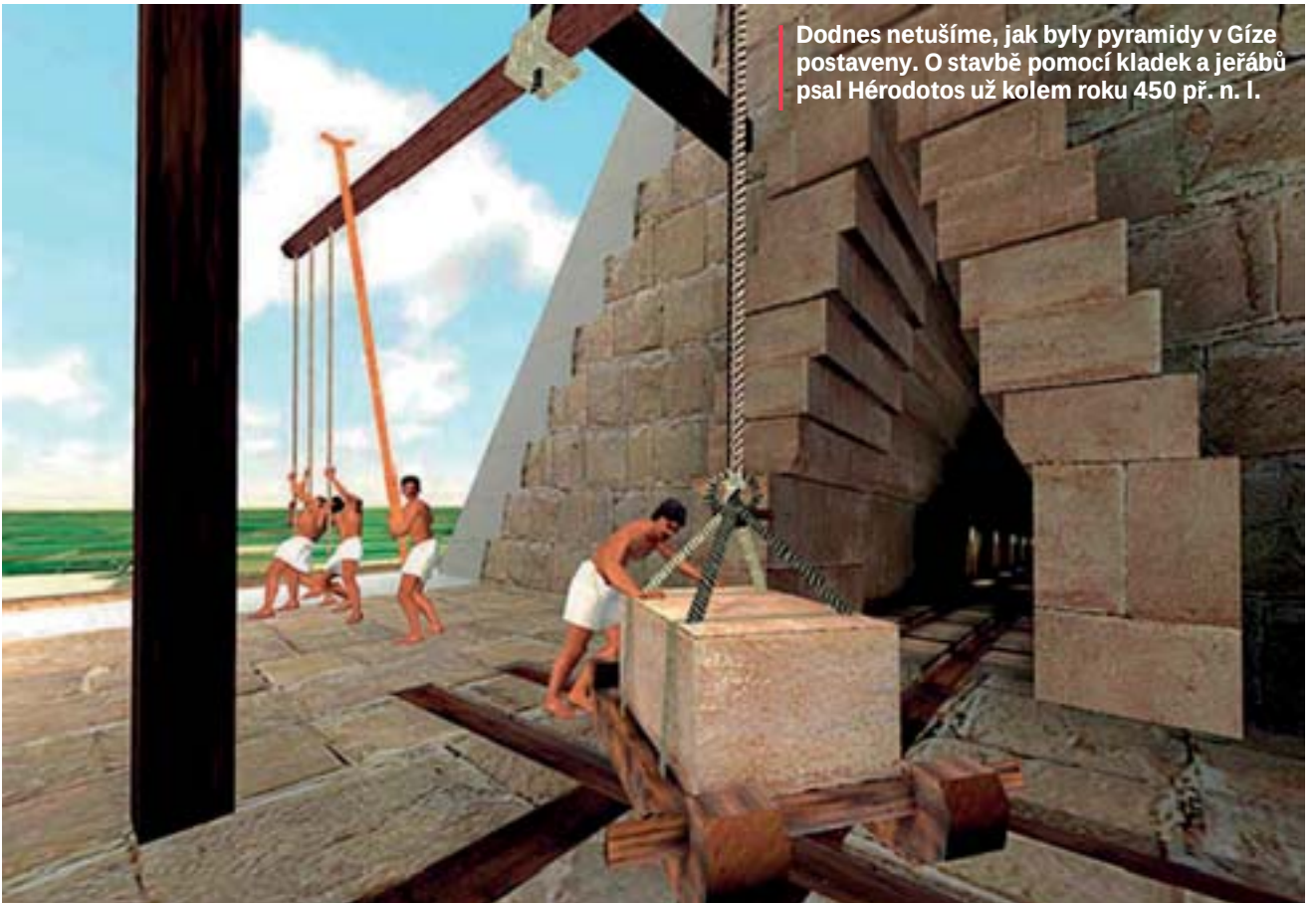
Verner rozbíjí i další zažitý mýtus – orientaci egyptských pyramid: „*Pokud máte na mysli uspořádání tří pyramid v Gíze podle pásu hvězd v souhvězdí Oriónu, pak musím říct, že takto to určitě nebylo, i když staří Egyptané toto souhvězdí považovali za božstvo.*“ Pyramidy v Gíze jsou sice uspořádány v řadě za sebou, avšak tak, že jejich jihovýchodní nároží leží na linii, která směřuje do prostoru Heliopole na východním břehu Nilu. Právě Heliopole byla centrem slunečního kultu a zároveň také hlavní astronomickou observatoří starého Egypta v době stavby těchto pyramid.

Rampy a kluzký jíl

To ale rozhodně neznamená, že by si pyramidy neuchovávaly nějaká tajemství. Nad spoustami otázek, na které ještě neznáme jednoznačné odpovědi, visí jedno velké tajemství – jak byly postaveny? Patrně prvním, kdo si nad způsobem stav-

Řecký historik Hérodotos se patrně jako první zabýval tím, jak byly pyramidy postaveny

Dodnes netušíme, jak byly pyramidy v Gíze postaveny. O stavbě pomocí kladek a jeřábů psal Hérodotos už kolem roku 450 př. n. l.

by pyramid v Gíze lámal hlavu, byl řecký historik **Hérodotos**. Ten se kolem roku 450 před naším letopočtem domníval, že Egypťané používali důmyslné dřevěné nástroje, které jim umožňovaly zvedat kvádry stupňovitě na sebe. Naproti tomu **Diodoros** o 400 let později tvrdil, že stavba probíhala pomocí hrází a ramp kolem pyramid. Středověk nám v tomto ohledu mnoho nepomůže. Tehdy totiž panovalo přesvědčení, že stavitelé pyramid se uměli vznášet.

V dnešní době se většina egyptologů přiklání k teorii s rampami. Spolu se stavbou pyramid měli Egypťané po jejich bocích vztýčovat i otočné rampy. Jiní vědci se domnívají, že rampy byly přímé a že se s rostoucí výškou postupně zužovaly. Obě teorie se ale shodují v tom, že rampy byly pokryty vrstvou vlhkého jílu, aby byly kluzké (Egypťané tehdy ještě neznali kolo). Ale zde je malý háček – při rozměrech Chufovy pyramidy by se přímá rampa táhla na kilometry daleko. Navíc by na rampy bylo potřeba mnoho materiálu, který by musel být po dokončení pyramidy pracně rozebrán a odvezen. Proto někteří badatelé v čele s **Jeanem-Pierrem Houdinem** přemýšlejí i o tom, zda rampy

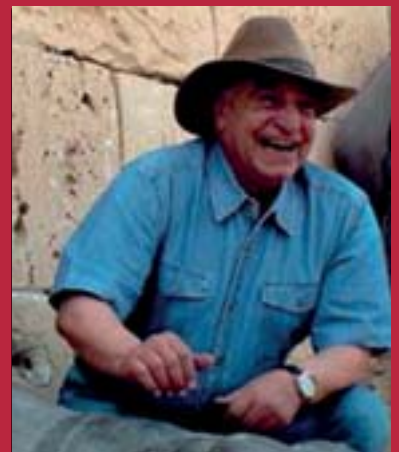
nebyly stavěny spíše uvnitř pyramid. Ale ani tato teorie není bez otazníků.

Poměrně stojaté vody teorií o stavbě pyramid nedávno rozčeřil **Joseph Davidovits**. Podle něj se Egypťané nedřeli s tunovými kvádry, ale jednoduše je odlévali přímo na místě stavby! Podle Davidovitse si Egypťané připravili dřevěné bednění

a do těchto forem pak nalévali stavební směs. Výsledkem byl umělý vápenec. I tato teorie má ale své mouchy. Staří Egypťané byli velmi pragmatičtí. Proč namáhavě odlévali umělý kámen, když všude kolem ho byla spousta? A tak jediné tajemství, které si pyramidy v Gíze střeží dodnes, je způsob, jak byly postaveny. **100+1**

Otroci? Ani nápad!

Nově objevené hrobky v Gíze patrně zatnou tipec teoriím, že pyramidy stavěli otroci. „Hrobky byly vybudovány vedle královských pyramid, což naznačuje, že tito lidé nebyli otroky,“ uvedl v prohlášení hlavní egyptský archeolog **Zahí Havás**. Kdyby se totiž jednalo o otroky, rozhodně by jejich těla nespočinula k odpočinku vedle jejich králů. Hrobky vypadaly jako malé pyramidy a byly vystavěny z malých hliněných cihel. Vybudovány byly asi před 4 500 lety. Z vykopávek zatím vyplývá, že na stavbě pyramid se podílelo kolem 10 000 dělníků. Ti denně snědli 21 kusů dobytka a 23 ovcí. Maso jim podle Haváse posílali zemědělci z delty Nilu a Horního Egypta. Za to jim pak byly odpuštěny daně. **100+1**

Egyptský archeolog Zahí Havás

Karolína Vrbasová

Kdo byl vězeň bez tváře a beze jména?

Je čtvrtek 18. září 1698 a branou Bastily projíždí vůz. Vystupuje z něj nový guvernér této obávané pařížské pevnosti. V kočáře ale nesedí sám – doprovází jej záhadný vězeň se zahalenou tváří. Z masivních kamenných zdí už nikdy nevyjde. Historie ho zná jako Muže se železnou maskou

Nový pán Bastily **Bénigne Dauvergne de Saint-Mars** sloužil od mládí u mušketýrů, kde si vysloužil chválu svého velitele, jímž nebyl nikdo jiný než kapitán **d'Artagnan**. Právě na jeho doporučení se stává guvernérem věznic v Pignerolu v dnešní severní Itálii a získává si důvěru i na nejvyšších místech. Proto je mu v roce 1669 svěřen nanejvýš diskrétní a zodpovědný úkol, který bude plnit téměř až do konce svého života.

Sám ministr války **markýz z Louvois** posílá de Saint-Marsovi dopis, v němž mu oznamuje chystaný příjezd nového vězně, jakéhosi **Eustacha Daugera** (či Danger). Ambicióznímu guvernérovi je hned jasné, že do jeho péče míří mimořádně významná osoba. **Ministr mu nařizuje, aby nechal vybudovat celu, kterou budou uzavírat několikery dveře, přes něž nového obyvatele nebude moci zaslechnout nikdo zvenčí.**

Péčí o vězně byl pověřen samotný šéf pevnosti, ale i ten se s ním směl setkat jen jednou denně, aby mu přinesl jídlo a vše, co potřebuje k životu. Bezprostřední potřeby byly také jediným tématem, o němž směl Dauger mluvit. Pokud by se prý rozpovídal o čemkoli jiném, měl být okamžitě zabít.

Jen pouhý sluha?

Do Pignerolu v té době přišli i dva jiní prominenti, které ale historikové mnohem lépe znají – bývalý šéf státní pokladny

Nicolas Fouquet, odsouzený za zpronevěru, a **markýz z Lauzun**, který se bez králova dovolení zasnoubil s jeho sestřenicí. Prvnímu ze jmenovaných onemocněl sluha, na nějž tehdy měli významní vězni právo, a de Saint-Mars učinil nečekaný krok – požádal Louvoise, zda by Dauger nemohl nastoupit na jeho místo. Ministr souhlasil s tím, že je přece „*jen pouhý sluha*“. Fouquet dostal doživotí a zdi pevnosti už nikdy neměl opustit. Nehrozilo tedy, že by tajemství záhadného spoluvězně prozradil někomu dalšímu. Ministr ale neměl tušení, že mezi Fouquetovou a Lauzunovou celou existuje otvor, skrz nějž mohli být v nepozorovaném spojení. Přišlo se na to až po Fouquetově smrti v roce 1680 a Dauger se okamžitě

Bývalý mušketýr Bénigne Dauvergne de Saint-Mars strávil péči o záhadného vězně 34 let

víte, že?

NESMĚLA ZŮSTAT ŽÁDNÁ STOPA

Tajemný vězeň zemřel v Bastile 19. listopadu 1703 a byl pochován pod jménem Marchiali u pařížského kostela svatého Pavla. Dozorci si dali pořádnou práci, aby po něm nezůstaly žádné stopy. Všechny jeho věci spálili, stěny cely oškrabali a znovu vymalovali, vyměnili i dlaždice. Saint-Mars, který s maskovaným mužem trávil celých 34 let, vydechl naposled o necelých pět let později. 100+1

Malý Ludvík XIV. s matkou Annou Rakouskou. Porodila královna vedle následníka trůnu ještě jedno dítě?

mladý ambiciózní Ludvík nemohl dopustit a rozhodl se svého bratra navěky skrýt před světem. Této hypotéze podle některých badatelů nasvědčuje i fakt, že u francouzských vládnoucích dynastií nebyla dvojčata úplně výjimečná. Voltaire tvrdí, že královna **Anna Rakouská** spolu se svým všemocným ministrem kardinálem **Mazarinem** nechala jedno z dětí vychovat na utajeném místě. Po kardinálově smrti se to však Ludvík dozvěděl a postaral se o to, aby toto tajemství zůstalo navždy zapomenuto.

Dvojčata-následníci by jistě do Francie přinesli zmatky a spory. Historici ale této teorii oponují tím, že královnin porod se vždy odehrával před významnými dvořany, kterým by narození dalšího potomka jistě neušlo. Spisovatel **Marcel Pagnol**

stěhoval do jiné části pevnosti. Lauzunovi, který se konečně vrátil na svobodu, namluvili, že byl propuštěn i tento záhadný sluha.

Ten ale seděl ve věži, a kdykoli za ním měl přijít někdo jiný, než jeho věznitel, například lékař či zvěděník, musel si nasazovat masku vykovanou z oceli. Saint-Mars pak několikrát změ-

„Muž se železnou maskou mohl být královým dvojčetem, které ambiciózní Ludvík XIV. navěky skryl před světem

nil působiště, tajemný vězeň jej přitom vždy doprovázel. Při převozu v roce 1687, kdy mířil na ostrov svaté Margarety nedaleko Cannes v jižní Francii, měl vězeň rovněž nasazenou masku, tentokrát z černého sametu.

Co přimělo ministra války a krále Slunce věnovat takovou péči věznění „pouhého sluhy“? Uslyšel u svých vysoce postavených pánů něco, co neměl? Proč by pak musel skrývat tvář? Byl tímto jménem pouze označen někdo mnohem významnější? Na tyto otázky chybějí odpovědi, existuje ale řada hypotéz, které se snaží odhalit věžňovu pravou totožnost.

Zbavil se král dvojčete?

Nejčastěji je spojován přímo s **Ludvíkem XIV.** Už **Voltaire** koncem 18. století napsal, že přísně utajený vězeň byl královým dvojčetem. Tuto myšlenku dovedl k dokonalosti **Alexandre Dumas** v románu *Tři mušketýři ještě po deseti letech aneb vikomt de Bragelonne*. **Bratr, který se panovníkovi podobá jako vejce vejci a navíc přišel na svět jen pár minut po něm, by mohl velice snadno zpochybnit jeho legitimitu a nárok na trůn.** To

nicméně upozorňuje, že tentokrát příchod následníka trůnu neproběhl podle staletých tradic – král **Ludvík XIII.** totiž podle svědků hned po narození syna odvedl přítomné do zámecké kaple, kde zaznělo děkované Te Deum. To ale většinou probíhalo až několik dnů po porodu. Nedodržel panovník dávný zvyk proto, že se konečně dočkal vymodleného následníka, v nějž už ani nedoufal? „*Nikoli*“, tvrdí Pagnol, „*chtěl všechny dostat ven z královniných komnat, aby Anna mohla přivést jen za pomoci porodní báby na svět druhého, utajeného syna.*“

Jiné hypotézy mají za to, že Muž se železnou maskou byl nevlastním bratrem Ludvíka XIV., kterého porodila jeho matka Anna některému ze svých údajných milenců. Někteří ukazují na anglického krasavce vévodu z Buckinghamu, jiní na Mazarina. 100+1

Osud Muže se železnou maskou inspiroval umělce už na konci 18. století

Kurýr, který věděl příliš mnoho

Různí badatelé přiřkli za posledních 300 let tajemnému vězni snad desítky různých identit. Podle současného francouzského historika Jeana-Christiana Petitfilse byla ale skutečnost velmi prozaická – osobu přísně tajného vězně si podle něj mohl vymyslet sám věznitel Saint-Mars, aby zvýšil

Pařížská Bastila na dobové rytině

svou důležitost. Za krátký čas totiž přišel o oba své nejdůležitější vězně. Fouquet zemřel v roce 1680 a o rok později byl propuštěn Lauzun, a tak si „vyrobil“ prominenta ze služebníka Daugera. Ten se mohl dostat do vězení poté, co se jako kurýr dozvěděl o utajených jednáních Ludvíka XIV. a jeho anglického protějšku Karla II., který zvažoval konverzi ke katolictví. Tak citlivá záležitost se v žádném případě nesměla prozradit, a tak Dauger putoval za mříže. 100+1

Kde se skrývá Svatý grál?

Kateřina Sovová

Na pohled obyčejný pohár. Chvíle, kdy se dotkl Kristových rtů naplněn vínem symbolizujícím jeho krev při poslední večeři, však navždy změnila jeho osud. Legendární Svatý grál. Přestože jeho stopy vedou do neznáma, fascinace touto ztracenou relikvií trvá už 2 000 let

Ježíš vzal chléb, a když vyslovil požehnání, rozlámal jej, dával jej učedníkům a řekl: „Vezměte a jezte. To je mé tělo.“ Také vzal pohár, a když vzdal díky, dal jim jej a řekl: „Pijte z něho všichni; neboť to znamená mou krev smlouvy, která má být vylita ve prospěch mnohých na odpuštění hříchů.“ Právě takto zachycuje ve svém evangeliu poslední večeři Ježíše Krista apoštol Matouš.

Přestože obsah těchto řádků má evidentně vyšší duchovní poslání, pozornost lidstva v nich už 2 000 let poutá pohár, o němž za tuto úctyhodnou dobu vznikly doslova stohy legend a pověstí. Svému majiteli prý zajistí blahobyť, štěstí, dost možná i nesmrtelnost. **Tajemný pohár posvěcený**

Kristovou krví se poté objevuje na kulatém stole bájných rytířů krále Artuše i v domnělém pokladě templářských rytířů. Podle některých výkladů ho prý na Zemi přinesla mimozemská civilizace. Mýtus, pohádka anebo snad pravda?

Stopy vedou do Anglie

Soustředme se nejprve na nejčastěji přijímaný původ Svatého grálu – tedy coby pohár pozdvižený Ježíšem Kristem k příležitosti večeře Páně. Podle Bible získal Kristovo mrtvé tělo **Josef z Arimatie**, vážený člen židovské velerady a Kristův tajný učedník. **Tento muž měl tělo přivést do hrobu a podle legendy odvézt Ježíšovu krev v kýženém poháru do Vel-**

ké Británie. Tuto domněnku podporuje množství faktů, anglickou legendu o králi Artuši a Svatém grálu nevyjímaje.

Přestože se tento čin může zdát vzhledem ke vzdálenosti a nebezpečnosti cesty nepravděpodobným, vysvětlení pro něj existuje. O Josefovi se soudí, že byl obchodníkem s cínem a Anglii, stejně jako cestu do ní, dobře znal. Drahocenný pohár měl dovést až do Glastonbury, kde následně založil první křesťanskou obec na britském území. Jestliže přijmeme tuto verzi, musíme se nadále spokojit s tím, že s tímto okamžikem veškeré zmínky o grálu na dlouhou dobu končí. Nikoli však legendy – na ty je totiž toto malé městečko v Somersetu zatraceně bohaté.

Avalon jménem Glastonbury

Městečko Glastonbury je spojeno i s pověstí nejslavnější – právě té o králi Artuši a jeho rytířích. Existenci tohoto bájného panovníka zde, na domnělém ostrově Avalon, dokládá nález z roku 1191. Tehdy zdejší mniši ohlásili objevení neznámých ostatků, kamenné desky a kříže deklarujícího, že právě zde byl Artuš pohřben.

Není to však jediný důkaz podivných událostí, které se tu před mnoha lety odehrály. **Podle jedné z legend právě zde po vylodění Josef zabodl do země svoji hůl, ta následně obrostla a změnila se v trnitý keř, hloh.** Přes úctu, kterou Angličané vzdávají podobným záležitostem, původní hloh, k němuž ve středověku vedly kroky procesí poutníků, byl zničen během anglické občanské války. Zvláštní hybrid hlohu, nacházející se jen několik kilometrů od Glastonbury, zde byl opětovně vysazen až ve 20. století. Lidé si však Josefov památný čin s úctou připomínají dodnes a z tohoto dvakrát ročně vykvétajícího keře se tradičně odřezává na Vánoce snítka, která následně zdobí štedrovecerní stůl anglické královny. Co se však stalo s pohárem, či lépe řečeno se Svatým grálem?

Od Keltů do Francie

Přestože první písemná zmínka o grálu pochází až z 12. století, pro vysvětlení jeho pozdějšího věhlasu musíme sáhnout ještě do hlubší historie – do doby Keltů. Široké nádoby určené na vaření představovaly pro Kelty jedny z nejposvátnějších předmětů. **Rozžhavený kov kotle vyzá-**

„Slovo „grál“ pochází ve své nejstarší formě „graal“ ze staré francouzštiny a znamená pohár nebo mísa z hlíny, dřeva či kovu

řoval životadárné teplo, nádoba sama byla spojena s obživou, a tak snad právě odtud mohl grál, pomineme-li jeho možnou spojitost s Kristem, získat pověst životadárného artefaktu.

Francouzský básník **Chrétien de Troyes** ve své nedokončené romanci *Perceval* ovšem grálu nic takového nepřisuzuje. Dokonce o něm ještě nehovoří ani jako o svatém. V jeho podání grál slouží k uchování jediné hostie určené pro zmrzačeného Krále Rybáře, posledního z panovníků artušovské legendy, jemuž příslušelo opatro-

Pokud právě neslouží bohoslužebným účelům, je Svatý kalich k vidění v katedrále ve Valencii

víte, že?

MIMOZEMSKÝ DAR

Dva bratři z Německa, Johannes a Peter Fiebagové, dospěli k názoru, že Svatý grál pochází z vesmíru, lépe řečeno od mimozemšťanů. Svou teorii dokládají důkazy sahajícími až do 15. století př. n. l. a podporuje ji, podle nich, také Eschenbachův epos. Fiebagové tvrdí, že spíše než o pohár jde ve skutečnosti o kámen vyzařující cosi jako radioaktivitu, snesený na Zemi neznámými tvory. Ale ani oni neznají místo jeho výskytu. **100+1**

Kristus s eucharistií – obraz od Juana de Juanese. Dnešní představa Svatého grálu se od podoby před 500 lety příliš neliší

vání tohoto pokladu. Jakkoliv neuceleně tato báseň vyznívá, inspirovala mnohé další – mimo jiné i Francouze **Roberta de Borona**. Je to právě Boron, který ve své veršované básni *Josef z Arimatie* dodává grálu přízvisko „svatý“ a popisuje Josefov cestu do Anglie.

Galihad a rytíři kulatého stolu

Legenda o králi Artušovi a jeho rytířích kulatého stolu patří jednoznačně k nejzajímavějším zdrojům informací ohledně Svatého grálu. Proč ale zrovna oni? Období 12. století totiž proslulo křižáckými výpravami, které inspirovaly také autory artušovské legendy. Šlo o ty nejlepší a nejušlechtlejší muže – tedy nejpovolanější ochránitele Svatého grálu.

Legenda hovoří o prázdném místě u kulatého stolu, které patřilo rytíři **Galihadovi**. Nemanželský syn **Lancelota** a **Elaine** je popisován jako ctnostný panic. Kdokoliv by snad chtěl obsadit jeho místo, bez milosti ukončí svůj život v plamenech. Poté, co Galihad dorazil na Artušův dvůr, měla neviditelná ruka vyryt jména rytířů včetně Galahada do jejich židlí. **Jakmile se všichni usadili, objevil se nad stolem kouzelný pohár, skrývajícím posvátnou ambrosii – zdroj zdraví a věčného života.**

Pohár však stejně nečekaně zmizel, a král Artuš proto vyslal své rytíře do všech koutů Evropy, aby jej přivezli zpět. Většina z nich neuspěla – kromě tří, vedených chrabřím Galihadem. Tito rytíři našli grál na tajném místě a Galihadovi,

který se z něj napil, se měl následně zjevit sám Ježíš Kristus. Toto však není zdaleka jediné svědectví o tajemném grálu.

Kalich, nebo kámen?

Zatímco *Knihy o Grálu* a v 15. století také slavný rytířský román *Artušova smrt* od Thomase Maloryho hovoří ve spojitosti s grálem o Galahadovi, na odkaz Chrétiena de Troyes a jeho Percevala přímo navazuje další ze slavných autorů – německý rytíř a básník **Wolfram von Eschenbach**. Mezi lety 1127 až 1210 vytváří největší epos německého středověku, *Parcivala*. Jeho ústřední hrdina prochází mnoha zkouškami s mravním podtextem a odměnou je mu opět – co jiného než Svatý grál.

Esenbachovo pojetí však zaujímá především originální představou o tomto předmětu. **Podle něj se totiž jedná o zářící kouzelný drahokam, který na Zemi seslali andělé. Jediným pohledem na tento klenot se člověk stává nesmrtelným.** Jeho neutuchající sílu pak zajišťuje holubice, která slétá na Velký pátek z nebe, aby na Svatý grál položila životadárnou hostii. Naznačuje snad Eschenbach mimozemský původ grálu, tedy něco, o čem hovoří některé další teorie?

Pátrání zatím marná

Jakkoliv fascinující se nám mohou legendy a díla věnovaná Svatému grálu zdát, tu nejpodstatnější informaci v nich nenajdete – co se se Svatým grálem stalo. O něco hmatatelnější teorie upírají nadějný zrak ke gotické Rosslynské kapli na území dnešního Skotska. Kromě artušovských rytířů je Svatý grál po staletí spojován s templáři. Přestože se mnozí domnívají, že tato relikvie je dodnes součástí

templářského ztraceného pokladu, jedno z možných míst jeho nálezů má být právě ve zdech, respektive pilířích kaple v Rosslynu. Spekuluje se o tom, že právě templáři zde pohár zazdili, aby nemohl být znesvěcen či ukraden možnými nepřáteli. **Pokud by byl Svatý grál naopak součástí**

Artušovi rytíři kulatého stolu měli možnost Svatý grál spatřit na vlastní oči

templářského pokladu, nejpravděpodobnějším z míst jeho spočinutí se pak jeví Oak Island (Ostrov dubů) v Novém Skotsku s doposud neprozkoumanou jámou s pokladem.

Naděje všech hledačů Svatého grálu se v 19. století upínaly ke Glastonbury. Právě tehdy zde byl z místní fontány vyzdvížen modrý pohár. Přestože odborníci jeho spojitost se Svatým grálem odmítají, někteří stále věří v jeho pravost. Další z možných míst nálezů grálu se přičítá ruinám francouzské citadely Montségur. V jejích zdech našli útočiště a později také smrt příslušníci náboženské sekty katarů. I oni jsou podezříváni z držení Svatého grálu, ale navzdory nadějně jeskyni na úpatí pevnosti žádné skutečné důkazy, kromě množství pověstí, neexistují. **100+1**

Ruiny Glastonburyského opatství na místech, kde svatý Josef založil první křesťanskou obec na britském území

Domnělé grály současnosti

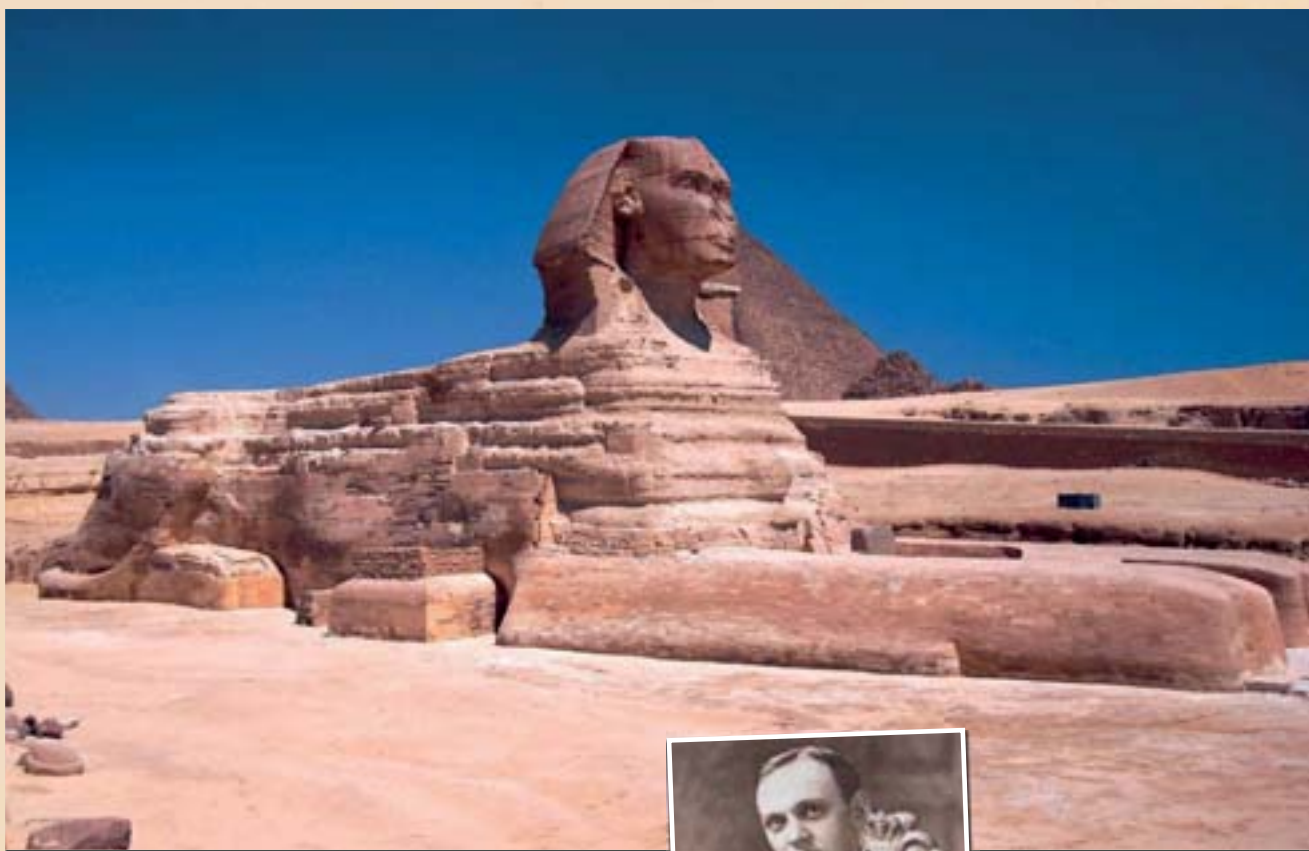
Přestože objevení Svatého grálu nebylo doposud oficiálně potvrzeno, po světě se vyskytuje několik kalichů, které za něj bývají považovány. Nejznámější z nich, Svatý kalich, uchovávají v katedrále svaté Marie ve španělské Valencii. Tento kalich měl být v 1. století převezen svatým Petrem do Říma a odtud o 200 let později do kláštera San Juan de la Peña, kde měl být ochraňován především

proti iberským nájezdníkům. Postupem let se Svatý kalich stal oficiálním papežským kalichem, naposledy použitým v roce 2006 také současným papežem Benediktem XVI. Druhým příkladem je smaragdový kalich z italského Janova, původem z křižáckých tažení do Izraele. Jeho sláva ovšem zaznamenala povážlivou trhlínu, když se ukázalo, že domnělý smaragd je obyčejným zeleným sklem. **100+1**

Tajemství Otce hrůzy

Martin Sivák

Sfinga v Gíze je největší sochou vytesanou z jednoho kusu kamene. Její původ však obestírá mnoho nejasností. Zobrazuje snad faraona Rachefa, který vládl zhruba před 4,5 tisíci lety? A jak potom vysvětlíme stopy silné vodní eroze, když vlhké klima panovalo v Egyptě naposledy o několik tisíc let dříve?

Lov na přímém poledním slunci je unavující. Aby opět nabral síly, uchýlí se mladík do stínu zaváté sochy poblíž dnešní Gízy. Mladý **Thutmose** brzy upadne do hlubokého spánku. Ve snu se mu zjeví bůh **Haremachet** a úpí, jak se mu pod vahou písku těžce dýchá. Slíbí mu, že když mu Thutmose pomůže, stane se faraonem. Těžko říct, zda je příběh smyšlený, jisté je však jediné: mladík se stane faraonem 18. dynastie jako Thutmose IV.

Podivný strážce neúnavně bdí nad městem mrtvých už po tisíceletí. **Arabové sfingu nazývají Abú al-Hol, čili Otec**

hrůzy. A není se čemu divit. Její rozměry jsou úctyhodné: 74 m na délku, 6 m na šířku a 21 m do výšky. A navíc je z jednoho kusu kamene! Je tak největší sochou z jednoho kusu, jaká kdy byla vytesána. Bohužel, to je tak všechno, co o ní můžeme s jistotou říci. Zbytek tone pod kupou otazníků, podobně jako kdysi sama sfinga pod tunami písku.

Spící prorok Edgar Cayce tvrdil, že sfinga střeží tajemství obyvatel Atlantidy

Bez kobry a bez bradky

Proč byla postavena? Kdy byla postavena? Kdo ji postavil?

A koho znázorňuje? Nejvíce

egyptologů se přiklání k tvrzení, že zobrazuje faraona 4. dynastie **Rachefa**. Sfinga je totiž vytesána do vápencové skály v místech, kde býval lom, v němž se těžil kámen na výstavbu Rachefovy pyramidy. Pro hovoří

Sfinga neměla na různých ustláno a několikrát byla za dobu své existence zaváta pískem

i skutečnost, že vápencový kolos není příliš vzdálen od jeho zádušního chrámu.

Když byla provedena počítačová rekonstrukce původního vzhledu sfingy a poté srovnána s jinými podobiznami Rachefa, dospěli vědci k závěru, že obří socha zobrazuje právě jeho. A patrně byla za jeho panování i vytesána. Zpodobňování zbožštělého vládce s tělem lva nebo býka nebylo ve starém Egyptě ničím neobvyklým. Tvář Rachefa dávní sochaři nepochybně vytesali s až naturalistickou věrností. Potvrzují to nápadně široké lícní kosti a odstávající uši. Během tisíciletí přišla obří hlava o královskou bradku, která symbolizuje důstojnost, a o kobru vztyčenou nad faraovým čelem. Ta měla vyjadřovat panovníkovu moc.

Sfinga se však od dnešní podoby lišila ještě něčím – jasnými barvami. Díky nepatrným zbytkům barevných pigmentů víme, že její tělo a tvář byly tmavě červené, kdežto vladařský šátek, takzvaný nemes, zdobily žluté a modré pruhy. Dnes už ulomená bradka a kobra na čele byly nejspíš pozlacené.

Lijáky z doby ledové

Často se diskutuje, kdy byla sfinga vlastně postavena. Záhadologové spekulují, zda náhodou není starší než okolní pyramidy, a její vznik někdy posunují až do doby před 9 000 lety. V roce 1991 geolog

Robert Schoch z Bostonské univerzity přichází s teorií, která vznik sfingy posouvá do ještě vzdá-

Sfingu původně zdobily jasné barvy, bradka a kobra na čele byly dokonce pozlacené

lenější minulosti. Důvodem mu je povrch sfingy. Podle Schocha totiž eroze povrchu sfingy odpovídá pouze poškození způsobenému proudící vodou vydatných lijáků. Jak ale víme, ve faraonské době již v Egyptě panovalo velmi suché klima. Schoch z toho vyvozuje, že sfinga musela být vytesána před 7 až 11 tisíci lety, v době vlhkého klimatu.

Je to černocho!

Robert Schoch nejenže odmítá tradiční datování stáří sfingy, ale nezdá se mu ani to, že by sfinga znázorňovala faraona Rachefa. Odvolává se přitom na newyorského soudního znalce Franka Dominga, který upozorňuje na to, že tvář sfingy má výrazně negroidní rysy. Podle nich je nad míru jasné, že sfingu vytvořila nějaká dosud nám neznámá africká civilizace a sfinga zobrazuje jejich černošského krále. 100+1

Smrt za ulomený nos

Jistě si každý všimne, že sfinga postrádá nos. Ten byl původně asi 1 m široký. Podle rozšířené legendy jej měli ustřelit Napoleonovi vojáci v průběhu tažení do Egypta. To ale není pravda. Proti hovoří obrazy sfingy z doby před Napoleonovou invází, které ji zobrazují už bez nosu. Egyptský historik al-Makrízí připisuje zničení nosu súfijskému fanatikovi Muhammadovi Sa'im al-Dahrovi. Ten měl být v roce 1378 natolik rozhořčen tím, že rolníci sfingu uctívají, aby zlepšili svou úrodu, že nos zničil. Následně byl pověšen za vandalismus. 100+1

Kus bradky, která dříve zdobila obličej sfingy, dnes najdete ve sbírkách Britského muzea v Londýně

S tímto datováním souhlasí i americký egyptolog **John Antony West**. A není sám. Mnoho badatelů se nehodlá smířit s tím, že by erozní rýhy na těle sfingy způsobily větrem unášené částčky písku. Podle nich to mohla být jediná voda. Toho se chytá americký novinář a záhadolog **Graham Hancock** a tvrdí, že sfinga pochází od civilizace, která kdysi obývala Antarktidu a časem se přeplovla i do jiných částí světa včetně afrického kontinentu.

Senzace se nekoná

Většina egyptologů však nad těmito teoriemi jen kroutí hlavou. Hlavním protiargumentem je skutečnost, že v celém Egyptě dosud nebyly nalezeny žádné pozůstatky kultury, která by byla schopná před 7–11 tisíci lety vytesat sochu o rozměrech sfingy.

Navíc, když archeologové zkoumali Rachefův zádušní chrám a svatyni, kte-

rá leží před sfingou, zjistili zajímavou skutečnost. Na jejich stavbu byly použity bloky stejného vápence, z jakého byla vytesána sfinga. A také další archeologické nálezy jednoznačně dokazují, že celé pohřebiště v Gíze, tedy pravděpodobně včetně sfingy samé, vyrostlo v průběhu panování faraonů 4. dynastie.

Sfinga? Nic výjimečného

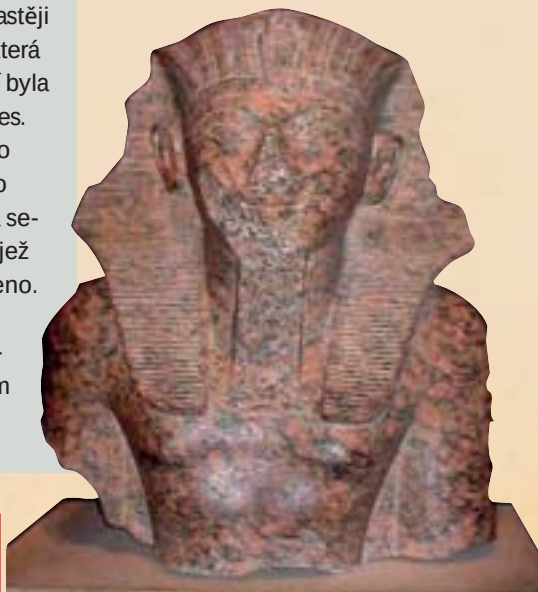
Sochy sfing byly vytvářeny v průběhu dějin starověkého Egypta a nejednalo se o nic výjimečného. Vlastně byly jedním z klasických způsobů, jak zpodobnit faraona a zároveň tak oslavit jeho velikost a moc. Tyto sochy mohly být různých rozměrů od velikosti těžítka až po několikametrové kolosy. Sfingy také mohly být tesány buď jen jako samostatná socha, nebo jako řada stejných soch lemujících cestu vedoucí k paláci nebo chrámu. Základní podobu sfingy představovalo nejčastěji sedící lví tělo s lidskou hlavou, která zpodobňovala faraona. Součástí byla i faraonská pokrývka hlavy nemes.

Sfingy ale byly tesány i pro uctění božstva. Pak byla místo faraonovy tváře zobrazena na sedícím lvím těle hlava zvířete, jež bylo danému božstvu zasvěceno. Například k Amonově chrámu v Karnaku vede cesta lemovaná sfingami, které mají na lvím těle beraní hlavy. 100+1

Při rozsáhlých průzkumech nebyl pod sfingou objeven ani poklad krále Šalamouna, který se tu má údajně nacházet. Dokonce nebyla nalezena ani schránka s vědomostmi obyvatel Atlantidy, o níž mluvil spící prorok **Edgar Cayce**. Pod sochou sice skutečně existují tři tunely, jejich funkce je ale zatím neznámá a ani nevíme, kam přesně vedou. Zdá se, že je v minulosti vykopali sami Egypťané, když zde hledali bájný poklad.

Cement je na nic

Přes všechny snahy památkářů je sfinga ve velmi špatném stavu. Může za to hlavně prosakování splaškových vod z nedaleké vesnice a znečištěné káhirské ovzduší. Sfinze paradoxně mnoho neprospěla ani rekonstrukce, která proběhla v 80. letech minulého století a v podstatě napáchala víc škody než užitku. Nevhodně použitý cement začal opadávat a strhávat s sebou i původní vápencové části sfingy. A co na to sfinga? Ta dál stráží své tajemství a upírá zrak na nehybný bod na obzoru. 100+1

Faraon Thutmose IV. Nechal kvůli snu sfingu vyhrabat z písku

Tajemná Atlantida

Zrozená z vody a pohlcená vodou

David Bimka

Bůh Poseidón ji miloval a vytvořil ke své libosti. Obydlil ji svými syny a dal jim vládu nad ostatními lidmi. A tak jako vystoupila z moře pod rukou boha, jeho pěstí také zahynula. A nám nechala tisíciletou hádanku: byla, nebo nebyla?

Jen málo mýtů je tak vryto do paměti lidstva, jako ten o zmizelém ostrově. A přitom se nám svědectví o ní dostalo do rukou pouze ze dvou zdrojů a ty jsou z pera jediného muže. Věřit, nebo nevěřit? Dokud Atlantidu skutečně nenajdeme, na zapeklitou otázku se nám odpověď asi najít nepodaří.

Za vším hledej Platóna

Zprávu o Atlantidě nám zanechal nestor řecké filozofie **Platón**. Geniálnímu mysliteli tradice připisuje ne méně než 36 velkých prací, které vznikly počátkem 4. století před Kristem. Ve dvou z nich, dialozích *Tímaios* a *Kritiás*, se Platón o ostrově zmiňuje jednou letmo a jednou do hloubky. Jedna z postav v dialogu převypráví příběh, který k ní doputoval přes nesčetné generace předků, ale který

je nanejvýš pravdivý, protože pochází od legendárního athénskému zákonodárci Solón. **Je to příběh hrdinného boje Athén v hluboké minulosti 9 000 let proti tehdejší námořní velmoci číslo jedna – Atlantidě.**

„Písma říkají, jak vaše obec kdysi zastavila velkou moc, zrupně se valící na celou Evropu a Asii od Atlantického moře. Tenkrát totiž bylo ono moře průjezdné, neboť mělo ostrov před tím svým ústím, kterému

vy ve vaší řeči říkáte Héraklovy sloupy. Ten ostrov byl větší než Libye a Asie dohromady,“ vypráví starý egyptský kněz a pokračuje: „Nuže, celá tato moc se kdysi sebrala v jedno a pokusila se jediným úderem porazit pro

Býk byl zřejmě pro atlantské náboženství ústřední, stejně jako pro mnoho kultur Středomoří

FOTO: Shutterstock

víte, že?

NEZNÁMÝ KOV

Oreichalkon, „horská měď“, byl vzácný kov, jež nacházeli na pevnině nedaleko ostrova. Stal se zdrojem obrovského atlantského bohatství, protože se mu kvalitou vyrovnalo pouze zlato. Zmínky o něm se vyskytují hned v několika starých textech nezávisle na Platónovi. Dodnes není jasné, o jaký kov šlo. Historici ovšem spekulují, že mohlo jít o slitinu mědi a stříbra nebo zlata. **100+1**

Poseidónův chrám v Athénách. Ten v Atlantidě musel vypadat podobně

sebe vaši i naši vlast a všechny země uvnitř úžiny. A tehdy se mohutnost vaší obce, Solóne, zaskvěla před celým světem statečností a silou: postavila se totiž na ochranu všech, a jsouc v čele Hellénů, ale pak po odpadnutí jiných donucena bojovat samojediná, podstoupivši krajní nebezpečnost, svou odvahou i válečným uměním přemohla útočníky a dobyla vítězství.“

Skutečné město, nebo obraz duše?

Bylo by velmi jednoduché, označit Atlantidu za pouhý umělé vytvořený mýtus. **Platón**

Biréma. Atlantáné jich prý dokázali v jedinou chvíli spustit na vodu na dva tisíce

jeho díla. Ti tvrdí, že uspořádání bájněho ostrova je ve skutečnosti „iniciální“ popis cesty duše k prozření. **Struktura popisovaného města skutečně může odkazovat k různým stupňům zasvěcení a sdělování tajemství o struktuře kosmu.** Ale to se nijak nevylučuje s možností, že matematické a umně ukryté mystické hrátky „navěsil“ Platón na střípek pověsti o městě, které skutečně existovalo. **100+1**

Atlantida může být legendární vyprávění. Ale to byla Trója dlouhou dobu také. Dnes se v ní procházejí turisté

Jeden krutý den a noc

Poté, co Atlantida ztratila svoje impérium, uzavřela se do sebe, užívala si výnosů ze svých obchodních kontaktů a stalo se jí přesně to, co všem upadajícím říším – ztloustla a morálně zdegenerovala. Tady začal příběh její zkázy. Při popisu dřívější války Platón ani na chvíli nepochybuje o božském původu Atlantánů. Tento rys se u nich po řecké porážce ztrácí. „Ale když božská částka v nich mizela – směšujíc se opět a opět s mnohým smrtelným živlem – a lidská povaha nabývala převahy, tehdy se kazili, nemajíce již síly snášet vezdejší statky, a jevili se ohyzdnými tomu, kdo dovedl vidět.“

Od té doby bylo o jejich osudu rozhodnuto. Bůh Zeus se na prohnílou civilizaci rozhněval a – zde není jasné, jestli se do věci opřel sám nebo donutil Poseidóna – smetl ji z tváře Země. „Nastala neobyčejná zemětřesení a povodně; přišel jeden krutý den a noc, kdy se u vás propadlo do země všechno mužstvo schopné zbraně, a právě tak se ostrov Atlantis propadl

ji klidně mohl použít jen jako ilustraci ideální společnosti, jejíž organizací byl posedlý. A také aby Řekům ukázal, jak moc ztratili ze své velikosti. Právě tak mohou mít pravdu esoteričtí vykladači

Město Poseidónovo

Když si řečtí bohové dělili vládu nad světem, losovali. K mimořádné radosti boha moří na něj padl ostrov Atlantis. Nacházel se za „Héraklovými sloupy“, jak Řekové říkali Gibraltarskému průlivu. Mělo to být území velké jako Malá Asie a severní Afrika dohromady, připomínající rohlík o rozměrech 550 km na délku a 230 km na šířku. Uprostřed se nacházela nevysoká hora. Okolo ní bůh vyzvedl tři okruhy země a údolí mezi nimi zaplavil mořem. Na těchto třech pruzích pak lidé postavili město prokleté

mosty, ohrazené hradbami a propojené vodními cestami, po kterých mohly pohodlně plout lodě o třech řadách vesel. V samém středu ostrova stál Poseidónův chrám dlouhý 150 m, pokrytý zlatem, stříbrem a slonovinou. Poseidónova obrovitá socha prý stála na voze taženém šesti okřídlenými koňmi a týlem se dotýkala stropu. Chrám zůstával obyčejným lidem uzavřený. Tady byli chováni posvátní býci, které pak králové při slavnostech chytali pomocí dřevěných kyjů a usmrcovali na oltáři. **100+1**

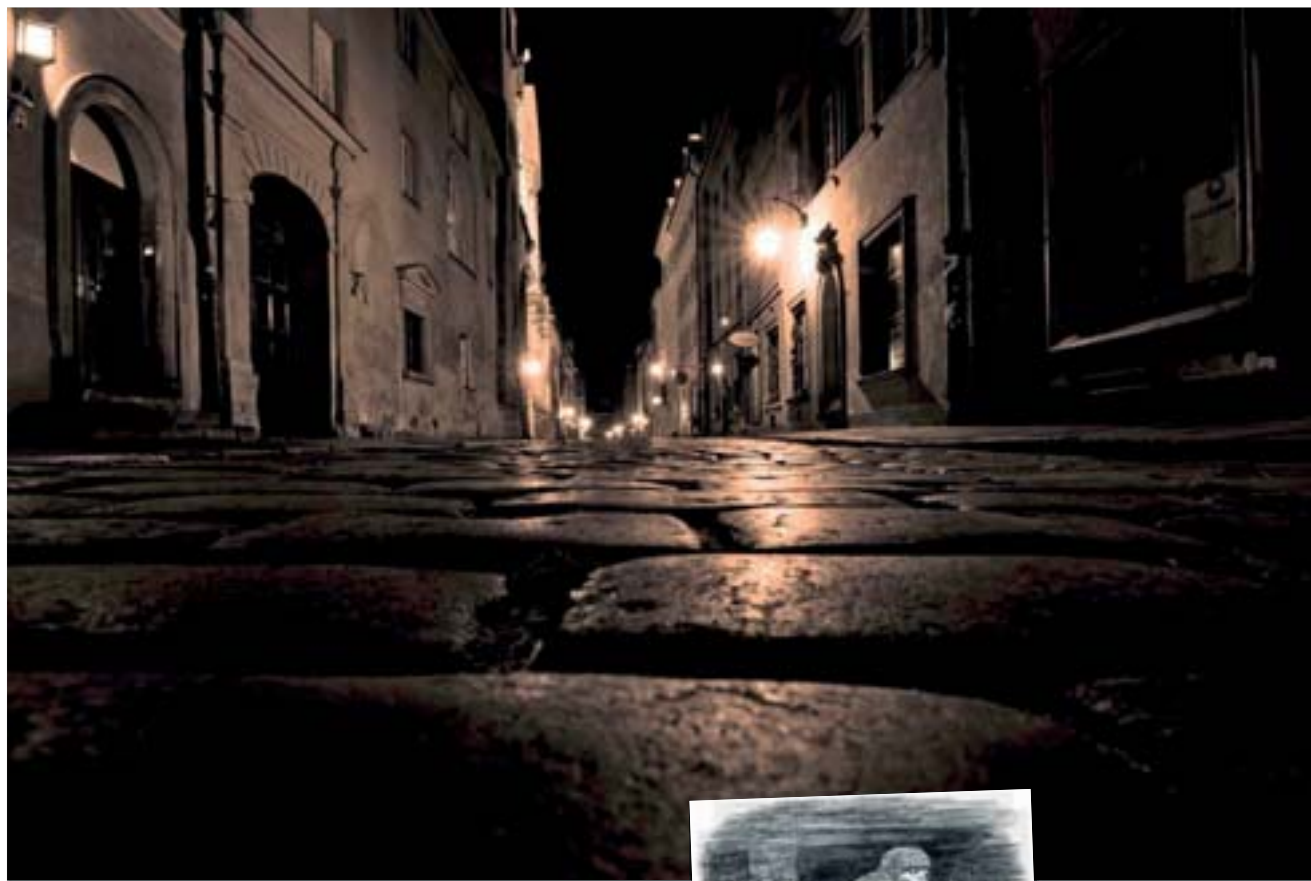
100+1 nejslavnější sériový vrah

Proč vraždil

Jack Rozparovač?

Jiří Ševčík

Po deštivé noci se Thomas Bowyer šine mokrými uličkami londýnského Whitechapelu. Před jedenáctou dopoledne má jasný cíl. Jednolůžkový pokoj označený jako Miller's Court 13. Právě tam, v ulici Dorset Street, bydlí pětadvacetiletá Mary Jane Kellyová, která už několik týdnů nezaplatila nájemné

Mary Kellyová však na opakované klepání nereaguje. Příručí místního hokynáře vezme za kliku, ale dveře jsou zamčené. Poslední pokus. Nakoukne oknem dovnitř, aby zjistil, jestli je prostitutka s přezdívkou Ginger vůbec doma. Scénu, která se mu uvnitř pokoje zjeví, už nikdy nevymaže z paměti. „*Spatřil jsem dílo ďábla. Něco takového nemohla udělat lidská ruka*,“ vykoktá ze sebe o něco později **Thomas Bowyer**.

Mary ležela nahá na posteli s roztaženými nohama. Obličej měla rozřezaný k nepoznání. Nos, tváře, obočí a uši byly

částečně odstraněny. Ze rtů visely cary masa s kůží až k bradě. Krkem projel ostrý nůž, který jej prořízl na kost. Velký kus břicha a steh byl odstraněn. V těle chyběla většina orgánů. Dělohu, ledviny a jedno nadro našli policisté pod hlavou oběti, to druhé u její pravé ruky. Játra vrah vložil Mary mezi nohy, střeva napravo a slezinu nalevo od těla. A hlavně –

Dobová sociální kritika viděla řádění Jacka Rozparovače jako důsledek bídy

chybělo srdce, které se nikdy nenašlo.

Deset týdnů strachu

Bylo 9. listopadu 1888

a Londýnem už více než dva měsíce obcházela panika. Mary Kellyová se zařadila jako oběť číslo pět na seznam brutálního vraha přezdívaného **Jack**

Rozparovač. Muže, který na počátku třetího tisíciletí „vyhrál“ v anketě titul nejhoršího Brita v dějinách.

Mary Nicholsová, Annie Chapmanová, Elizabeth Strideová a Catherine Eddowesová. Tak zní jména čtyř kněžek lásky, jejichž život vyhasl podobně jako ten Mary Kellyové. Celých deset týdnů od 31. srpna do 9. listopadu byli obyvatelé Londýna vyděšeni k smrti. Zvlášť když policie jen marně pátrala po tajemné stvůře, která pod rouškou noci sadisticky vraždila prostitutky z East Endu. A strach byl rozhodně na místě. Způsob, jakým vrah z Whitechapelu nakládal se svými oběťmi, se stal i pro ty nejotrlejší těžko stravitelným soustem. Rukopis Jacka Rozparovače se navždy vryl do duše Londýna.

Vraždy podle scénáře

Tajemný vrah se při brutálních vraždách držel předem naplánovaného scénáře. Se svou obětí si nejdříve domluvil

Hrob Catherine Eddowesové, jedné z obětí Jacka Rozparovače, na londýnském hřbitově

položil na zem (ani jedna ze zavražděných neměla podlitiny na temeni hlavy). **V tom okamžiku přišel na scénu dvacet centimetrový ostrý nůž, který následně přejel po krku. Rozparovač vedl řez vždy zleva doprava, aby mu stříkající krev, která už byla utlumena nečinností srdce, nepotřísnila oděv.** Navíc zřejmě nosil dlouhý černý plášť

„Míra zohavení obětí se postupně zvyšovala. Pečlivou pozornost věnoval Rozparovač především břichu a obličeji

sexuální služby v odlehle a temné části whitechapelských uliček. Když si lehká děvka začala vyhrnovat sukni, přišla jeho chvíle. Pevně sevřel hrdlo, dokud ji nezbažil vědomí nebo rovnou neuškrtil. Bezvládné tělo poté nezvykle jemně

až k zemi, který v kombinaci s přítmím zapadlých londýnských uliček ideálně skrýval jakékoli důkazy.

Nebohé ženy mohly být rády, že v tu dobu už nic nevnímaly. To, co přišlo po proříznutí hrdla, otřásá kdekým i o sto-

Novinová kresba z roku 1888 zesměšňující neschopnost policie nalézt vraha

letí a čtvrt později. Ne nadarmo je vrah znám pod svou přezdívku po celém světě. Své oběti totiž doslova rozpáral. **Pečlivou pozornost věnoval v tomto ohledu především oblasti břicha a obličeje. Míra zohavení se přitom postupně zvyšovala.** Pouze s výjimkou Strideové, při jejíž vraždě byl s největší pravděpodobností vyrušen. „*Nezabýjel rozřezáním. Zabíjel, aby mohl oběť rozřezat. To ho vzrušovalo,*“ má jasno **Laura Richardsová**, odbornice londýnské policie na psychologii chování.

Ve většině případů si navíc odnesl kus vnitřností zavražděné ženy s sebou. Většina chirurgů, kteří zkoumali těla

Profil vraha

Kdyby na konci 19. století měli londýnští policisté k dispozici moderní kriminalistické metody, nejspíš by se Jack Rozparovač nikdy nestal tak mytic-

kou postavou. O století a čtvrt později policejní tým vedený šéfkou Oddělení pro násilné zločiny Laurou Richardsovou sestavil z dochovaných záznamů psychologický profil zločince:

„Šlo o muže ve věku 25 až 35 let, vysoký byl od 160 do 170 cm. Nešlo o žádného Einsteina. Při svých činech riskoval, byl impulzivní a do jisté míry nezodpovědný. Fakt, že nebyl nikdy odhalen, je třeba z 80 % připočíst náhodě a štěstí. Na druhou stranu své vraždy plánoval a dobře věděl, kdy je záhodno zmizet.

Rekonstrukce podoby Jacka Rozparovače podle týmu Laury Richardsové

Tvrdě šel za svým cílem. Když nemohl zohavit jednu ženu, o milí dál napadl druhou. Pravděpodobně uměl velmi obstojně manipulovat s lidmi, dokázal věrohodně lhát. Nedá se vyloučit, že dokázal s ženami navazovat krátkodobé vztahy, ale pod povrchem skrýval naprostý nedostatek citu. Nedokázal se vcítit do druhého, neměl výčitky ani pocit viny. Na oběti nahlížel jako na věci, což z něj dělalo nebezpečného člověka. Rozhodně nevypadal jako vrah, jinak by ho policisté opakovaně vyšetřovali. Na první pohled mohl dokonce působit jako okouzlující a neškodný muž. Podle míst, kde k vraždám došlo, lze usuzovat, že žil přímo v centru čtvrti Whitechapel. **100+1**

obětí, byla toho názoru, že vrah měl určité anatomické znalosti. V jednom případě vyřízl ledvinu své oběti, aniž by narušil jediný okolní orgán. Jindy zase odstranil pohlavní orgány ženy jediným čistým řezem. To vše prováděl venku, často v naprosté tmě, v rychlosti a ještě musel neustále kontrolovat okolí. A ještě

Policejní fotografie zavražděné Mary Kellyové

jedna zajímavost: nikdy se nenašla známka toho, že by měl vrah z Whitechapelu se svou obětí pohlavní styk.

Totožnost neznámá

Více než 2 000 výslechů, desítky podezřelých, ale žádný výsledek. Policie byla bezradná. O muži, který děsil celý Londýn, nevěděla téměř nic. A jeho pravé jméno nezná vlastně dodnes. Ani motiv jeho činů.

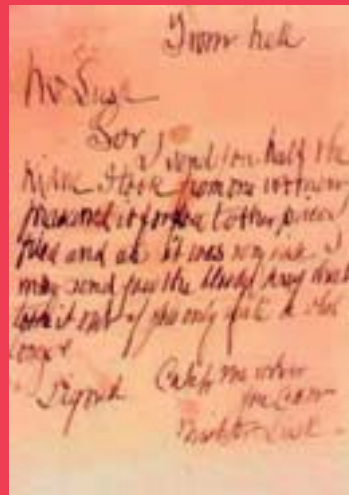
V roce 1888 neexistovala krevní analýza, daktyloskopie, testy DNA nebo analýza vláken. Policie tak spoléhala na výpovědi svědků a doufala, že chytí vraha přímo při činu. **Navíc ve viktoriánském Londýně běžně panoval názor, že vrah musí být naprostý šílenec, kterého lze poznat na první pohled.** Dnes je však dokázáno, že sérioví zabijáci jen málokdy působí nápadně, většinou jde navenek o „normální“ lidi. V tomto ohledu měl první známý sériový vrah v dějinách nespornou výhodu.

Čím byla policie bezradnější, tím většího prostoru se dostávalo spekulacím a konspiračním teoriím. Mezi pode-

Dopis od Jacka

Policii, tisku a některým dalším lidem dorazilo přes 600 dopisů, ve kterých o sobě pisatelé tvrdili, že jsou vrahem z Whitechapelu. Také přezdívka Jack Rozparovač pochází z prvního z nich, který obdržela Centrální tisková agentura v Londýně. Ostatní dopisy přicházely z celé Evropy, dokonce i z Afriky nebo Austrálie. Dodnes jsou považovány za podvod. Až na jeden. Ke slavnému dopisu Z pekla byla přiložena i lidská ledvina naložená ve víně. V psaní adresovaném veliteli civilní stráže stálo: „Pane, posílám vám půl ledviny z jedné ženské. Schoval jsem vám ji. Druhou půlku jsem osmažil a snědl. Byla dobrá. Mohl bych vám poslat i zakrva-vený nůž, kterým jsem to vyřízl, jen chvíli počkejte. Podepsán Chyťte mě, jestli to dokážete.“ O chybějící ledvině

Catherine Eddowesové se policie veřejnosti před obdržáním dopisu nezmínila... **100+1**

Fotokopie ztraceného dopisu s názvem Z pekla

Inspektor Frederick Abberline, který slavné vraždy vyšetřoval

zřelými nechyběli ani intelektuálové nebo prominenti – například autor *Alenky v říši divů* **Lewis Carroll** nebo otec **Winstona Churchilla Randolph**. Jedna z teorií dokonce obviňovala vnuka královny **Viktorie** a dědice trůnu prince **Alberta Viktora**.

O poznání věrohodnější verze ukazovaly na **Davida Cohena**, který byl krátce po vraždách umístěn do psychiatrické léčebny, nebo řezníka **Jacoba Levyho**, který zemřel v blázinci v polovině roku 1891. Dalším vážně podezřelým byl **John Druitt**, jehož našli mrtvého v Temži na Silvestra roku 1888. Našli

Nechvalně proslulá londýnská čtvrť Whitechapel (fotografie z roku 1905)

u něj různé pitevní nástroje. Prý spáchal sebevraždu. Poté řádění ve čtvrti Whitechapel skončilo...

Vraždila žena?

Nezodpovězené tajemství láká i v dnešní době. S převratnou teorií přišel právník **John Morris**. Prostudoval tisíce detailů z vyšetřování a došel k závěru, že prostitutky nevráždil muž, ale žena. Konkrétně **Elizabeth Williamsová**, manželka královského lékaře **Johna Williamse**, jenž byl sám označován za tajemného zabijáka. Williamsová prý mladé prostitutky vraždila proto, že byla neplodná.

Ale i tato teorie zůstane jen teorií. Totožnost Jacka Rozparovače už nejspíš navždy zůstane utajena mezi úzkými uličkami Whitechapelu. **100+1**

Tajemné obrazy v poušti

Richard Guryča

Náhorní plošinu Nazca tvoří území o rozloze zhruba deset krát padesát kilometrů vyprahlé pouště

Náhorní plošinu pokrývají stovky obrovských kreseb

Z výšky to vypadalo jako přistávací dráhy pro letadla. Dlouhé, dokonale rovné linie. A kolem obrovské, neuvěřitelně propracované obrazy. Opice, kondor, velryba či kolibřík. Piloti neverčili svým očím...

Letecký průzkum peruánské náhorní plošiny Nazca přinesl ve dvacátých letech minulého století neuvěřitelný objev. Vyprahlou pustinu o rozloze zhruba pěti set kilometrů čtverečních pokrývaly desítky čar, spirál, geometrických obrazců i zpodobnění zvířat, ptáků a hmyzu. Byly velké stovky metrů, rovné linie se pak táhly i do délky několika kilometrů. V celku je nebylo možné spatřit jinak, než z velké výšky. Právě proto byly objeveny až při přeletích výzkumných letadel mapujících odlehlé oblasti Peru.

Jedna z největších záhad v dějinách lidstva se rázem stala předmětem spekulací a později i seriózních a dlouhodobých výzkumů. Léta pracného odhalování tohoto vzrušujícího tajemství dávno horské civilizace sice přinesla několik více

či méně věrohodných teorií o důvodech vzniku tajemných obrazců, spolehlivé vysvětlení záhady však nikoli. A přestože nejpopulárnějším vysvětlením důvodu jejich existence se stala „mimozemská“ teorie švýcarského záhadologa a spisovatele Ericha von Dänikena, seriózní vědci ji zpravidla označují za nesmysl.

Jen trocha horniny

Poměrně rychle se podařilo vysvětlit techniku, jakou byly obrazy vytvořeny. Na povrchu pouště stačí odstranit vrchní vrstvu tmavě zbarvené horniny do hloubky deseti nebo dvaceti centimetrů a odhalit světlý vápencový nebo pískovcový podklad. Experimenty prokázaly, že k vytvoření obrazce, podobného některému z tří set takzvaných geoglyfů na planině Nazca,

stačí pouze několik hodin práce malé skupiny lidí. Nezodpověděli však otázku, proč tam obrazce jsou a jaký byl jejich smysl.

O kultuře, která vytvořila toto velkolepé dílo, se téměř nic neví. S největší pravděpodobností na náhorní plošině Nazcové nežili, přicházeli tam jen provádět rituály. Přesto našel německý archeolog Marcus Reindel na vrcholcích hor pozůstatky města, v němž žilo několik tisíc lidí. A pozůstatky předmětů denní potřeby, úlomky keramiky, mlýnské kameny či zbraně. To vše v pustině bez zdrojů vody, vzdálené šedesát kilometrů od moře. Reindel však objevil i pozůstatky dávných zlatých dolů, což mu vnuklo myšlenku, že důvodem pro vznik města v poušti mohlo být právě zlato. A zlaté rituální předměty se v minulosti stávaly

Woodmanův balón

Jim Woodmann provedl experiment s balónem z peruánské bavlny a koše z rákosí, který vytvořili indiáni Aymara. Tento létající objekt se nazýval „Kondor“. Domníval se, že tuto metodu použili dávní obyvatelé za účelem kontroly a řízení průběhu vytváření obrovských postav. Nevysvětlil, jak by tyto pokyny byly sdělovány z balónu lidem na zemi. Horký vzduch z ohně byl do balónu přinesen a ten se začal nekontrolovaně zvedat. Dva piloti jen o vlásek unikli zranění předtím, než balón odletěl. 100+1

i častým cílem vykradačů hrobů. Zpustošené pohřební komory a kostry v poušti jsou tak víceméně jediným pozůstatkem po kultuře Nazca, který dnes může poskytnout archeologům klíč k odhalení tajemství tvůrců pouštních kreseb.

Astronomická teorie

Zásadní osobnost, spojenou s výzkumy planiny Nazca a teoriemi vysvětlujícími možné důvody jejich vzniku, představuje německá badatelka **Maria Reicheová**. Zkoumala peruánské geoglyfy už od třicátých let minulého století, zasloužila se o jejich popularizaci a ochranu a zasvětila jim celý život. **Přesto dnes celá řada vědců považuje její vysvětlení záhady za mylné.** Reicheová, původní profesí matematika, totiž vycházela z předpokladu, že linie jdou směrem k východu důležitých hvězd nebo planet a směřují k zásadním astronomickým událostem, jimiž jsou například slunovraty. **Postavy jako pavouk nebo opice by mohly zobrazovat souhvězdí jako Orion a Velká Medvědice.** To, že souhvězdí neustále mění svoji polohu na obloze, podle Reicheové postčuje k vysvětlení, proč nejsou v současné době obrazce v souladu s postavením hvězd. Podle její teorie prostě odpovídají době, kdy byly vytvořeny. **Problém je, že stáří čar v poušti není možné spolehlivě určit.** Reicheová připouštěla, že mohly být vytvořeny zhruba před tisíci lety, ale stejně tak **mohli už existující obrazce opravit lidé, kteří v té době oblast planiny Nazca obývali.** Archeologické nálezy úlomků hliněných nádob v bezprostřední blízkosti obrazců však nasvědčují spíše tomu, že obrazce byly skutečně dílem lidí

kultury Nazca, která obývala okolí planiny v období mezi léty 800 až 300 před naším letopočtem.

Tým německého archeologa **Marcuse Reindela** použil nejmodernější metody pro analýzu mumifikovaných ostatků muže nalezeného v jednom z hrobů na planině Nazca. Výsledky měly napomoci k odhalení alespoň zlomku informací o tajemném národu, který obrazce v poušti vytvořil. Vědci zjistili, že muž byl zdravý, v dobré kondici, živil se maniokem, kukuřicí a překvapivě i mořskými tvory.

u svých dávných předků, pouze je mnohonásobně zvětšili. Rituální obrazce byly tedy zřejmě součástí kultur obývajících peruánské hory ještě mnohem dříve, než se původně předpokládalo.

Kolem roku 600, po více než osmi stech letech existence, kultura Nazců náhle zmizela. Proč? Vědci se domnívají, že to mohly způsobit klimatické změny srovnatelné s úkazem nazývaným El Niño. Vykopávky odhalily důkazy o zániku společenství způsobeného silnými dešti. Ty zřejmě způsobily sesuvy půdy, které obydli Nazců zničily a přinutily tehdejší obyvatele odejít jinam.

Teorie vodního obřadu

Po několika letech výzkumu se Reindel přiklání k jedné z novějších teorií. Ta je dáva do souvislosti s rituály spojenými s vodou a vodními zdroji. S tímto vysvětlením přišel profesor **Anthony Aveni** z univerzity Colgate v New Yorku, který srovnával linie v Nazce s podobnými obrazci v okolí Cuzca, prokazatelně vytvořenými v souvislosti s kultem božstev vod a hor. **Domnívá se, že postavy a linie byly používány jako cesty ceremoniálního tance při vodním obřadu.**

” K vytvoření obrazce na planině Nazca stačilo několik hodin práce malé skupiny lidí

Snad **nejzásadnějším poznatkem Reindelovy expedice však byl objev kreseb, přesněji řečeno rytin v kameni,** které pocházely z období zhruba dvě stě let před vznikem legendárních obrazců. Mohlo to znamenat jediné: lidé kultury Nazca nacházeli inspiraci pro obrazy

Tato teorie se opírá i o dodnes dochované systémy vodních zdrojů a hlubokých studní, pocházejících z onoho klíčového období civilizačního rozkvětu.

Podobnou hypotézu zastává i americký vědec **David Johnson**. Ten porovnal družicové snímky vodních zdrojů na

Jedním z nejznámějších výjevů vykreslených do povrchu pouště je obraz kolibříka

víte, že?

MAPA, ČI TOTEM?

Maďarský matematik Zoltán Zelko označuje Nazcu jako obří předvěkou mapu. Helaine Silverman, spolupracovník zastánce „vodní“ teorie Anthonyho Aveniho, považuje postavy za znaky klanů různých indiánských kmenů nebo rodin v oblasti Nazca. Mnoho klanů v Severní a Jižní Americe podle něj často používá zvíře nebo totem, které zobrazují jejich migraci. 100+1

Archeolog Marcus Reindel odhaduje, že odpovědi na zásadní otázky by mohl přinést zhruba desetiletý podrobný průzkum údolí i pobřeží Pacifiku v blízkosti Nazcy a dokumentace desítek hrobů, které po lidech kultury Nazca v poušti zbyly. **Dosud však není jisté, zda se na souvislé bádání podaří nashromáždit dostatek peněz.** I kdyby však zůstalo u nejpravděpodobnějšího vysvětlení účelu fascinujících pouštních obrazců coby míst, na nichž se odehrávalo vytržení v podobě rituálního tance, zůstávají výjevy na planině Nazca jednou z nejúžasnějších stop dávno ztracených kultur na Zemi. 100+1

Geometrické obrazce v peruánské poušti jsou dobře patrné i na satelitním snímku NASA

planině Nazca a v jejím okolí s mapou vyrytých obrazců (takzvaných geoglyfů). Soustředil se zejména na linie, které se táhnou po planině i horských úbočích a jsou mnohdy dlouhé desítky kilometrů. **Zjistil, že mnoho těchto linií míří ke zdrojům podzemní vody.**

Výzkumem oblasti se zabýval i český astronom **Jaroslav Klokočník**. Podle něj lze u obrazců odhalit prokazatelnou návaznost mezi geoglyfy směřujícími ke geologickým zlomům a zdrojům podzemní vody, svedené do promyšleného a dodnes využívaného systému studní. **Domnívá se, že Nazcové budovali linie proto, aby tam mohli pořádat obřady, třeba i vzývání božstev,** která měla dodávat vodu.

A jak takové obřady mohly vypadat? Představu o tom, že linie sloužily jako jakési cesty tance, propracoval do detailů peruánský archeolog **Aurelio Rodríguez**. Na základě dochovaných indiánských kreseb zrekonstruoval podobu rituálu, při němž se jeho účastníci drží dlouhého provazu a tančí po liniích obrazce.

Draci nebo balóny

Nezodpovězena však zůstává otázka, jak mohli tvůrci obrazců tak přesně vykreslit složité motivy včetně zvířat a ptáků, a přitom je vlastně nikdy nespátřit vcelku. Nebo je snad spátřit mohli? **Existuje teorie o létajících papírových dracích či jednoduchých balónech,** které mohly na krátkou dobu vynést člověka do dostatečné výšky. Americký spisovatel Jim Woodman věří, že takový létající

prostředek Nazcové skutečně měli. Dokonce se do věci opřel skutky, a ne slovy. **Postavil horkovzdušný balón výhradně pomocí technologií, které byly Nazcům dostupné** (Woodmanův balón). Vědci tedy mají Woodmanovu teorii jen za dovedný pokus. Průzkumy na místě však stále pokračují.

Nazca v teoriích vědců

Desítky let výzkumů tajemných výjevů na planině Nazca přinesly řadu více či méně pravděpodobných hypotéz o důvodu jejich vzniku. **Gilbert de Jong** například považuje obrazce za předvěký zvěrokruh. Zajímal se především o jeden z obrazů, takzvanou mandalu, která mu připomínala mapu zvěrokruhu. Absenci dnes známých znamení zvěrokruhu vysvětluje tak, že **zaniklá kultura mohla pro zobrazení znamení používat jiné zvířecí postavy.**

Podle **Alana F. Alforda** budovali obrazce černošští otroci, kteří se později vzbouřili a část svého nedobrovolného díla zničili tak, že je doslova „přeškrtnuli“ krivolakými i rovnými čarami. Odpůrci teorie poukazují na to, že obrazy, které by měly výjevy zničit, by byly zhruba stejně pracné jako ty původní.

Robert Bast z Austrálie tvrdí, že všechna zvířata, **rostliny i lidské postavy leží společně na zemi jako**

mrtvoly a zničené pozůstatky po katastrofické povodni. Obrazce by tak podle něj mohly být mementem obrovské povodně.

Georg A. von Breunig se domnívá, že Nazca sloužila jako jakýsi stadión pro závody na počest bohů a pro obřadní soutěže.

Albrecht Kottmann rozdělil 286 metrů dlouhého ptáka do 22 částí. Zjistil, že hlava zaujímá dvě části, krk pět částí, tělo tři části a dalších dvanact částí tvoří zobák. Poměr mezi zobákem a zbytkem je 6 : 5. Kottmann se domnívá, že geometrické znaky jsou systémem obrazného písma s obřími a malými písmeny. **Tento typ systému písma, známý jako „liqatura“, se začal používat v Negevské poušti v dnešním Izraeli mezi předky Kenánců** a jeho stopy byly objeveny i v Colobradu na nalezišti z doby bronzové. Písmo pracuje s obrazy napovídajícími význam slova. 100+1

Do pozitivu převedená fotografie tváře z Turínského plátna zobrazuje muže s vousy a dlouhými vlasy, podle odborníků starého 35 až 40 let

Turínského plátno

Spor o pravost stále nemá jasného vítěze

Richard Guryča

Možnost, že se na Turínském plátně zachoval otisk podoby Ježíše Krista, nepřestává zastánce pravosti údajného Ježíšova posmrtného rubáše fascinovat. Existují věrohodné argumenty, dokazující, že plátno je podvrh, ale i řada názorů, které závěry výzkumných týmů velmi působivě zpochybňují

víte, že?

ÚKRYT PŘED HITLEREM

Turínské plátno bylo v době druhé světové války v tajnosti převezeno do svatostánku v opatství Montevergine na přímé nařízení vládnoucího italského rodu Savojských a Vatikánu. Oficiální verze říká, že má být ochráněno před bombardováním v Turíně. Ve skutečnosti bylo převezeno do úkrytu před Hitlerem, který jím prý byl doslova posedlý. **100+1**

Co vlastně Turínské plátno zobrazuje? Na pruhu plátna ze lnu s příměsí bavlny o rozměrech **4,36 × 1,1 metru** je otisk podoby mužského těla. Nejlépe je viditelný ze vzdálenosti zhruba pěti metrů. Čím blíž se pozorovatel k plátnu přibližuje, tím je obraz vidět hůře a z jednoho metru už téměř nejde rozlišit.

Znalecké posudky popisují, že na plátně je neznámou technikou zachycené **tělo dospělého muže s bradou, vousy a vlasy po ramena, vysokého 175–180 cm, vážícího 75–81 kilogramů**, s dobře vyvinutým svalstvem. Jeho věk odhadují autoři expertů na 35–40 roků. Podoba muže se zobrazuje v negativu, od počátku se tedy jevilo jako nejpravděpodobnější, že nemohla vzniknout jinak než jako otisk mrtvého těla se stopami krve a posmrtného séra vylučujícího se z pórů.

Plátno uctívali i Arabové

V Edesse, což je dnes turecké město Urfa, se objevují první zprávy o plátně, později nazvaném Turínské, v letech 527

k relikvii přišel. Dalších dvě stě let je v historii vzácné textilie opět bílé místo. Ví se ovšem, že **v roce 1532 je málem zničil požár v Chambéry ve východní Francii, ale na poslední chvíli se plátno podařilo zachránit**. Dodnes však na něm zůstaly po ohni stopy a vliv žáru na jeho složení je jedním ze základních kamenů argumentace proti výsledkům výzkumů, jež dokazují nepravost plátna.

Od roku 1578 je relikvie uchovávána v katedrále sv. Jana Křtitele v Turíně, kam ji přinesla královská rodina Savojských. **Roku 1983 ji italský exkrál Umberto II. odkázal papeži Janu Pavlovi II.** Dnes je Turínské plátno umístěno ve speciální nádobě naplněné argonem.

Karbonová metoda i teplo pece

Po staletí tradovanou legendu o pravosti posmrtného otisku tváře a těla Ježíše Krista poprvé zásadně zpochybnil výzkum z roku 1978. Tým vědců z univerzit v Oxfordu, Curychu a Tucsonu podrobily vzorek plátna zkoušce tak-

zvanou karbonovou metodou. A průlom v debatě o pravosti relikvie způsobil právě výsledek tohoto testu, který stanovil dobu výroby tkaniny do období mezi roky 1260 až 1390. Karbonová metoda je považována za spolehlivou a ve vědeckých kruzích je obecně respektována, takže se její výsledek v případě Turínského plátna stal pro skeptiky hlavním argumentačním „střelivem“.

Skeptiky dále podpořil závěr experimentu z roku 2009, při němž se tým italského vědce **Luigiho Garlaschelliho** pokusil vyrobit repliku plátna technikou dostupnou v době, kterou určily závěry výzkumu karbonovou metodou. **Vědci vytvořili podobné plátno a zdání jeho údajného stáří dosáhli tím, že jej zahřívají v peci a pak potírali vodou.** Následný otisk tváře dobrovolníka přinesl podle vědců stejný obraz, jaký je na originále Turínského plátna.

Vatikán komentoval výsledky těchto experimentů diplomaticky. Bez ohledu na to, zda lze pravost Turínského plátna skutečně prokázat či vyvrátit, je prý stále považuje za významný předmět historie křesťanství, který si zaslouží úctu.

Stopy hřebů, biče a kopí

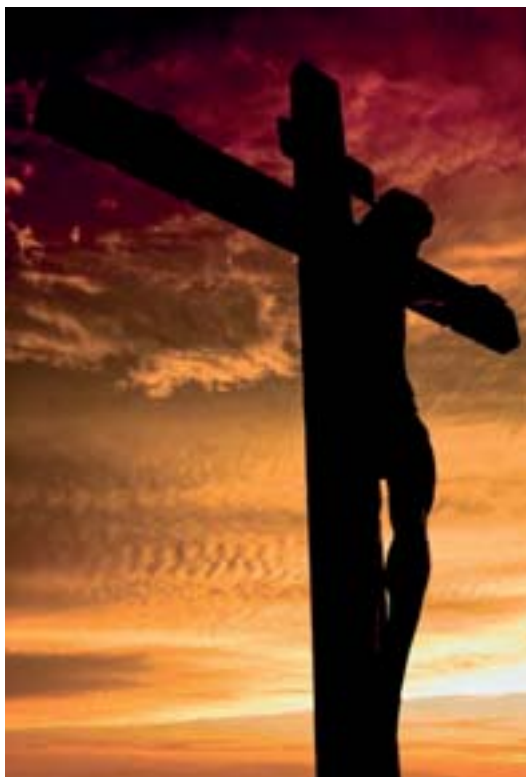
Nejen ve službách Vatikánu však po celá léta pracují týmy odborníků, kteří shromažďují a velmi přesvědčivě prezentují důkazy pro pravost plátna. **Zastánci velmi často operují nedostatečnou průkazností zmíněného testu karbonovou metodou.** Poukazují na

Možnost, že Turínské plátno zobrazuje autentickou podobu ukřižovaného Ježíše Krista, nepřestává fascinovat věřící z celého světa. Katolická církev se k němu staví opatrně

” Pro smrt na kříži svědčí charakteristické rány na zápěstích a stopy stružek po stékání krve z rozepjatých ramen

až 565. Roku 525 Edessu totiž zničila povodeň. **Když dal císař Justinian I. město znovu postavit, v jedné zdi se našlo plátno**, které bylo označeno za pohřební rubáš Ježíše Krista s jeho otiskem. Když se Edessa roku 943 ocitla v rukou Arabů, dostali dobyvatelé od měšťanů vzácnou relikvii darem za to, že město nevyplenili. Arabové si Kristova plátna velmi považovali a s úctou ho uložili v tehdejší Cařihradu. **V letech 1203–1204, během čtvrté křížácké výpravy, kdy byl Cařihrad vyrabován, se stopa po plátně ztratila na více než sto let.**

Objevilo se až v roce 1353, kdy je šlechtic Geoffrey de Charny ukázal v městečku Lirey poblíž Paříže tamním církevním hodnostářům, aniž by jim však prozradil, kde

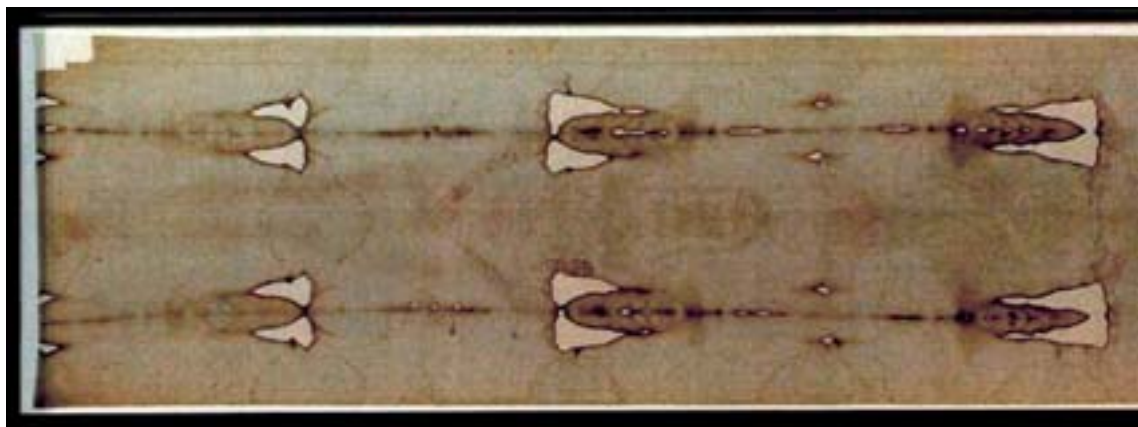

to, že zásadní vliv na výsledek této expertízy mohly mít látky, které se do plátna dostaly při požáru v Chambéry. Podrobné výzkumy otisku na plátně přinesly podle zastánců pravosti relikvie dost důvodů, proč se domnívat, že v pruhu lněné látky skutečně mohlo spočinout tělo muže sejmutého z kříže.

Analýzy prokázaly, že muž, jehož podoba se na plátně otiskla, zemřel několik hodin před zabalením do plátna. Tělo bylo položeno podélně na jednu polovinu plátna a druhá polovina byla na něj přeložena přes hlavu. S plátnem bylo tělo v kontaktu několik hodin, ale ne více než tři dny. Na obou stranách těla je totiž vidět stopy drobných kapiček posmrtného séra, které vychází z pórů, ale nejsou vidět žádné příznaky rozkladu. Tělo bylo ztuhlé, s hrudníkem extrémně vypnutým na nadýchnutí, se zdviženým nadbříškem a vpadlým podbříškem, což je typické pro zavěšení za ruce.

Pro smrt na kříži svědčí i charakteristické rány na zápěstích a stopy stružek po stékání krve z rozepjatých ramen ve směru gravitace. Poloha chodidel a rány na nich svědčí o tom, že nohy byly přibíty jedním hřebem, s levou nohou přeloženou přes pravou. Rány způsobené ukřižováním vedou skrz zápěstí.

Přesný počet ran po bičování se nedá určit, neboť některé splývají a některé jsou nezřetelné. Může jich být 80 až 120. Na pravé straně mezi pátým a šestým žebrem je stopa po oválném otvoru velkém 4,4 × 1,1 centimetru. Byl zřejmě způsoben kopím a je proká-

záno, že římská kopí zvaná lancea měla stejný průměr.

Mince na očích mrtvého muže

V roce 1979 jezuita Francis L. Filas z univerzity v Chicagu **odhalil** při zkoumání fotografií plátna **na otisku zavřených**

emisi mincí z roku 29, jinak totiž mělo být vyraženo **KAISAROS**. **Zastánci pravosti plátna poukazují na to, že falzifikátoři ze 13. či 14. století nemohli mít takovéto znalosti o Pilátových mincích ani možnost sehnat si je.**

Švýcarská archeoložka Maria Grazia Silatiová dále objevila na látce stopy slov

„Kdyby bylo plátno podvrh z let 1260–1390, jak určila karbonová metoda, nemohl by jej autor knihy z roku 1152 tak přesně zachytit

očí zvláštní kulaté stopy, považované za stopy mincí. Podle archeologických výzkumů měli Židé v 1. století ve zvyku klást zemřelým na oči mince. Mikroskop na stopě mince na pravém oku rozlišil písmena *U. CAI*. Ví se, že římský místodržitel Pilát dal v letech 29 a 30 razit peníze zvané leptony, který nese nápis *TIBERIOU CAISAROS*. Slovo *CAISAROS* navíc existovalo pouze v jediné chybně vyražené

Ježíš Nazaret, napsaných zřejmě hned poté, kdy bylo tělo zahaleno. Nápis lze odhalit pouze za použití speciální techniky, okem viditelný není.

Za významný argument pro pravost je považován výsledek analýzy prachu, sejmutého z téměř dvou a půl metrů čtverečních Turínského plátna. Výzkum za použití moderních kriminalistických technik odhalil stopy pylu 48 rostlin. Tři čtvrtiny identifikovaných rostlin rostou v Palestině, z nich 13 druhů je charakteristických pro oblast Mrtvého moře, 20 druhů je příznačných pro Anatolii v Turecku, několik pochází z oblasti Cařihradu, dále arabské, perské, africké pouště a potom ještě z Francie a Itálie. Max Frei, který analýzu prachových a pylových částic v letech 1973–1975 prováděl, považuje za nepravděpodobné, že by si falzifikátoři ve 14. století dali práci se shromážděním pylu z tak vzdálených a těžko dostupných lokalit.

Výsledky zkoumání plátna rovněž uvádějí, že v otisku tváře se vyskytují stopy octa, což by odpovídalo novo-

Broumovská kopie Turínského plátna

V klášterním kostele sv. Vojtěcha v Broumově nad kaplí sv. Kříže ve štukovém relikviáři byla nalezena přesná kopie Turínského plátna, která pochází z roku 1651. Stáří relikvie dokumentuje autentická listina, podepsaná turínským arcibiskupem Juliem Cesarem Bergiriem. Replika byla darována tehdejšímu opatovi u sv. Mikuláše v Praze a členu komunity benediktinů

v Broumově Matouši Sobkovi. Kopie je vystavena ve vitríně v refektáři kláštera. **100+1**

zákonnímu popisu scény, kdy dává římský voják umírajícímu Ježíšovi napít z houby nasáklé octem.

Odkapávající stříbro či kresba děr

Tím však argumenty zastánců pravosti nekončí. Farmaceut **Piero Ugolotti** a kněz **Aldo Marastoni** našli v roce 1978 na plátně špatně čitelné nápisy. V roce 1997 nápisy dále zkoumali **Grégoire Kaplan, Marcel Alonso a André Marion** z Pařížského ústavu pro optiku a rozluštili několik slov psaných specifickou směsicí latiny, hebrejštiny a řečtiny. Vědci se domnívají, že autory těchto nápisů jsou úředníci, kteří zapečetovali Ježíšův hrob. Nejzřetelnější nápis **INNECE** je zřejmě zkratka nebo zbytek výrazu **IN NECEM IBIS** (trest smrti).

Poté, co křižáci v roce 1204 dobyli Konstantinopol, se stopa Turínského plátna na sto let ztrácí

Turínském plátně je zhruba čtyřmetrový pruh lněné látky s příměsí bavlny s otiskem mužské postavy, viditelným nejlépe z pětmetrové vzdálenosti

Leoncio Garza Valdes, výzkumný pracovník z Institutu mikrobiologie při Univerzitě v San Antonio, identifikoval na Turínském plátně přítomnost lichenotélie, biologické složky plísně, a bakterií. Lichenotélium pokrývá nitě plátna tenkou vrstvou a čištěním se nedá odstranit. **Taková vrstva plísně by mohla způsobit nepřesnosti v datování uhlíkem.**

Ruský vědec **Dmitrij Kuzněcov** zjistil, že stříbro, které v záru na plátno

v roce 1152 tyto otvory tak přesně zachytit.

Co si vybrat?

Žádný ze zmíněných závěrů přímo nedokazuje, že na Turínském plátně je skutečně zachycena posmrtná podoba tváře a těla Ježíše Krista. Je však těžké nebrat je alespoň v úvahu. V každém případě zůstává Turínském plátno jednou z nejpůsobivějších křesťanských relikvií a zároveň záhadami opředeným artefaktem, ke kterému se i nadále bude upírat pozornost věřících i pochybujících. **100+1**

Do katedrály sv. Jana Křtitele v Turíně přicházejí věřící, aby se s pietou modlili k Turínskému plátnu

Slavní pohřešovaní

Objasníme někdy jejich osud?

Zmizeli beze slova, náhle a nenávratně jako hrdinové. Zmizeli ze vzduchu i ze země. Jejich těla se nenašla. Nikdy. Zmizeli za záhadných okolností ze světa, který po nich dodnes pátrá. Bez odpovědi, bez vysvětlení

Adam Okatý

Roald Amundsen se z mise na záchranu Nobileho výpravy nikdy nevrátil. Nobile naopak přežil

1 Nalezli jen jeho stan

Kdo: norský polárník Roald Amundsen
Zmizel: 18. června 1928

Bývali to velcí přátelé a dobrodruzi. Jenže při mapování severního pólu ve vzducholodi Norge se nemohli shodnout ani na obědě. Generála **Umberta Nobileho** podporoval Mussoliniho fašistický režim a tomu se Nor **Roald Amundsen** nechtěl zaprodát. Najednou jim na sobě vadilo úplně všechno. „*Italové nejsou geneticky predisponováni k polárním výpravám,*“ píše si Amundsen do deníku. Stanou se rivaly.

Ale jen do chvíle, kdy Nobile v roce 1928 se šestnáctičlennou posádkou vzducholodi Italia ztroskotál. Amundsen se o tragické nehodě dozvěděl na banketu v Oslo. Když si o tom hosté začali povídat, zároveň sledovali Amund-

senovy reakce. Bylo to živé drama. Pohotoví novinář se nemohl nezeptat: „*Pokusíte se o záchranu Nobileho?*“ „*Sa-mozřejmě a okamžitě!*“ Očití svědci ještě dlouho vzpomínali, jak silný okamžik to byl. Amundsen vypadal hrdě, byl odhodlán zachránit „nepřítele“. Za dva týdny, 18. června 1928, vyrazil spolu s dalšími pěti muži hydroplánem z Norska na sever. Bylo to naposledy, co ho svět viděl. „*Ocitl jsem se v husté mlze,*“ hlásil dvě hodiny po vzletu. Pak rádio utichlo. Zatímco se Nobileho podařilo zachránit, z Amundsena se stal pohřešovaný národní hrdina. Moře od té doby vydalo jen jeho stan a plovák letounu. Tělo nikdy. Dokonce ještě v roce 2009 vyrazila norská loď vybavená podmořskými roboty na expedici do okolí Medvědího ostrova v Barentsově moři hledat odpovědi. Marně.

2. Přezila na ostrově?

Kdo: americká letkyně Amelia Earhartová

Zmizela: 2. července 1937

Pod hustými vlasy se schovávaly ostré rysy krásného obličejce. Psal se 1. července 1937, když se **Amelia Earhartová** spolu s navigátorem **Fredem Noonanem** na stroji Lockheed L-10E Electra upraveném pro dálkové lety vydali na cestu kolem světa. Byla by první ženou, která by to dokázala. Byla by... Místo toho se stala nejhledanějším člověkem v historii amerického námořnictva.

Měli za sebou 35 000 km, zbývalo jich 11 000. Dopoledne 2. července 1937 vyrazili z Nové Guineje směrem na Howlandův ostrov doprostřed Pacifiku. Trasa: 4 113 km. Amelia udržovala neustálé spojení s americkým námořním člunem Ithaca. Další den ráno v 7:42 jim hlásila: „*Musíme být nad vámi. Ale nevidíme vás. Dochází nám palivo. Letíme ve výšce 1 000 stop.*“ Po 16 minutách přišla další zpráva. „*Létáme v kruhu nad vámi. Neslyšíme vás. Přeladte na 7 500.*“ Radista na člunu Ithaca vyslal zaměřovací signál na frekvenci 7 500 kHz. Další hodinu udržovali rádiový kontakt. Pak se ale posádka Electry odmlčela. To poslední, co na Ithace slyšeli, bylo: „*Jsmo v poloze 157-337. Letíme z jihu na sever.*“ Námořníci věděli, že je zle, dostali se mimo kurz.

Amelia Earhartová a Fred Noonan v Los Angeles v květnu 1937

Vzducholod' Norge, se kterou Amundsen a Nobile společně prozkoumávali Arktidu

Po zmizení Amelie se rozjela nejrozsáhlejší záchranná operace na moři v historii amerického námořnictva. Do pátrání ve středním Pacifiku na ploše 400 000 km² se zapojila jedna bitevní loď, čtyři torpédoborce, minolovka a řada menších plavidel. Taký letadlová loď USS Lexington. Její kapitán okamžitě vyslal 60 letounů, které v následujících pěti dnech prohledaly 243 000 km². Bez výsledku. Začaly se objevovat nejrůznější zvěsti. Prý Electru sestřelili Japonci. Fred Noonan byl prohlášen za mrtvého v červnu 1938, Earhartová 1. ledna 1939. I tak ji podle „zaručených“ zvěstí viděli na všech možných místech od ame-

rické Karolíny po japonské Tokio. Až do roku 2010 převažoval názor, že Fred i Amelia zahynuli v moři. **Ale právě před dvěma lety se objevily fragmenty kostí, které mohly patřit zmizelým, a to na atolu Nikumaroro (součásti souostroví Kiribati).** Našly se zde také stopy ohniště, kosti ryb a ptáků i lastury k chytání vody. Dost možná tady oba ještě několik týdnů žili, než zemřeli na nedostatek pitné vody. Jenže výsledky testů DNA nepotvrdily ani nevyvrátily, že jim nalezené kosti patřily. Byly neprůkazné.

3. Spáchal sebevraždu?

Kdo: francouzský spisovatel Antoine de Saint-Exupéry

Zmizel: 31. července 1944

Vydal se na svůj poslední let. S vědomím odpovědnosti k Francii a s myšlenkami na milovanou manželku **Consuelu**. Byl to let,

víte, že?

POSKVRNĚNÁ ČEST

Italského generála Nobileho zachránil švédský pilot. Když dosedl na kru s trosečníky, kývl na Nobileho, aby obsadil jediné místo v letadle. Nobile po chvíli váhání nasedl. Tím byla jeho čest navždy poskvrněna. Upadl v nemilost a byl vyloučen z armády. **100+1**

kterým se **Antoine de Saint-Exupéry** stal legendou – bohužel jinak, než by svět chtěl.

Bylo krátce po vydání *Malého prince*, jedné z nejpřekládanějších knih světové literatury. Psal se rok 1943. Saint-Ex, jak se mu přezdívalo, už nechtěl psát, chtěl bojovat. Byl pilotem tělem i duší. „*Cítím se strašně unaven! Přesto odjízím, i když by byly všechny předpoklady, abych zůstal. Je to můj dluh... Neodjízím zemřít! Odjízím trpět a být tak ve spojení se svými. Nemám chuť se dát zabít, ale jsem ochoten zemřít,*“ napsal manželce, než se sám přihlásil do války. Naprosto ztělesňoval hrdinský typ doby. Za rok, 31. července 1944, si 44letý Saint-Exupéry oblékl kombinézu s frčkami majora a nasedl do jednomístného letounu Lockheed P-38 Lightning. Se svými 182 cm se do něho sotva vešel. Po četných zlomeninách, utržených v haváriích, ho mechanici museli do kokpitu nastrkat. Bylo 8:45 ráno. **Cíl mise zněl: doletět k francouzským břehům Středozemního moře a pořídit snímky. Harmonogram počítal se čtyřmi hodinami letu.** Ve 13:00 už mechanici a dispečeri zvedali hlavy k nebi, Saint-Ex ale nikde. Ve 14:30, po

mnoha pokusech o rádiový kontakt, bylo všem jasné, že už nemůže být ve vzduchu. V 15:30 americký důstojník **Robinson** podepsal strohou zprávu: „Pilot se nevrátil. Pravděpodobně zahynul.“ Ale kde, jak a proč? To je poslední tajemství Saint-Exeho.

Podezření, že muž, který miloval nebe a psal o hvězdách, opravdu skončil v moři, se vyplnilo v roce 1998. Tehdy jeden rybář vylovil

Saint-Exupéry před letounem Lockheed P-38 Lightning, s nímž letěl tvůrce Malého prince naposledy

” Saint-Exupéry před svým posledním letem rozdal osobní věci a nespál. Věděl, že zemře?

poblíž Marseille řetízky s částí jména slavného spisovatele. O dva roky později potápěči objevili kus letounu a další díly v roce 2004. Staré záznamy potvrdily, že stroj odpovídá tomu, v jakém letěl Saint-Exupéry. Zbývají odpovědi na to, co přesně se tehdy ve vzduchu stalo. Teorií je víc. Mohla ho sestřelit protiletadlová obrana nebo nepřátelský stíhač. Německý pilot **Robert Heichele** potvrdil, že ve stejný den v těchto místech sundal jeden lightning. „*Jestli to byl Exupéry, je mi to hrozně líto. Měl jsem jeho knihy rád,*“ svěčuje se. Ale záznamy luftwaffe nic takového neprokazují. A druhá verze? **Sebevražda. Prý den před letem rozdal osobní věci. Nespál. Neměl vlastně ani letět. Cítil se starý, ve 44 letech málokdo létal.** Dělal si starosti o osud Francie. Jedno je jisté – slavný Saint-Ex skončil ve vodách Andělského zálivu.

4. Do armády se musel vnutit

Kdo: americký hudebník Glenn Miller
Zmizel: 15. prosince 1944

Jednomotorový letoun Norseman UC-64 letěl z Londýna do Paříže. Na trupu měl bílou americkou hvězdu, další hvězda seděla uvnitř světoznámý hudebník **Glenn Miller**. Mířil za vojáky, které měl pobavit. Nedoletěl...

Glenn Miller se do armády sám přihlásil v říjnu 1942. V té době platil za jednoho z nejprodávanějších hudebníků na světě. **Rozpustil svoji kapelu a narukoval do armády v hodnosti kapitána. Vlastně se tam pro svůj věk 38 let vnutil.** Nakonec uspěl. Narukoval, aby hudbou bavil americké krajany

v Evropě. Aby jim zpřijemnil 2. světovou válku. „*Amerika znamená svobodu a není upřímnějšího výrazu svobody než hudba,*“ říkal.

Pár dnů před Vánocemi 1944 měl letět z Londýna do Paříže kvůli oslavě stěhování Vrchního velitelství spojeneckých expedičních sil. Měl zahrát s kapelou ve Versailles. A tak 15. prosince nastoupil do jednomotorového letounu a odstartoval. Dodnes přesně nevíme, co se poté stalo. Letadlo prostě zmizelo někde nad kanálem La Manche. Existují různé vybarvené teorie. Ta nejvíce diskutovaná říká, že letadlo se dostalo do proudu letících pum. V tutéž chvíli totiž 138 bombardérů RAF shazovalo 100 000 zápalných bomb v prostoru, kudy mohl Miller prolétat. Druhou verzi, poněkud míň cudnou, nabídl v roce 1997 německý novinář **Udo Ulfkotte**. Podle něj měl Glenn Miller zemřít už o den dřív, a sice 14. prosince v náručí prostitutky na infarkt. Třetí scénář mluví o německém zajetí a smrti někde v zajateckém táboře. Bud

jak bud, výsledek je stejný – Amerika přišla o jednoho z nejtalentovanějších hudebníků 20. století a status Glenna Millera v archívech armády USA zní od té doby pořád stejně – ztracen v akci. Generál **Jimmy Doolittle** k jeho smrti řekl: „*Vedle dopisů z domova byl největším podporovatelem morálky na evropském bojišti.*“ Po Millerovi zůstala manželce **Helen** bronzová hvězda za zásluhy a jeho dvěma adoptivním dětmi **Stevenovi** a **Jonnie** zase památka na otce, jehož celý národ opěvuje jako národního hrdinu. **100+1**

Glenn Miller dobrovolně rozpustil svou kapelu a narukoval do armády, aby v ní povzbuzoval americké vojáky bojující v 2. světové válce

Uneslo ho UFO?

Australanu Frederickovi Valentichovi bylo 20 let, když se během 235 km dlouhého letu setkal na obloze se zvláštním předmětem. Oznámil řízení letového provozu v Melbourne, že netypický stroj letí 300 metrů nad ním. „*Nalétává na mě... Ono to není letadlo!*“ Pak se odmlčel. Valenticha ani jeho stroj úřady nikdy nenašly. Ministerstvo dopravy uzavřelo šetření konstatováním, že není možné určit důvod zmizení. **100+1**

Sedmnáctiletá Mary Walcottová před salemským tribunálem. Na šibenici na rozdíl od mnoha dalších neskončí...

Michaela Wilhelmová

Čarodějnice ze Salem

Přivedla je na popraviště otrava halucinogenem?

„Ne! Hadi! Jsou všude! Prosím, dejte je pryč!“ vřeští devítiletá Betty. Nohy i ruce se jí kroutí do nepřírodných poloh. Za půl hodiny je Betty zase normální holčička. V Salem nejde o jediný případ. Podivné záchvaty budou mít krvavou dohru – minimálně 20 mrtvých lidí. Proč? Kvůli podezření z čarodějnictví

Černošská otrokyně **Tituba** se narodila na karibském ostrůvku Barbados. Tam ji také na trhu s otroky koupil massachusettský reverend **Samuel Parris** coby posluhovačku do své domácnosti. Tituba se na americké pevnině dobře zabydlí. Parris není zlý pán a s jeho devítiletou dcerkou **Betty** a její sestřenicí **Abigail Williams** Tituba také nemá problém. Naopak. Děti milují její podivuhodná vyprávění o rituálech a tancích, které nikdy neviděly. A řeč,

bohužel pro otrokyni, přijde i na tradiční náboženství voodoo.

Je leden roku 1692. Mezi domky v Salem se prohání vítr. U kamen se tísni mladé dívky. Tituba máchá rukama. Sláva jejího vyprávění brzy překoná hranice domovního prahu a otrokyně má početné dívčí publikum. Idylka skončí až jednoho zimního odpoledne. **Z fary se ozývá vískot a chrchlání. Betty leží na podlaze, má vytřeštěné oči, rozhazuje končetinami na všech-**

ny strany a vydává hrozné zvuky.

Když se konečně trochu uklidní, uloží ji Samuel Parris s Titubiny manžel, sluhou **Johnem**, do postele. Z jejího vyprávění všechny mrazí. Reverend Parris se ořepe hrůzou. Jeho malá holčička viděla na vlastní oči peklo!

Kdo za to může?

Kamarádka Betty, dvanáctiletá **Ann Putnamová**, se vyděšeně choulí v rohu kuchyně. „*To už nejsou lidé!*“ kvílí. Je

víte, že?

LSD PRO DĚTI

Požití LSD může navodit stejně hrůzné stavy, jaké zažívaly dívky ze Salemu. LSD poprvé syntetizoval Albert Hofmann v laboratořích švýcarské farmaceutické firmy Sandoz v Basileji již v roce 1938. Jeho psychoaktivní účinky však Hofmann objevil zcela náhodou až o pět let později. V 60. letech bylo LSD užíváno jako psychotherapeutická pomůcka při léčení depresí, schizofrenie, drogové závislosti, ale i dětského autismu. 100+1

20. ledna a děvčátko sugestivně popisuje, jak se všichni lidé kolem ní mění v prapodivné zvířecí tvory. „*Zabijte je! Pane Bože! Ježíši Kriste! Stůj při nás!*“ lapá o pár dní později po dechu další dívka z Titubina spolku. I ona vidí netvory plazící se po stěnách a zdeformovaný svět. „*Jsou úplně zdravé. Tedy, po fyzické stránce,*“ krčí rameny místní doktor **William Grggs**. Pak se zdráhavě nadechne a vysloví to, co už napadlo i reverenda Parrise: „*Mohla by za tím magie...*“ Nenápadnou větičku vysloví spíš mezi řečí, na kouzla a čáry sám dvakrát nevěří, ale kolem stojí

na Titubu! Čarodějnické žně začínají. Po Betty začnou s obviňováním i její kamarádky. Salem nemá pochyb. Vždyť svá udání ta nebohá děvčátka vřeští uprostřed křečí a nepředstavitelného děsu. V březnu se tak za Titubou za mříže stěhují dvě další kolegyně. **Sarah Goodová** a **Sarah Osbornová**.

Jsou to čarodějnice!
Všechny tři!

Sarah Goodová je zebračka, která je každému ukradená. A Sarah Osbornová? S manželem nechodí na mše. To je přece jasný důkaz čarodějnictví! „*Ano, čarovaly jsme spolu, i sabat byl, svlékaly jsme se, dělaly rituály,*“ kýve 7. března souhlasně hlavou Tituba. Je vyčerpaná a zlomená. Několikadenní tvrdý výslech udělal své. Raději jen opakuje, co jí vyslyšající říkají. „*Přiznala se! Všechny tři jsou čarodějnice!*“ jása Salem. Konec ale rozhodně není. Na seznamu přibude o pět dní později

Reverend Samuel Parris. V jeho domě vše začalo

válet druhá. Revoltě velí Elizabethin manžel **John Proctor**. Sněm má hned jasno: On i **Sarah Cloyceová**, sestra druhé uvězněné, která právě vypovídá v její prospěch, jsou také čarodějníci – a co hůř, právě se pokusili uhranout ty nebohé holčičky!

Nezachrání je ani modlitba

Sto padesát. Právě tahle vysoká cifra odpovídá při střízlivém odhadu počtu lidí, kteří si v Salemu a jeho okolí vyslechnou kvůli děvčatům obvinění z čarodějnictví a skončí ve vězení. To samo o sobě může znamenat rozsudek smrti. Sarah Osbornová umírá 10. května a o šest dní později další z obviněných, **Roger Toothaker**. Důvod? Příšerné vězeňské podmínky a otřesné zacházení. Skupinka čarodějních udavaček se zatím rozroste na 20 dívek.

Nejmladším je devět, nejstarším 20 let. A světe div se, brzy se začnou obviňovat z čarodějnictví i mezi sebou!

Zvědaví občané Salemu 19. srpna 1692 postávají na Gallowském kopci za městem. Několik žen pláče, jiné volají, že odsouzení půjdou rovnou do pekla. „*Jsmo nevinní! Hospodin bude stát při nás během posledním soudu!*“

zvolá ze šibenice John Proctor. Vedle něj stojí další odsouzení, se smyčkami na krku. **Všichni se nahlas modlí. I podle tehdejší věrouky jde o jasný důkaz, že s čarodějnictvím nemají nic společného.**

Giles Corey se k čarodějnictví odmítá přiznat. Mučí jej těžkými balvany – dokud nevpustí duši

nastoupené rodiny postižených holčiček a čekají na diagnózu.

Betty Parrisová koncem února přešlapuje před tribunálem Salemských obyvatel. „*Kdo to byl?*“ snaží se z ní vymámit strůjce všeho magického zla. Než děvče padne k zemi pod dalším záchvatem, ukáže roztřeseným prstem přímo

Martha Coreyová. Prstem na ni ukáže mladičká Ann.

Když skončí za mřížemi i **Elizabeth Proctorová** a **Rebecca Nurseová**, zvedne se první vlna protestů. „*Ně, ně, dejte pryč ty hady, brouky a krkavce!*“ ječí před soudem jedna z dívek. „*Ty jejich oči! Mrází až do morku kostí!*“ začne se po prkenné podlaze

ného. Přesto všem oprátka o pár minut později srazí vaz.

Pětiletá Dorotka hrůzou zešili

U studené zdi na slámě vzlyká pětiletá **Dorotka**. Ve smradlavé kobce dostane jen džbán vody a tvrdý chléb. Špinavé dítě sedí za mřížemi několik měsíců. Nechápe, co se děje. Salemští ji nechají celou dobu v okovech. **Její matka Sarah Goodová je popravena, ale na Dorotku, kterou si nikdo oběsit netroufně, se zapomene. Holčička ve vězení hrůzou zešílí.** Bohužel, ani tohle nebude poslední kapka.

Ta přijde až s obviněním manželky **Williamy Phippse**. Tento muž je totiž

Patří moderní Salem čarodějkám?

Obyvatelé Salemu z konce 17. století by se nestačili divit. Tragická smrt poprav dnes láká do jejich města ročně na 400 000 turistů. Co vás tu čeká? Prohlídka původního žaláře i „zaručené“ čarodějky z místního magického sdružení, které existuje již téměř 45 let. Čarodějnické procesy jsou pro moderní Salem hotovou dojnicí. Logo s čarodějnicí najdete na každém rohu. Vždyt' zdejší čarodějkám, které spíš než zatuchlé ježibabky připomínají vlídné psycholožky, fandí i 71. massachusettský guvernér Deval Patrick. **100+1**

Na oběti procesů Salem nezapomíná. Na fotografii je pietní park k jejich uctění

„Posedlá“ děvčata se podívají až do Bostonu. Proč? I tady mají odhalovat čarodějnice a posílat je na šibenici!

se to stane v Salemu. Co tedy mohlo křeče provázené halucinacemi způsobit? Profesorka **Linnda R. Caporaelová** z Karolinské univerzity se rozhodla podívat salemským procesům na zoubek – a to z vědeckého hlediska. „Podrobně jsem si prostudovala, co se s dívkami dělo. Jejich stavy odpovídají těm, které prožijete po požití LSD!“ šokuje svět. Diethylamid kyseliny lysergové je ale objeven až roku 1938 v laboratořích švýcarské firmy Sandoz.

Tajemství procesů konečně odhaleno!

Profesorka Caporaelová tráví večery nad starými kronikami. Co se dozví? Kolem Salemu je v době procesů prstenec bažin. Počasí v letech 1691 až 1692 je až neobvykle deštivé. Práte se, jak by tohle mohlo souviset s krvavou čarodějnickou žní? Mohlo. „*Děť a po něm abnormálně dusné jaro. To je přímo ideální prostředí, ve kterém se daří námeli,*“ objasňuje Caporaelová. Místní přitom pěstovali žito přímo na kraji bažin. A jsme u LSD. Paličkovice nachová, latinsky *Claviceps purpurea*, je houbovitý parazit. Právě z něj se bude později destilovat LSD! „*Nejde jen o ty dívky a údajně čarodějnice. Ve stejnou dobu se v kronikách dočtete o potrattech. Bylo jich příliš mnoho,*“ upozorňuje profesorka na pozapomenutý fakt.

Vše do sebe zapadá jako skvěle vyřezané puzzle. Pokud vám v mozkových závitech stále hlodá červík pochyb, měli byste být roku 1951 v Pont de Espirit. Malé francouzské město zažívá úplně totéž, co Salem v 17. století! Ne, na obviňování z čarodějnictví nedojde, zato záchvaty i spatřené výjevy jsou jako přes kopírák. Několik postižených Francouzů skončí v psychiatrické léčebně. Až tam se zjistí pravda. Za všechno mohla mouka s námelem! **100+1**

Dochovaný záznam výpovědi Abigail Williamsové. Právě ona a Betty Parrisová roztočí krvavý hon na čarodějnice

života. A 20 mrtvých již z historie nikdo nesmaže.

Dokonalé divadlo, nebo epilepsie?

Za salemskými čarodějnickými procesy zbudě jedna velká otázka: Co se vlastně stalo? Dokázala děvčata sehrát tak dokonalé divadlo, že zmátlo stovky lidí a vedlo až k popravám? Pro tuto teorii hraje ryze ekonomický aspekt. Američtí přistěhovalci touží po úrodné půdě – a majetkové tahanice mezi osadníky jsou na denním pořádku. Nemusela by být náhoda, že záchvaty začnou právě v rodině reverenda Samuela Parrise. Ten je totiž krátce předtím zvolen starostou a ve vypořádání se s pozůstalostí obětí má hlavní slovo! Na druhou stranu, je nepravděpodobné, že by dívky dokázaly záchvaty předstírat tak dokonale.

Mnoho pozdějších badatelů proto upozorňuje na podobnost s epilepsií. Zase je tu jedno velké „ale“. Epilepsie je neurologické onemocnění a rozhodně by se nešířila na další dívky, jak

vlivným guvernérem Massachusetts, ale hlavně – jeho žena je známá svou až fanatickou zbožností. Jindy klidný guvernéř procesy okamžitě zastavuje. Konečně i jemu dochází, že jde o pouhou frašku se zkravenou tečkou na konci. V tu chvíli obrátí i nekompromisní soud. Omlouvá se na všechny strany a obviněné rehabilituje. Někteří si ponесou následky věznění do konce

Otrokyně Tituba zasvětila salemské holčičky do afrických tradic. Stačilo pár zmínek o voodoo a její život byl zpečetěn

Oblast 51:

Letecká základna, nebo skladiště UFO?

Oficiálně se nazývá Výzkumné centrum leteckých sil, Oddělení 3, ale všichni ji znají jako Oblast 51 (Area 51). Její existence byla oficiálně přiznána v roce 1994, ví se však, že byla založena v roce 1957. Má to být základna pro vývoj nových letadel, ale tomu také nikdo nevěří

Martin Sivák

Nebýt všudypřítomných cedulí, které vás varují, že je zde fotografování zakázáno a naopak použití smrtící síly dovoleno, asi byste si ani neuvedomili, že jste na zakázaném území. Nedejte se ale zmást. Nepozorovaně se k Oblasti 51 nepřiblížíte. Běžným smrtníkům zapovězená oblast totiž leží tak výhodně, že o vás vojáci v horách budou vědět ještě dříve, než stihnete dorazit k prvním kontrolním stanovištím.

Odborníci, kteří zkoumali několik snímků Oblasti 51 z poslední doby, odhadují, že stálou posádku základny tvoří asi 1 000 osob, přičemž přibližně stejný počet lidí na ni dojíždí. Rok poté, co americká vláda veřejnosti oficiálně přiznala existenci této základny, rozšířila zakázanou oblast kolem ní až k nedalekým horám. Právě ony do roku 1995 poskytovaly záhadologům, ufologům a jiným nadšencům dobré zázemí a vlastně jediné místo, odkud

Nechtěné návštěvníky Oblasti 51 „vítají“ výhrůžné cedule

bylo možné Oblast 51 spatřit. Pokud byste chtěli základnu uvidět na vlastní oči dnes, jedinou vaší šancí budou hřebeny vzdálených hor. Nejblíže vrcholem je Tikaboo Peak asi 42 km na východ odtud.

Blackbird a ti druzí

Oblast 51 je označení pro území na okraji zasolené oblasti vyschlého jezera Groom

Sklad pro trosky z Roswellu

Ve středu 2. července 1947 v podvečer bylo u Roswellu v Novém Mexiku hlášeno pozorování UFO. Mělo diskovitý tvar a letělo směrem na severozápad. Druhý den ráno 127 km odtud ve směru letu našel William Brazel se synem a dcerou na své farmě trosky. Po ohlášení dorazili na místo vojáci ze základny v Roswellu a trosky zajistili. **William Brazel** měl pak být údajně několik dní vězněn a s ohledem na bezpečnost státu neměl o nálezů s nikým mluvit. Major Marcel, který na místě akci velel, sice tvrdil, že našli jen malé trosky,

Fotografie z údajné pitvy mimozemšťana z Roswellu jsou oblíbeným argumentem ufologů

později se ale rozšířily spekulace, že vojáci našli i celé diskovité letadlo a mimozemská těla. Trosky měly být dopraveny na vojenskou základnu v Roswellu a později měly skončit právě v Oblasti 51. **100+1**

Lake v jižní části amerického státu Nevada. U tohoto jezera bylo živo už za druhé světové války, kdy tu bylo cvičiště. Poté jako by vláda na oblast až do roku 1955 zapomněla. Právě v tomto roce bylo Groom Lake vyhodnoceno jako nejlepší místo pro testy vyvíjených výzvědných letounů U-2. **Testy zde šly jako po másle (i když byly průřezovány častými atomovými výbuchy na „sousedící“ nevadské testovací střelnici) a už v srpnu 1955 začal letoun přelétávat nad Sovětským svazem.**

A pak jako by se v Oblasti 51 s tajnými letouny roztrhl pytel. Letoun U-2 ještě ani nebyl dokončen a už se zde rozbíhal další supertajný projekt se jménem OXCART. Cílem bylo vyvinout nástupce U-2. Měly se prohánět nad zemí ve výškách kolem 20 km, a to až trojnásobnou rychlostí zvuku. Z projektu OXCART měly radost CIA i armáda. Nejprve se 25. dubna 1962 pod taktovkou CIA od ranveje v Oblasti 51 odlepil prototyp A-12, o dva roky a osm měsíců později jej následovala slavná armádní verze SR-71 Blackbird. Právě kvůli těmto strojům byla základna značně rozšířena a ranvej prodloužena o 2,6 km.

Rodinné stříbro z Oblasti 51 mělo ale teprve přijít: byl jím letoun F-117 Nighthawk, který jako první na světě využíval technologie stealth. **Předchůdci prototypů tohoto „zázraku“ vzletli už v roce 1977 a spousta pozorování UFO z té doby je připisována právě na vrub těchto „neviditelných“ letadel.** Nighthawk byl vytvořen pouze pro americké vzdušné síly, a to na základě poznatků a testů z projektu Have Blue v Oblasti 51. Americká armáda existenci letounu dlouho popírala. S pravdou

Satelitní snímek Oblasti 51

vyšla ven až 21. dubna 1990, kdy byl letoun oficiálně představen veřejnosti.

Projektanti v Oblasti 51 ovšem nespí ani dnes a práce zde čile pokračují. Je jen otázkou, nad jakými technologiemi si tam lámou hlavy nyní.

víte, že?

ARCHANDĚL Z OBLASTI 51

Špiónážní letoun U-2 dostal přezdívku Angel (Anděl), jeho nástupce byl proto vyvíjen pod krycím jménem Archangel (Archanděl). A protože do výroby šel až dvanáctý prototyp, dostal letoun název A-12. **100+1**

Nic tajného zde už není

Kvůli tajnostkaření, spojitosti s leteckým výzkumem a sérii neobvyklých úkazů se Oblast 51 stala středobodem nejrůznějších konspiračních teorií týkajících se UFO. **V Oblasti 51 by podle nich měly být nejen podzemní sklady napěchované havarovanými mimozemskými loděmi, ale také výzkumné týmy, které se celý den zabývají analýzou materiálů získaných z těchto lodí.** Jiné týmy mají kromě pitev mimozemšťanů na starosti i servis pro ty, kdo ještě žijí – výjimkami prý nejsou schůzky s bytostmi z jiných planetárních systémů.

Měly by se zde také vyvíjet speciální energetické zbraně, technologie pro cestování v čase a možná, že bychom našli i skupinku dumajících nad tajnou celosvětovou vládou. Ani se nechce věřit, že při takovém záběru zvládli v Oblasti 51 otestovat všechny ty utajené letouny.

Samozřejmě je nutné brát veškeré podobné teorie s nadsázkou. Ostatně nic jiného nám ani nezbyvá. Do Oblasti 51 se běžný smrtelník jen tak nedostane. I když kdo ví – podle jedné z teorií byly nejtajnější části výzkumu už v polovině 90. let minulého století přesunuty do jiných oblastí a v Oblasti 51 se tak vlastně už nic zvláštního neděje. Utajení probíhá jen proto, aby se zraky veřejnosti odvedly od jiných, mnohem utajovanějších míst... **100+1**

UFO, nebo letoun? První pozorovatelé F-117 Nighthawk si nemohli být jistí...

Příd' Titaniku, jak jej zachytila
ruská hlubinná ponorka MIR I

Druhý konec Titaniku

David Bimka
Richard Guryča

Koroze, mořská fauna a proudy, které jej vláčí po mořském dně sem a tam. Do toho turisté v miniponorkách a ilegální lovci pokladů. Není divu, že někteří vědci dávají slavnému vraku už jen pár let existence...

Tak se nám, paní Müllerová, rozpadá Titanic,“ mohli by rukama sprásknout všichni milovníci potopeného obra, který na oceánském dně odpočívá už devětadevadesát let. Alarmující zprávu přinesl časopis National Geographic, podle kterého je osud parníku značně nejistý. **Názory, jak dlouho ještě slavný vrak vydrží vcelku, se různí, někteří výzkumníci ale tvrdí, že se může rozpadnout už za dva roky.** Pokud se jejich pochmurné scénáře vyplní, za krátkou dobu může z Titaniku zůstat jen vzpomínka a několik málo roztroušených plátů kovu.

Lístek, který zaručoval vstup do lodi. Dovolit si ho mohli pouze bohatí

Titanic je moderní legenda. A také magnet na peníze. Lidé jsou ochotni zaplatit za cestu do mořských hlubin nemalé částky. I vy můžete vyrazit s firmou Submersible Expeditions na třináctidenní túru po slavných vracích a kromě Titaniku zhlédnout například i slavnou válečnou loď Bismarck. A to za pakatel. Baťovskou cenu 59 990 dolarů.

Podmořští nenechavci
Právě podmořský turismus je jedním z největších nebezpečí, jež lodi hrozí. Na rozdíl od vědců, kteří z principu nikdy na trupu Titaniku nepřistávají, aby ho nepoškodili, piloti komerčních strojů takovým ostychem netrpí a na těle parníku jsou dobře patrné

Pro pasažéry jen to nejlepší. V tomto případě luxusní mýdlo Vinolia Otto

díry způsobené dosednutím ponorek. Podobně je okolí vraku zamořeno odpadky, s nimiž si návštěvníci nedělají těžkou hlavu.

I když Spojené státy a Británie už před sedmi lety podepsaly smlouvu omezující volný pohyb okolo vraku, nezměnilo se mnoho. **Robert Ballard**, podmořský výzkumník, který v roce 1985 vrak objevil (viz box Studená válka v chladných vodách), vypočítává: „*Chybí množství předmětů. Lodní zvon nebo například světla. To všechno je pryč.*“ Ačkoli bylo asi šest tisíc předmětů z okolních ruin vyzvednuto legálně, další tisíce zmizely bez patřičných povolení. **Podle odhadů bylo z okolí neštěstí odvezeno nebo ukradeno až na devět tisíc kusů nádobí, šperků a osobních věcí.** Někde se pořádají výstavy, jinde se předměty z lodi prodávají v aukcích. Titanic se stal pro lovce pokladů Eldorádem.

Drsné hlubiny

Slavnému vraku ale neškodí jen lidé. Oceánské dno okolo místa, kde odpovídá, se občas podobá jediné obrovské vířivce. Vodní proudy neustále pohybují

” **Osudový okamžik nastal
14. dubna 1912 v okamžiku,
kdy lodní hodiny ukazovaly
23 hodin 39 minut**

**Restaurace a salony v první třídě
předčily svým přepychem úroveň
nejluxusnějších hotelů**

trupem lodi a promění každý nový vryp na zející otvor. Promáčkliny způsobené ponorkami možná byly zpočátku úplně nevinné, nyní jsou z nich díry. Svě do zákazonosného koktejlu přidává i živá příroda. Měkčíší kompletně spásli dřevo z obložení a na odhalených ocelových plátech pracují korozivní bakterie. Ty se živí oxidy železa a proměňují je

Ledová kra, která se pravděpodobně stala Titaniku osudnou

v nabobtnalé minerální tvary, kterými je celá loď pokryta.

V jakém je vrak skutečně stavu, nyní odhalí výsledky pokusu, který začal v roce 1998. Tehdy vědci nechali v okolí několik ocelových plátů, které nyní důkladně přeměří a určí, jak rychle koroze postupuje. Výsledky má přinést Expedice Titanik, která k vraku vyrazila koncem minulého srpna. Kromě důkladného prošetření „zdravotního stavu“ použila expedice také nejlepší dostupné vybavení k tomu, aby vytvořila kom-

Edward J. Smith, kapitán, který řídil loď během neštěstí

pletní 3D model plavidla tak, aby se kdokoli mohl vrakem lodi „projít“.

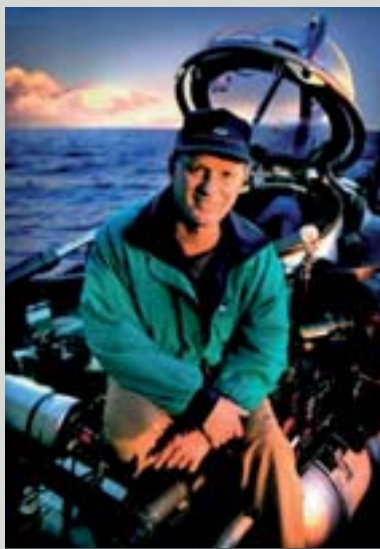
Plovoucí luxus

Titanic se začal stavět pod tehdy největším portálovým jeřábem na světě 31. března roku 1909 spolu se sesterskou lodí Olympic. Na stavbě pracovaly dva roky tři tisíce dělníků

Studená válka v chladných mořích

Vrak Titaniku byl objeven díky studené válce a díky dvěma jiným vrakům. Americké námořnictvo po druhé světové válce ztratilo pouze dvě ponorky – USS Tresher a USS Scorpion, obě v rozmezí pouhých několika let v Atlantském oceánu. Tresher se potopil v roce 1963 během cvičných testů a jeho zničení je přičítáno na vrub technickým chybám. Osud Scorpionu, zmizelého během hlídkové mise roku 1968, byl tajemnější a dlouho nebylo jasné, co přesně způsobilo jeho potopení. Aby se armáda po mnoha letech dozvěděla pravdu a prozkoumala stav jaderných reaktorů, které ponorky nesly, najala v roce 1985 civilní experty s vhodným vybavením. Jedním z nich byl i **Robert Ballard**. Ponorka Argo, kterou vytvořil, byla schopná sestupu do mimořádných hloubek, což vojáky nemohlo nechat chladnými. Když mu tedy zavolali s tím, že potřebují prozkoumat trosky ponorek, neváhal ani vteřinu – dostal totiž novou šanci hledat vrak Titaniku, který musel být někde opodál.

A nakonec Titanic skutečně našel, rozlomený v půli, v hloubce asi čtyř kilometrů nedaleko ostrova Newfoundland. **100+1**

a 31. května roku 1911 byl Titanic spuštěn na vodu.

Titanic, dlouhý 269 metrů, byl největší loď, jaká byla do té doby postavena. Doslova přetékal luxusem, protože počítal s nejbohatší klientelou. Konstrukteři stavěli loď s myšlenkou vyhovět i nejextravagantnějším požadavkům. Kromě skvěle zařízené nemocnice s operačním sálem, kadeřnictví nebo fotokomory se na palubě nacházely i garáže pro automobily či zvláštní kóje pro psy. Vedle přepychových apartmá, salónů a restaurací byly pro bohaté cestující připraveny promenády i sportoviště. Plavební společnost White Star Line zkrátka nabídla pasažérům plavbu ze Southamptonu do New Yorku na nejdokonalejší lodi všech dob.

Za luxus se samozřejmě platí. **Cestování v salonní kajutě, což byla nejexkluzivnější možnost, vyšlo v přepočtu k dnešní hodnotě dolaru na zhruba milion korun.** Cesta v kabině první třídy by v přepočtu stála 35 tisíc korun, ve třetí pak necelých deset tisíc.

Ve středu 10. dubna 1912 dopoledne se začali pasažéři naložovat na první a také poslední cestu Titaniku. Okouzleně procházeli přepychovými interiéry lodi a záchranné čluny na palubě míjeli s úsměvem. Všichni byli přesvědčeni o tom, že právě vstoupili na palubu

Titanic před vyplutím v přístavu Southampton

Číslo, vyražené při stavbě na konstrukci lodi, pomohla vrak jednoznačně identifikovat jako pravý Titanic

Detailní záběr na vrak Titaniku

nejmodernější, nejbezpečnější lodi, zázraku techniky a loďařského umu, který více než dostatečně zaručoval, že všechny možné problémy jsou předem vyřešeny.

Deset vteřin ke zkáze

Osudový okamžik nastal 14. dubna 1912 v okamžiku, kdy hodiny na kapitánském můstku ukazovaly 23 hodin 39 minut. V tu chvíli zahlédl jeden z hlídkujících mužů na hladině led. Ohlásil ho zazvoněním zvonu a vzápětí telefonátem na můstek. Série povelů pak doletěla ke kormidelníkovi, který začal otáčet loď. Předěšel tak sice nárazu přídí do masy ledu, vzápětí ale ledovec roztrhl dno lodi na pravoboku asi tři metry nad kýlem v délce sto metrů. Náraz trval pouhých deset vteřin, jeho hrůzným výsledkem však bylo 1 517 obětí, utonulých v mrazivé vodě severního Atlantiku. **100+1**

Pohřeb krále Artuše na Avalonu v představě britského malíře Edwarda Burne-Jonese

Karolína Vrbasová

Bájně ostrovy, které lidé nepřestali hledat

S největší pravděpodobností nikdy neexistovaly, a přece mnoho dobrodruhů stále doufá v jejich nalezení. Vodítkem je jim často jen jediná písemná zmínka, která rozdmýchala bohatou lidskou fantazii

1. AVALON

Kde: Britské ostrovy
První zmínka: 12. století

Bájný ostrov, na němž měl král Artuš najít svůj poslední odpočinek, získal své jméno po jablku. Poprvé se o něm zmiňuje anglický kněz **Geoffrey of Monmouth** ve svých latinských *Dějinách britských králů*, které dopsal někdy kolem roku 1136.

Koncem 12. století oznámili mniši ze starobylého kláštera v Glastonbury,

že objevili ostatky krále Artuše i královny. To by znamenalo, že se bájný Avalon nacházel právě zde. Toto zjištění vůbec není přitažené za vlasy – Glastonbury se skutečně nacházelo na ostrově uprostřed bažin a ve staré velštině se mu skutečně říkalo Ynys Afallach, tedy Ostrov jablek.

Zbožní obyvatelé prý tehdy v hloubce 5 m našli rakev s latinským nápisem: „Zde leží slavný král Artuš na ostrově Avalon.“

Uvnitř měly ležet kostry muže a ženy.

Ostatky byly později s velkou slávou a za přítomnosti krále **Edwarda I.** znovu pohřbeny a až do dob reformace jim byla projevována mimořádná úcta.

Vše do sebe krásně zapadá, dnešní historici jsou ale skeptičtí. Tehdejší mniši podle nich

Takto viděl ostrov Bujan ruský malíř Ivan Bilibin

Kulatý stůl krále Artuše se Svatým grálem uprostřed na středověké iluminaci

mohli fascinující nález zinscenovat, aby ekonomicky pomohli svému klášteru, který krátce předtím vyhořel.

Zatopené pařezy u velšské vsi Ynyslas mohly inspirovat místní ke vzniku legendy o ztraceném království Cantre'r Gwaelod

2. BUJAN

Kde: Baltské nebo Černé moře

První zmínka: středověk

Tajemná pevnina, jejíž polohu dnes už nikdo s jistotou nedokáže určit, je zmiňována ve starém ruském bájesloví. V mnoha tamních pohádkách se objevuje jakýsi ostrov Bujan, na němž leží kámen označující střed světa. Roste zde také dub, v jehož větvích je ukryta smrt **Kostěje Nesmrtelného**. Tento strom měl v náboženství starých Slovanů mimořádně velký význam, byl považován za posvátný.

Někteří badatelé míní, že se jedná o skutečný ostrov, který byl kdysi osídlen Slovanů a jež si lidová představivost přetvořila do fantastické podoby. **Podle jedněch mohlo jít o Rujánu u pobřeží dnešního severního Německa, kde býval až do 12. století jeden z nejvýznamnějších chrámů pobaltských Slovanů – Arkona.** Mohlo se také jednat o ostrov Berezaň v ústí Dněpru do Černého moře, který byl osídlen už od dob starých Řeků.

Mytický ostrov proslavil také ruský básník **Alexandr Sergejevič Puškin**, který jej zahrnul do své *Pohádky o caru Saltánovi*.

3. LEMURIE

Kde: Indický oceán

První zmínka: 19. století

Poměrně mladého data jsou zvěsti o ostrově Lemurie, který se měl nacházet v Indickém oceánu, kdesi mezi Srí Lankou a Madagaskarem. Vědci si v 19. století nedokázali vysvětlit, jak je možné, že podivní lemurové žijí pouze na Madagaskaru, přičemž v Indii se objevovaly kosterní pozůstatky těchto poloopic.

Ostrov proslavila ve svých dílech ruská spiritistka **Helena Blavatská**, podle níž byli obyvatelé Lemurie jednou ze sedmi

Lemurii proslavila hlavně ruská spiritistka Helena Blavatská

původních lidských ras. Dorůstali do výšky kolem dvou metrů, byli oboupohlavní a snášeli vejce. Především ale byli nositeli mdlého ducha. **Bohové se na jejich tupé žití nemohli dívat, ostrov uvrhli do moře**

a vytvořili naopak rasu obdařenou pronikavým intelektem – obyvatele Atlantidy.

I když už se vědci existencí Lemurie dávno seriózně nezabývají, bájný kontinent se stále čas od času objeví v okultní literatuře či v díle spisovatelů krásné literatury.

4. CANTRE'R GWAELOD

Kde: Irské moře

První zmínka: 13. století

Mytické zaplavené království Cantre'r Gwaelod se často označuje jako velšská Atlantida. Podle dávných pověstí se nacházelo na západ od Walesu, kdesi v dnešní Cardiganské zátocě, asi 30 km od pobřeží. O bájně zemi se zmiňuje vůbec nejstarší velšský rukopis, který se do současnosti dochoval. *Černá kniha carmarthenská* z poloviny 13. století uvádí, že ostrov zaplavila voda ze studny, o níž se měla starat jakási **Mererid**, která ale svých povinností nedbala. Pozdější verze pověsti uvádí, že v hlavním městě ostrova, pevnosti Gwyddno, sídlili dva vládci. Pevnina byla položena velmi nízko a před mořskými vodami ji chránila pevná hráz, v níž byly propusti. Jeden z vládců, jmenoval se **Seithenyn**, byl ale opilec a hýřil. Své povinnosti zanedbával, a tak umožnil moři, aby jeho zemi jednou z propustí ve hrázi zaplavila voda.

Přestože se v minulých stoletích objevily zprávy o objevech zatopeného království v Cardiganské zátocě, dnešní vědci nemají pro jeho existenci žádné důkazy. Vznik legendy mohly podnítit podivné přírodní útvary u vesnice Ynyslas, kde na pobřeží trčí z písku konzervované pařezy, staré až 5 000 let.

Potopená civilizace

Mezi bájně ostrovy samozřejmě patří i Atlantida. Proslavil ji řecký filozof Platón, který ve svých dialogích *Tímaios* a *Kritiás* podal zevrubný popis dávné vyspělé civilizace, kterou před mnoha tisíci lety uvrhla pod hladinu moře devastující přírodní katastrofa. Atlantidě se věnujeme v samostatném článku na stranách 26–27. **100+1**

Legendární časopis
s tradicí od roku 1964

100+1

ZAHRA NIČNÍ ZAJÍMAVOST

Opět vychází!

POZNEJTE Z RODINY ČASOPISŮ

100+1

K DOSTÁNÍ V KAŽDÉ DOBRÉ TRAFICE

Tunguzská katastrofa

Richard Guryča

Nejdřív bylo vidět světlo, jasné a oslnivé, jako slunce. Ohnivou kouli na obloze provázel kouř a ohlušující rachot. A pak se nad odlehlou částí Sibiře rozpoutalo peklo

FOTO: Shutterstock, Wikipedie, Ilustrace William K. Hartmann

V úterý 30. června roku 1908 krátce po sedmé ráno otřásl městečkem Vanavara v oblasti střední Sibiře mohutný výbuch. Pak přišla žhavá tlaková vlna. Lidé pocítili bolest od žáru a zalehlo jim v uších. V okenních rámech popraskala skla, ale žádné další škody nebyly – alespoň ne na první pohled – patrné. Nikdo z obyvatel městečka v tu chvíli netušil, že zhruba 70 km odtud se právě odehrála katastrofa nedozírných rozměrů.

V neobydlené oblasti smíšených lesů, močálů a mírných návrší, vzdálené zhruba

700 km od jezera Bajkal, se tehdy stalo něco, co dodnes vyvolává řadu otázek. A i po více než 100 letech nabízí jen málo uspokojivých odpovědí, přestože jsou k dispozici poznatky několika výzkumných výprav a celá řada víceméně uvěřitelných teorií a hypotéz. Proč?

Vysoký sloup ohně

Především proto, že o tunguzské katastrofě existuje od počátku jen velmi málo informací a téměř žádná věrohodná svědectví. Ví se, že onoho červnového rána

roku 1908 došlo na řece Podkamennaja Tunguzka k nesmírně silné explozi. Výbuch se odehrál patrně několik kilometrů nad zemí a slyšet i vidět byl v okruhu zhruba 1 500 km. Do výšky desítek kilometrů se zvedl sloup ohně a kouře. **Zhruba 25 km od místa výbuchu srazila tlaková vlna k zemi dva kočovné lovce, kteří nakrátko ztratili vědomí.** Rázová vlna, způsobená k Zemi se řítícím tělesem, a následná tlaková vlna od exploze pokácela zhruba 80 milionů stromů na ploše 2 000 km².

Expedice Leonida Kulika (v brýlích) přinesly pro výzkum tunguzské katastrofy zásadní poznatky

Na základě léta shromážděných poznatků a dokumentování místa katastrofy lze dnes říci, že stromy v oblasti přímo pod epicentrem výbuchu zůstaly stát. Pouze přišly o větve, takže les připomínal podivné pole telegrafních sloupů. Vnější hranice pokácené oblasti má tvar motýlích křídel. Stromy přitom nepadaly ve směru od epicentra. **Podle vědeckých závěrů proto, že je kácela zároveň nadzvuková rychlost rázové vlny a tlaková vlna po explozi.** Vzhledem k tomu, že celá nesmírně rozsáhlá oblast střední Sibiře je pouze sporadicky obývána kočovnými Evenky, bylo velmi složité shromáždit o výbuchu jakékoli informace. Zvláště proto, že bezprostředně po události se o to nikdo příliš nesnažil.

650 lidí, z jejichž kusých poznatků je v současné době vytvořen alespoň hrubý náčrt průběhu tunguzské katastrofy. **Zaznamenána tak byla například výpověď strojvedoucího, který ve vzdálenosti zhruba 600 km od katastrofy raději zastavil vlak, aby ho nesmetla sílící tlaková vlna.**

Ozvěny výbuchu v sibiřské pustině byly následně zaznamenány na mnoha místech světa, stejně jako nezvyklé jevy, které exploze vyvolala. Tlaková vlna způsobila zemětřesení

V roce 2007 přišel tým italských vědců s tvrzením, že objevil kráter po dopadu tunguzského meteoritu, jímž by mělo být jezero Čeko

rekonstruovat průběh podivné události v sibiřské pustině.

Tři noci následující po výbuchu byly po celé Evropě velmi světlé. Lidé pozorovali červeně, zeleně, růžově, zlatě či oranžově zbarvenou oblohu a světlo prý bylo natolik intenzivní, že bylo možné číst noviny a pořídít fotografie. Je pravděpodobné, že tyto úkazy způsobilo zviření atmosférického prachu. Ze záznamů pozorování rovněž vyplynulo, že explodující těleso přiletělo s největší pravděpodobností od východu či jihovýchodu. Při vstupu do atmosféry se řítilo rychlostí 22 až 30 km/s.

Mineralog Leonid Kulik správně vytušil, že se v roce 1908 odehrálo na Sibiři něco zcela zásadního. Žádná z jeho expedic však zbytky meteoritu nenašla

”Explozi doprovázel silný záblesk, který nejprve zapálil les. Ten pak připomínal podivné pole telegrafních sloupů

Svědectví po 16 letech

Systematicky se začaly výpovědi svědků zaznamenávat až od roku 1924. Do 70. let minulého století bylo vyslechnuto

o síle pěti stupňů Richterovy stupnice. Právě analýzy seismologických záznamů z mnoha stanic po celém světě později umožnily určit čas a alespoň částečně

Ale co vlastně přiletělo? Za ta léta se objevily nejrůznější dohady. Od střizlivějších, které považují neznámé těleso za meteorit, planetku, asteroid nebo kometu, až po přesvědčení mnoha zastánců existence mimozemských civilizací, podle nichž v odlehlé sibiřské pustině havarovala kosmická loď s návštěvníky z vesmíru.

Kulikovo marné hledání

Přestože následky ničivé exploze poznamenaly obrovské území, nebyly zjištěny žádné oběti na životech. Zprávy o rozsahu zniče-

ného území zpočátku vůbec neexistovaly a záznamy seismických aktivit či podivných důkazů v atmosféře vlastně nebylo možné dát do souvislosti s něčím, o čem nikdo pořádně nevěděl.

Počátky systematického výzkumu oblasti dopadu neznámého tělesa na Tunguzce jsou spojeny až s expedicí mineraloga **Leonida Kulika**. Ten podnikl na Sibiř výpravu zaměřenou na sběr meteoritů. Teprve krátce před odjezdem získal informace o podivném výbuchu z roku 1908 a popis tehdejších událostí v něm vyvolal přesvědčení, že se do oblasti mohl zřítit velký meteorit. Kulik cestoval na Sibiř v letech 1921 až 1922 a zaznamenal svědectví, která ho v přesvědčení o dopadu velkého meteoritu v oblasti Vanavary jen utvrdila. Na cestu k epicentru výbuchu však už neměl dost peněz a musel se vrátit. Dalších pět let obtížně shromažďoval prostředky na novou výpravu a čelil skepsi vědecké

Fotografie pořízená Kulikovou expedicí zobrazuje polomy v oblasti poblíž epicentra exploze

obce, ale nakonec se mu k Tunguzce podařilo vrátit.

S velkými obtížemi se pohyboval neprostupným terénem, marně se pokoušel přemluvit Evenky, aby ho doprovodili na místo výbuchu, ale nakonec na hranici rozsáhlých polomů přece jen došel. Tím, co objevil, byl doslova šokován. Rozsah stop po tlakové vlně na lesním porostu byl nepředstavitelný. Kulik si už byl jist, že narazil na stopy katastrofy, jejíž rozměry se vymykaly čemukoli, co by bylo možné předpokládat. Podařilo se mu proniknout až k epicentru výbuchu, které identifikoval podle paprskovitě vyvrácených stromů. Tam objevil i kruhové krátery, které pokládal za místa dopadu meteoritů. Nedostatek peněz ho však opět přiměl expedici ukončit, aniž by mohl oblast zkoumat podrobněji.

Do začátku 2. světové války se Leonid Kulik vypravil do oblasti ještě několikrát. Po celou dobu se neúspěšně snažil dokázat svoji hypotézu, podle níž do oblasti dopadl železný meteorit a jeho kusy musí ležet na dně jednotlivých kráterů. Ani přes jejich důkladný průzkum však žádné stopy po meteoritu nenašel.

Našli Italové kráter?

Další expedice zkoumala okolí Podkamené Tunguzky až v roce 1958. Vědci došli k závěru, že neznámé těleso explodovalo nad zemí, a podařilo se jim najít velké množství magnetitových a silikátových kuliček, které mohly s výbuchem souviset. Výsledky průzkumu oblasti pak položily základy dodnes tradovaného popisu událostí. Ale žádné stopy po meteoritu se nenašly.

Po celá léta se pak ve vědeckém světě i na fórech milovníků záhad přetřásaly nej-

víte, že?

100 TUN METEORICKÉHO ŽELEZA

12. února 1947 dopadl na Sibiř železný meteorit nazvaný Sichote-Aliň. Podle odhadů spadlo na Zemi asi 100 tun meteorického železa. Z tohoto množství se podařilo najít a odvézt přibližně několik desítek tun. Pád meteoritu byl pozorován mnoha svědky a jeho popis se značně podobá popisu letu tunguzského meteoritu, včetně zvukových efektů. V tomto případě však nedošlo k explozi tělesa v závěrečné fázi letu. **100+1**

různější spekulace o tom, co na Tunguzku vlastně spadlo. Zatímco vědci se přou o to, zda šlo o těleso kometárního či planetkového charakteru, **objevují se i bizarní teorie o záchraně planety Země mimozemšťany, kteří odvrátili katastrofu nasměrováním meteoritu do pustiny, či o destruktivních výsledcích jednoho z experimentů Nikoly Tesly.**

Jistý, byť podle mnoha odborníků nijak zásadní průlom, nastal ve zkoumání tunguzské záhady v roce 2007. Tehdy přišli vědci z univerzity v Bologni s tvrzením, že objevili kráter vniklý po dopadu meteoritu. Je jím podle nich jezero Čeko, které se nachází poblíž epicentra výbuchu. K této dosud nepotvrzené domněnce vedl výzkumníky především fakt, že Čeko se od ostatních jezer v oblasti nápadně liší, například výrazně strmějšími břehy. Na podrobnější průzkum, který by hypotézu italských vědců potvrdil nebo vyvrátil, však jezero dosud čeká. **100+1**

Co se skutečně stalo?

Vědci se nejčastěji přiklání k možnosti, že šlo o pád tělesa kometárního původu. Tuto hypotézu podporuje i absence nálezu jakýchkoli zbytků meteoritu. Jádru komety totiž tvoří především směs ledu a prachu. Řada vědců zastává rovněž teorii o dopadu planetky – ta totiž obsahuje méně těkavých látek a více pevného kamenného materiálu.

V průběhu let byly provedeny nej-různější simulace a výpočty, z nichž vyplynuly například údaje o možné velikosti a hmotnosti explodujícího

tělesa. **Spekuluje se o hmotnosti od sto tisíc do milionu tun a rozměrech od 40 do zhruba 100 metrů délky.**

Nejmodernější počítačové simulace však prokázaly, že výbuch se stejnými následky mohla způsobit i planetka dvakrát menší, než se původně předpokládalo.

Jedna z méně pravděpodobných teorií přičítá výbuch **setkání Země s miniaturní černou dírou, jejíž zánik by mohla provázet mohutná exploze.** Problematický je však samotný důkaz existence malých černých děr.

Jiná málo pravděpodobná, ovšem často citovaná teorie vysvětluje výbuch malým množstvím antihmoty, která se nějakým způsobem přiblížila k zemskému povrchu. Tato teorie je však v rozporu s pozorováním přeletu hořícího a rachotícího tělesa.

K střízlivějším vysvětlením se řadí i domněnka o vulkanickém výbuchu a následném výronu žhavých plynů a popela. Zastánci této teorie operují neustálou seismickou aktivitou v oblasti, která je tektonicky aktivní a velmi málo probádaná. **100+1**

Němí svědkové zkázy

Co změnilo rajský kus země na „Ostrov mrtvých“?

Sochy moai na Velikonočním ostrově přihlížely jedné z děsivých ekologických katastrof a genocid v dějinách lidstva. Příběh, který se po staletí odehrával ve stínu kamenných obrů, byl mnohem dramatičtější než okolnosti

Na Ahu Tongariki na jižním pobřeží Velikonočního ostrova stojí 15 soch moai včetně nejtěžší dokončené a vztyčené sochy, vážící 86 tun

Je to příběh jako z pohádky. Příběh o ráji, z něhož však nebylo úniku. Legenda o tisícileté ostrovní říši, která nakonec pohltila sama sebe.

Velikonoční ostrov o rozloze sto sedmdesát čtverečních kilometrů leží v Atlantickém oceánu. **Jeho původní obyvatelé ho nazývali „koncem světa“.** A ve skutečný konec vysněného světa a definitivní, smrtící past se ostrov po staletích prosperity pro tyto lidi nakonec také proměnil. **Příběh Velikonočního ostrova je klasickou ledendou o pýše, jež předchází pád.** Po komunitě, která tuto vůbec nejvzdálenější osídlenou výspu lidské civilizace kdysi

obývala, zbyly na konci devatenáctého století jen vybělené kostry na pobřeží a v podzemních jeskynních labyrintech.

A sochy velké jako třípatrový dům.

Sochy moai, jejichž siluety mořeplavcům už zdaleky připomínají, že Rapa Nui, pokřtěný bílými objeviteli na Velikonoční ostrov, je vskutku zvláštním místem.

Odvážní mořeplavci

Velikonoční ostrov je vzdálen čtyři tisíce kilometrů od pobřeží Jižní Ameriky. Z Chile, pod jehož správou ostrov patří, tam rozhodně nedohlédnete ani tím nejlepším dalekohledem. **Část vědců po léta zastávala**

hypotézu, že původní ostrované připluli na Rapa Nui z oblasti dnešního Peru.

Svědčí o tom shodné rysy kamenných soch a dalších artefaktů. Zásadním, i když ne všeobecně přijímaným důkazem opodstatněnosti této teorie byla legendární plavba norského výzkumníka **Thora Heyerdahla.** Ten roce 1947 vyplul na balzovém voru z Jižní Ameriky na západ, aby doslova na vlastní kůži demonstroval, že migrace starých civilizací po moři byla možná.

Přelomovým argumentem pro jinou teorii, která považovala Rapa Nui za nejvýchodnější výspu polynéské kultury, však byly výzkumy kosterních pozůstatků

víte, že?

VYSOKÁ POKUTA

Jeden finský turista si chtěl v roce 2008 z ostrova odvézt suvenýr a jedné ze soch utrhl ucho. Chilský soud ho pak za to odsoudil k pokutě sedmnáct tisíc dolarů. **100+1**

Sochy moai měly původně i oči, ale při kmenových šarvátkách vítězné klaný sochám poražených klanů oči vyškrábaly

někdejších ostrovanů. **Analýzy DNA totiž potvrdily jejich příbuznost právě s Polynésany.** Tito nesmírně odvážní a zkušení mořeplavci kolonizovali ostrovy v jižním Pacifiku tisíce let před Kolumbovy objevitelskými plavbami. **Na Rapa Nui pravděpodobně připluli mezi pátým a desátým stoletím našeho letopočtu.**

V době největšího rozmachu čítala ostrovní komunita zhruba dvacet tisíc lidí. **Právě oni vytesali a na pláních ostrova rozmístili kolem tisíce fascinujících kamenných soch.** Podle nejnovějších poznatků se touto činností zabývali mezi léty 856 až 1680. A pak náhle přestali. Na ostrově lze najít nespočet důkazů dávného osídlení. Základy velkého množství staveb na povrchu, ale i stopy života v podzemních labyrintech vytvořených sopečnou činností.

Chodící sochy

Největší záhada Velikonočního ostrova spočívá právě v signálech o náhlém, podle všeho tragickém zlomu v dějinách prosperující a spokojeně žijící ostrovní říše. **Pozůstatky jeskynních obydlí s maskovanými úzkými vstupy a únikovými východy svědčí o strachu, který mezi ostrovany náhle zavládl.** Podzemní úkryty na ostrově s mírným přívětivým klimatem a dostatkem místa k bydlení na

povrchu dávají důvod k domněnkám, že se tamní lidé najednou museli vyrovnat s nebezpečím, které začalo ohrožovat jejich do té doby poklidné životy. Stejně jako nalezené sekery a hroty kopí z obsidiánu – sopečného skla, z něž je možné vypracovat smrtící ostří.

Výzkumy ukazují, že zatímco po celá staletí obyvatelé ostrova téměř žádné zbraně nepotřebovali, v sedmnáctém století jich najednou začali vyrábět velké množství. **A ukryvali je v podzemních skladech.** Na ostrově nežilo nikdy tolik zvířet, aby bylo nutné vytvářet zásoby zbraní k lovu. Kopí a sekery byly tedy určeny pro boj. A doba hromadného vyzbrojování je podle všech dosavadních poznatků shodná s koncem výroby soch moai. **Ty ostrované tesali přímo do stěny kráteru vyhaslé sopky.** A pak jednotlivé sochy roz-

mísťovali po ostrově. Jak, to zůstává dodnes do značné míry záhadou. Ve zkazkách ostrovanů přetrvává pouze informace, že sochy „chodily“ samy...

Invaze milionů krys

Když připluli první kolonisté, ostrov byl zarostlý bujnou vegetací. Zdánlivě nekonečnými lesy milionů palm protékaly potoky křišťálově čisté vody. V korunách stromů hnízdily tisíce ptáků a voda byla plná ryb.

Během let však lidé na ostrově vymýtili rozsáhlá území. Z míst, stíněných korunami palm, se postupně stávaly rozlehlé pláně sežehnuté sluncem. **Kácení lesů se pro obyvatele Rapa Nui stalo doslova posedlostí.** Stejně jako tesání obřích soch.

Na objevených pozůstatcích ořechů z palm, které z ostrova zmizely zhruba před šesti sty lety, je zajímavá ještě jedna věc. **Na všech jsou patrné otisky krysích zubů.** Předpokládá se, že krysy připluly na ostrov s prvními Polynésany. K založení nesmírně rychle se rozmnožující krysí kolonie stačil jeden pár. Archeolog **Terry Hunt** se domnívá, že **ke zkáze civilizace na ostrově mohly výraznou měrou přispět dva faktory:** mýcení stromů a mnohamilionová populace krys, která požíraly semena nových stromů dřív, než mohla zakořenit.

Hromadné kácení stromů rozpoutalo řetězovou reakci s nedozírnými následky, doslova modelovou ekologickou katastrofu. **Koruny palm přestaly chránit menší rostliny před sluncem a solí z moře,**

” Pozůstatky jeskynních obydlí svědčí o strachu, který mezi ostrovany zavládl

Sochy vznikaly především v kamenolomu ve stěně vyhaslé sopky Rano Raraku, jejíž kráter je dnes zaplaven vodou

rozprostírajícího se všude kolem. Z ostrova se postupně stávala vyprahlá pustina. Ostrované však neměli dřevo, z něj by si vyrobili lodě. Nemohli ostrov opustit a nemohli už vyrážet na otevřené moře lovit tuňáky a delfiny. **Ocitli se v pasti.** Nejdříve začali hloubit jámy a pokoušeli se v nich pěstovat poslední zbytky úrody, aby ji ochránili před sluncem a slanou vodou. **A jak s ubyvajícím jídlem přibývalo na mírumilovném ostrově konfliktů, začali lidé budovat v podzemí i samotná obydlí.** Nález kostí z posledního období civilizace na Rapa Nui ukazují, že mezi

Z fragmentů nejrůznějších nálezů i příběhů dochovaných ústním podáním lze alespoň částečně vytvořit obraz apokalypsy na ostrově. **Aby náčelníci jednotlivých klanů zajistili pro své vyhladovělé lidi jídlo, pozvednou zbraň.** Někdejší mírumilovní zemědělci se navzájem vraždí, zatímco jejich ženy a děti se ukrývají v podzemních děrách. **Před krvavou válkou není úniku, protože není z čeho vyrobit plavidla, na nichž by se dalo z ostrova odplout.** Ryby kolem břehů téměř zmizely, vysbírány jsou i ty nejmenší mušle. Z hejn ptáků, jež kdysi

hlavy a vyškřábal oči. Tak je zbavil veškeré duchovní energie.

Vláda Ptačího muže

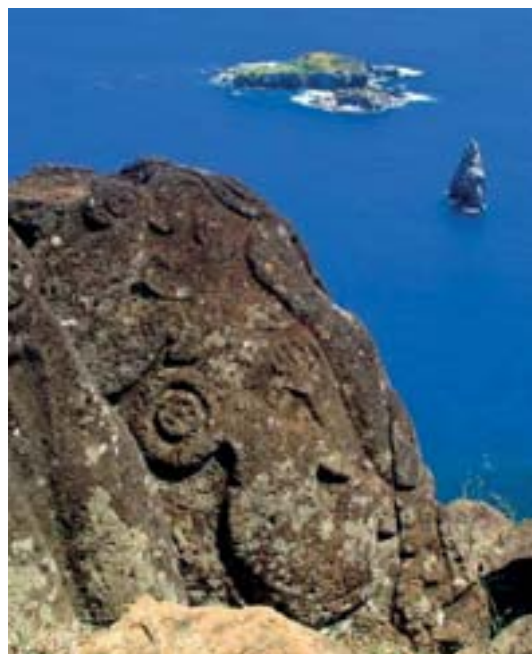
V osmnáctém století se už společenství na ostrově řídilo zcela jinými pravidly než po celá staletí před příchodem hladu. **Rapa Nui ovládali válečníci, kteří rozhodovali o přidělech potravy a vody.** A nastolili rovněž kult Ptačího muže. Jednou za rok se nejzdatnější běžci jednotlivých klanů scházeli pod dozorem náčelníků u nejvyššího kráteru na ostrově. Běžci vyrazili, skočili do moře a plavali zhruba jeden a půl kilometru k ostrůvku, kde měli za úkol najít vejce posvátného ptáka rybáka černohřbetého. **A náčelník, kterému jeho běžec přinesl vejce jako první, získal na rok vládu nad ostrovem.** Stal se Ptačím mužem.

Archeolog **Sergio Rapu** tvrdí, že nastolení tohoto rituálu znamenalo pro zbytek ostrovní populace záchranu. Ptačí muž sice získal na rok absolutní vládu nad ostrovem a jeho potravinovými zdroji, ale právě časově omezené vládcovství mělo zaručit spravedlivost tohoto systému. Pokud by totiž upřednostňoval svůj klan, mohl by se poté, co se opět ocitne v područí jiného klanu, stát předmětem pomsty. **Potraviny se rozdělovaly při obřadech, nebylo třeba dobývat je bratrovražednými útoky.**

Ostrované v tomto systému jakž takž přežívali, ovšem poslední kruh pekla se před nimi měl teprve otevřít. Stalo se to

dokázala zakrýt slunce, zůstaly jen poslední zbytky plachých tvorů, které bylo stále obtížnější ulovit. Kvůli erozi se úrodná půda z odlesněných kopců postupně sesula do údolí a vyschla většina vodních zdrojů. Lidé v nížinách na tom byli stále ještě o něco líp než jejich sousedé z hor, což rozpoutalo další vražedné konflikty. **A celé té vrcholící zkáze mlčky přihlížely sochy moai.** Ale ani ony nezůstaly ušetřeny. Vítězný klan strhl sochy poraženého klanu k zemi, oddělil jim

Ostrovu, na nějž museli doplatit nejzdatnější běžci při každoročním rituálu, se dnes říká ostrov Ptačího muže

potravinami výrazně ubylo ryb a začaly převažovat kosti ptáků. Postupně bylo vyhubeno čtyřicet z pětadvaceti druhů mořských opeřenců, kteří kdysi obývali ostrov v mnohamilionových koloniích. **A z někdejší populace suchozemských ostrovních ptáků nezbyl ani jediný.**

Pád největšího tabu

Na ostrově existuje jeskyně Ana Kai Tangata. **Její název se překládá jako Jeskynní jídelna lidí nebo Místo, kde se jedí lidé.** Je monumentem nejstrašnějšího tabu, které komunita nakonec v zoufalství porušila. Stopy po kaniibalismu dokládají nálezy datované do stejného období jako děsivé sošky postav s nafouklými břichy, vystupujícími žebry a výrazy bolesti a utrpení ve tvářích.

Na svahu Rano Raraku se nachází také moai Tukuturi, jediná klečící socha na ostrově

Pukao na hlavách soch se dlouho považoval za klobouk, dnes se však vědci kloní k názoru, že jde o typický dobový účes ze spletených vlasů

paradoxně na Velikonoční pondělí roku 1722. Toho dne k břehům ostrova náhodně zabloudila holandská loď admirála Jakoba Roggeveena. Hned první setkání s ostrovanými skončilo střelbou, při níž bylo zabito dvanáct domorodců. Během příštích padesáti let zde začaly lodě mořeplavců z Evropy přistávat pravidelně. Bílým kolonistům však ostrov neměl co nabídnout, takže námořníci vždy jen nějakou dobu zkoumali obrovské sochy a pak zase odpluli. **Evropané však i během krátkých návštěv stačili na Rapa Nui zavlést nemoci, které dovršily zkázu těžce zkoušeného ostrovního národa.** Během několika let poklesl

” V sedmnáctém století najednou začali lidé na Rapa Nui vyrábět velké množství zbraní

počet obyvatel Velikonočního ostrova na pouhé čtyři tisíce lidí. Z patnácti set domorodců, které jihoameričtí lovci otroků odvezli na kontinent, se jich vrátilo na ostrov pouhých patnáct. Přivezli s sebou neštovice. **V roce 1877 zbývalo na ostrově už jen sto jedenáct obyvatel.** Posádky lodí, připlouvajících na Rapa Nui na přelomu devatenáctého a dva-

cátého století, nacházely jen pustinu posetou vybělenými kostmi. Námořníci ten prokletý kus země v oceánu nazývali Ostrovem mrtvých.

Dnes žijí na Rapa Nui zhruba čtyři tisíce lidí. Tohoto čísla, shodného s počtem obyvatel před úderem poslední smrtící nemoci, ostrov dosáhl až v prvních letech jedenadvacátého století. **100+1**

Tajemství soch moai

S největší pravděpodobností představovaly moai ztělesnění kultu předků. Byly otočeny zády k moři, doslova shlížely na obyvatele ostrova, aby je ochraňovaly. Ostrované vytesali kolem tisíce soch, z nichž ta největší dochovaná měří dvaadvacet metrů a váží skoro tři sta tun. Ta se ovšem z kamenolomu na cestu nevydala, zatímco největší prokazatelně přepravená socha je vysoká šestnáct metrů a váží kolem osmdesáti tun. Ze všech vyrobených soch jich byly dopraveny na kamenné podstavce, zvané ahu, asi tři stovky, některé do vzdálenosti až šestnáct kilometrů od místa vzniku. Zbytek zůstal v lomu nebo

na cestě, některé byly znovu postaveny „na nohy“ až ve dvacátém století.

Sochy vznikaly především v kamenolomu ve stěně vyhaslé sopky Rano Raraku. Na místě byly vyleštěny, odděleny od skalního masivu, vztyčeny a osazeny „účesem“ Pukao. Ten vážil až deset tun a červený kámen na jeho výrobu sochaři dopravovali z opačného konce ostrova.

Na svahu kráteru se nachází také moai Tukuturi, jediná klečící socha na ostrově.

Průlom mezi teoriemi o způsobu dopravy soch přinesl experiment, který uskutečnil v roce 1986 na Velikonočním

ostrově Pavel Pavel. Účastník tehdejší expedice Thora Heyerdahla dokázal, že ke vztyčení a přepravě soch postačí pouze několik lidí (pracoval s šestnácti pomocníky), vybavených pákami a lany.

S překvapivou teorií přišli v nedávné době rovněž britští archeologové Colin Richards a Sue Hamiltonová. Ti tvrdí, že sochy u cest nebyly pozůstatky „dopravních nehod“ při přepravě, ale že na těch místech původně stály. Cesty tak podle nich nesloužily pouze k přepravě soch, jak se domníval například Heyerdahl, ale také k pochodům procesí, která putovala mezi jednotlivými moai. **100+1**

V-7 neboli „nacistické UFO“ byl nejfantastičtějším projektem Třetí říše

Tajné nacistické zbraně

Co všechno Němci (ne)stihli dokončit?

Nejstrašnější konflikt v historii světa za sebou nechal padesát milionů mrtvých, smetená města a v několika národech jednu drasticky prořídlou generaci mužů. Když druhá světová válka skončila, technické mise Spojenců konečně prozkoumaly stav německé vědy a techniky, se kterou Hitler plánoval zničit svět

Adam Okatý

Sir Roy Feddon, šéf britské mise, se nezakrytě orosil, když pochopil vyspělost německého zbrojního inženýrství. Sám se předtím setkal s ničivostí raket V-2, kterých na Londýn dopadlo celkem 1 539. Představil si, co všechno se

mohlo stát, kdyby měl Hitler víc podobných zbraní. A kdyby měl víc času. „Viděl jsem dost konstrukcí a výrobních plánů, abych si uvědomil, že kdyby se Němcům podařilo prodloužit válku o několik měsíců, byli bychom konfrontováni se sadou zcela nových smrtenosných zbraní,“ prohlásil Feddon. Část německých plánů se dochovala, něco využili Američané nebo Sověti. A něco zůstalo jen na papíře – právě tím chtěla Třetí říše zbořit svět.

Dva měsíce do začátku ohnivého pekla

Když to nešlo pomocí luftwaffe, o bombardování Londýna a jižní Anglie se postaraly střely V-1. Šlo o první takzvané „zbraně odplaty“ (Vergeltungswaffen), které zabily skoro 23 000 lidí, hlavně civilistů. Pak Němci pálili „zbraněmi odplaty 2“ (V-2, viz box). Dalším stupněm měla být V-3. Němci programu pracovně říkali Pilná Lízinka. Střely měly zasypávat

víte, že?

STÍHAČKY PŘIŠLY POZDĚ

Němci ke konci války nasadili stíhačky, které se nedaly stíhat. Šlo o proudové letouny Messerschmitt Me 262. Hravě předhonyly nejrychlejší spojenecké stroje. Me 262 létaly rychlostí až 870 km/h, zato vrtulové britské Spitfry jen 640 km/h a americké Mustangy 700 km/h. Nacisté ale stíhačky uplatnili příliš pozdě a v příliš malém množství, než aby mohly zvrátit spojeneckou vzdušnou nadvládu. **100+1**

Bitevní loď Bismarck byla ve své době nejlepší na světě. Měla ji následovat větší a smrtenosnější H44 neboli Vůdce

FOTO: archives.gov; bild.bundesarchiv.de

Rakety, které pomohly do vesmíru

Staly se legendami dřív, než dopadly na svoje cíle. Rakety V-2 (zbraně odplaty 2) nasadili Němci v roce 1944. Jedna vážila 12 500 kg včetně tunové bojové hlavičky. Měřily 14 m a vystoupaly do výšky 88 km. V-2 byly první prakticky využitelné rakety, předkové vesmírných raket. Bylo jich odpáleno celkem 3 950 kusů. Na Londýn a okolí dopadlo 1 539 raket, na jižní Anglii pak 537 a další stovky na Antverpy, Lutych a Brusel. Odhaduje se, že zabily 7 250 vojáků a civilistů. Dalších 12 000 dělníků zemřelo při jejich produkci. **100+1**

Londýn neuvěřitelnou kadencí 300 až 600 granátů za hodinu! Když o tom na jedné z porad slyšel **Adolf Hitler**, představa hořícího Londýna ho nadchla a v roce 1943 dal plánu zelenou. Plán byl jednoduchý – baterie dalekonosných děl zabudovaných pod zemí. **Hlavně dlouhé 127 m (!) měly vystřelovat 3 m dlou-**

atomovou bombu. **Letoun V-7 měl startovat i přistávat kolmo a měl dosahovat neuvěřitelné rychlosti několika tisíc kilometrů za hodinu.** Na vývoji nacistického „létajícího talíře“ pracovaly špičkové německé konstruktérské kapacity jako **Richard Miethe** či **Klaus Habermohl**, a to v Praze, konkrétně ve Kbelích. Všechny modely a studie ukrývané v Praze však byly zničeny (až na jeden prototyp, který údajně odvezla Rudá armáda), a tak o konstrukci V-7 nic určitého nevíme.

Proudové letouny Me 262 byly sice výkonné, ale do války zasáhly pozdě

hé šípovité střely ráže 152 mm. Jedna vážila 150 kg včetně 25kg nálože. Němci vyhloubili 10 km od kanálu La Manche a 160 km od Londýna do vápencové skály 25 šachet pro stejný počet hlavních. V-3 měly být připraveny v září 1944. K tomu ale nikdy nedošlo. Okolí základny i samo odpaliště zničily spojenecké nálety a oblast poté obsadily kanadské jednotky. Chyběly dva měsíce a Londýn by zažil peklo!

Létající talíř jako zbraň odplaty

Nacisté v rámci další z řady „zbraní odplaty“ vyvíjeli také V-7. Tato až „mytologicky“ záhadná zbraň měla být nejmodernějším, nejfantastičtějším a nejvelkolepějším prostředkem k vítězství nacistů ve válce. Šlo údajně o diskoplán, který měl nést

„Nacisté měli ve vývoji atomové bomby za Spojenci jen dvouleté zpoždění

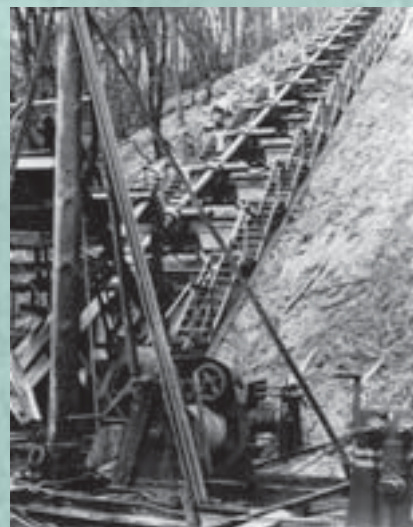
Projekt H a chloubka Der Führer

Bylo těsně před válkou, když Němci spustili na vodu dva obří bitevní kolosy třídy Bismarck (Bismarck a Tirpitz). Se shodnými délkami 251 m se staly největšími a nejdokonalejšími loděmi, jakými kdy německé námořnictvo disponovalo. Bitevní lodě představovaly základní pilíře nacistické kriegsmarine. Hitler chtěl ale víc. Plánoval postavit dalších šest bitevních superlodí třídy H o výtaku 60 000 t. Měly být pohádkově vyzbrojeny a plout rychlostí 55 km/h. Měly dosahovat 278 m délky a 38 m šířky. Výstavbu na rok zastavila potřeba oceli pro výrobu tanků na východní frontu. Pak se pokračovalo a žádalo víc. „*Osázte je děly ráže osm set milimetrů!*“ nařídil nacistický diktátor. Takový kalibr

měla na světě jen německá železniční děla Dora a Gustav. Neustále se měnily rozměry, zbraně a pancéřování. Posledním návrhem byla loď H44 o výtaku 140 000 t a délce 345 m! Měla se jmenovat Der Führer (Vůdce). Nikdy ji nedostavěli kvůli nedostatku oceli, času a také kvůli stále zjevnějšímu faktu, že novými vládkyněmi moří se staly letadlové lodě. Také na nich začali nacisté pracovat, ale nikdy je nedokončili.

Konečné řešení? Atomovka

Německo před válkou vychovalo celou řadu špičkových vědců, techniků, konstruktérů i chemiků. A taky jaderné fyziky. Proto maďarský Žid **Leo Szilard**, vystudovaný v Berlíně, varoval prostřednictvím **Alberta Einsteina** amerického prezidenta **Franklina D. Roosevelta**, že „*Němci jsou blízko dokončení atomové zbraně!*“ A měl pravdu. Ihned po vypuknutí války v září 1939 se začali nejlepší němečtí fyzici začleňovat do Úřadu pro vyzbrojování armády. První uranovou rudu získávali z českého Jáchymova nebo z Konga. Němci měli atomovou bombu na dosah. Stačilo snad pár let a trochu větší Hitlerův zájem o atom. Bezprostředně po skončení války se zvláštní skupině Spojenců zvané Alsos dostala do rukou kompletní dokumentace německého jaderného projektu. Vyplývalo z ní, že nacisté měli ve vývoji atomové bomby oproti Spojencům asi dva roky zpoždění. **100+1**

Hlaveň obřích děl V-3 dosahovala délky až 127 m

Americká vlajka vlaje, hvězdy nejsou vidět, stíny jdou různými směry...

Přistáli lidé na Měsíci?

Tomáš Příbyl

Pro někoho je přistání na Měsíci triumfem, pro jiného naopak podvodem století, protože „něco podobného prostě není možné“. Podívejme se na nejčastější konspirační teorie, jejich argumenty a slabiny. Je reálné, aby na Měsíci dosud nestanula lidská noha?

První pochybnosti o autenticitě se objevily již v době běhu programu Apollo. Hlavní argumenty byly velmi vágní a jednoduše vyvratitelné, ale časem začalo množství konspiračních teorií i jejich příznivců narůstat. Většina z nich je postavena na základě informací z druhé nebo třetí ruky, na základě „studia“ obrázků v knihách, zpráv vytržených z kontextu a takto jsou pak tvořeny nesmyslné scénáře.

Americký kandidát na astronauta **Brian O'Leary** jednou prohlásil, že si dokáže představit, že by NASA upravovala poškozené fotografie pořízené astronauty z Měsíce. **Při následných prepisech tohoto prohlášení vzniklo, že NASA upravovala fotky z Měsíce, později že NASA falšovala tyto fotky, a na konci řetězce stála zpráva, že „americký astronaut přiznal měsíční podvod“.**

Tady je bohužel smutnou pravdou, že mnohé časopisy fotografie retušují a upravují pro větší dramatickost, třeba koláž dvou astronautů na Měsíci, přidání zeměkoule, kam nepatří, a tak dále, což je pochopitelně voda na mlýn příznivcům spiknutí.

Tisíce drobností

Proč zastánci pochybností nebyli slyšet v době samotného programu Apollo? Pro-

FOTO: NASA, archiv autora

tože všechna hlavní „tvrzení“ tehdy bylo možné snadno ověřit, takže těch několik nešťastníků vidících za vším spiknutí nebylo třeba brát v potaz. Vysílání lodí k Měsíci sledovaly tisíce radioamatérů na celém světě, kteří byli přímými svědky celé události. Stejně tak starty raket byly pod pozorným okem veřejnosti, novinářů i ostatních zemí světa. Tvrdit třeba, že astronauti do lodí vůbec nenastoupili, je nesmysl, stejně jako

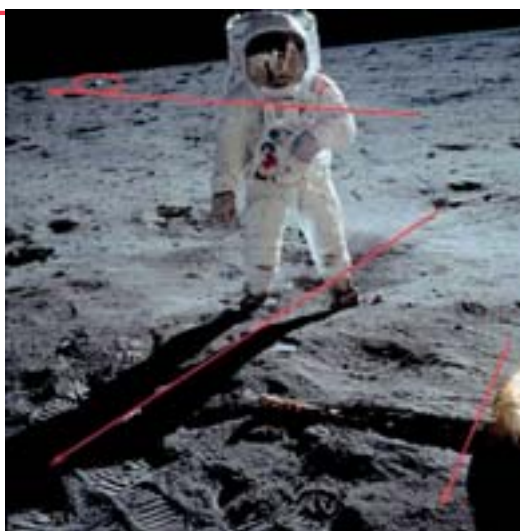

Astronauti se připravují na lunární vycházku. Není divu, že existují jejich fotografie ve skafandrech na Zemi

Slavný snímek s Aldrinem. Autor šipkami ukazuje, že stíny nejsou rovnoběžné

že by mohlo ve světě protkaném sledovacími radary dojít k tomu, aby loď neopustila oběžnou dráhu a vrátila se zpět na Zemi.

Kromě toho jsou různá „tvrzení“ podpírána třeba výřezy z fotografií a senzačním konstatováním, že k tomu nebo onomu přístroji nevedou stopy. Jak se tam tedy mohl dostat? To je přece naaranžovaný podvod! Že na neořežaném snímku stopy jsou, není třeba dlouze vysvětlovat. Dva

„Mnohé časopisy fotografie upravují, což je pochopitelně voda na mlýn příznivcům spiknutí“

snímky jednoho panoramatu pořízeného s odstupem desítek metrů jsou zase živě vydávány za jednu a tutéž lokalitu (jednou na ní lunární modul je, podruhé není).

Zkrátka a dobře: základem každé konspirační teorie je upozorňování na tisíce drobností, kdy vyvracení každé sice je možné, ale stojí hodně času a energie. **100+1**

Apollo na Měsíci: nejčastější „proti“

Naprosto nejznámější „kosmickou konspirací“ se stal americký program Apollo, tedy pilotovaná výprava na Měsíc. Jen připomeňme, že do něj bylo v šedesátých letech zapojeno přes půl druhého miliónu dělníků, techniků a inženýrů a že v případě „lunárního podvodu“ by je všechny bylo nutné nějakým způsobem zapojit. To pochopitelně neznamená, že by o „něčem“ museli vědět, ale bylo by potřeba pro všechny připravovat alternativní scénář. Jak praví trefný citát: „*Letět na Měsíc je několikanásobně levnější a technicky jednodušší, než tuto misi jen předstírat.*“

Proč vlajka vztyčená astronauty vlaje?

Vlajka byla uměle vyztužena a již na zemi vyrobena jako „pomačkaná“ – aby nevisela zplihle a aby nepůsobila prkenně. Stačí si srovnat několik snímků z jedné mise. Vlajka se ani nehne a „vlaje“ pořád stejně. Často je také prezentován krátký televizní šot, kde vlajka skutečně vlaje: tisíckrát už ale bylo prokázáno, že jde o vystřiženou část

zobrazující vlajku hned po vztyčení. Její „pohyb“ je tak důsledkem její instalace, nikoliv jiných vlivů.

Proč stejně velké objekty vrhají různé dlouhé stíny?

Protože lunární povrch není rovný, ale je plný prohlubní nebo vyvýšenin. Stín vržený „do kopce“ tak musí mít zákonitě jinou délku, než stín vržený „z kopce“.

Proč stíny různých objektů směřují různými směry?

Totéž, co v předchozím bodě. Podívejte se na stín jakéhokoliv objektu (například osoby) na schodech. V závislosti na tvaru povrchu směřují jeho různé části různými směry (při plošném zobrazení, což fotografie bezesporu je).

Proč činnost raketového motoru nevytvořila pod lunárním modulem kráter?

Z několika důvodů. Jednak na Měsíci není atmosféra, takže vliv tahu raketového motoru se nepřenášá podobně, jako se třeba na Zemi přenáší víření

prachu od rotoru vrtulníku. Dále proto, že při dosedání byl motor seškrcen na velmi malý tah a vypínal se už několik metrů od povrchu. Při pozorném studiu fotografií lze pod modulem nalézt stopy činnosti motoru, ale rozhodně nikoli vypálený kráter.

Proč jsou stopy astronautů tak ostré?

Protože lunární prach je velmi ostrý a díky absenci eroze (voda, vzduch) připomíná drobnou skleněnou drť. Jakékoliv stopy pak mají velmi ostré hrany a nebojí se podobně jako hrany suchého písku (jak bychom od suchého písku na Měsíci očekávali).

Proč nejsou na snímcích z Měsíce vidět hvězdy – vždyť tam není atmosféra, takže by jich mělo být vidět více než na Zemi?!

Astronauti na Měsíci přistávali ve dne, nikoli v noci, a jejich fotoaparáty byly optimalizovány na snímkování objektů vzdálených několik metrů, ne na fotografování hvězd. **100+1**

Neobvyklá a nebezpečná kombinace vzdušných a oceánských proudů může být jednou z příčin mizení lodí a letadel v takzvaných ďábelských hřbitovech

Ďáblovo moře

Co zahubilo posádku holandské lodě?

Richard Guryča

Ve Filipínském moři je oblast stejně záhadná a děsivá jako Bermudský trojúhelník. Místo, kde se ztrácejí lodě a letadla a pod hladinou číhá kráter aktivní sopky, nazývají námořníci Ďábovým mořem. Podle tisícileté čínské legendy tam na mořském dně sídlí nebezpeční vodní draci

Takové hlášení radista americké lodi Silver Star dosud neslyšel. Jeho loď jednoho únorového rána roku 1948 plula ve vodách Filipínského moře a někde z té oblasti se éterem náhle rozeznělo zoufalé volání o pomoc z paluby holandské nákladní lodě Ourang Medan, směřující do Jakarty.

„Všichni důstojníci včetně kapitána jsou mrtví... leží v navigační místnosti a na můstku... mrtvá je asi celá posádka!“ křičel do vysílačky radista. Rozhodně to nepůsobilo jako hloupé žertování, zvláště když se telegrafista vzápětí odmlčel.

„Umírám,“ to byla poslední zpráva, kterou vyslal.

Kapitán Silver Star okamžitě zavelel ke změně kurzu směrem k místu polohy Ourang Medan. Udělala to i další plavidla, která se v té době pohybovala v oblasti, ale Silver Star byla na místě první, a svědectví amerických námořníků jsou tak v souvislosti s tímto záhadným příběhem citována nejčastěji.

Výbušné důkazy

Po několika hodinách námořníci ze Silver Star holandskou loď skutečně spatřili. Na

první pohled na ní nebylo nic zvláštního, ale na pokusy o kontakt nikdo neodpovídal. Kapitán proto vyslal vstříc lodi člun s prvním důstojníkem a šesti muži. Američané vstoupili na palubu a teprve tam spatřili hrůzný výjev. **Po celé lodi byla rozeseta těla mrtvých námořníků. Muž, který vysílal z lodi zprávy, i ve smrti křečovitě svíral vysílačku.** Mrtvá těla strnula ve zvláštních polohách, jako by je něco zmrazilo. V lodní kuchyni byl například nalezen kuchař svírající nůž za čepel ve zkrvavené ruce. To byla ovšem jediná krev na palubě, ostatní mrtví žádné

známky zranění neměli, přestože v jejich tvářích a gestech se zračila prožitá bolest a nesmírné zděšení. Někteří námořníci ukazovali k nebi. Lodní lékař ze Silver Star při ohledávání těl jen nevěřícně kroutil hlavou. Nikdy nic podobného nespátíl.

V té době už na místo směřovaly další lodě, které zachytily volání o pomoc. Kapitáni se rychle shodli na tom, že tak podivná a děsivá událost vyžaduje důkladné vyšetřování. Rozhodli se tedy odtáhnout loď i s mrtvými těly do nejbližšího přístavu.

Jenže krátce poté, co muži palubu Ourang Medan opustili, vypukl na lodi požár. **A následující mohutná exploze kotlů poslala loď pod hladinu i s jejím temným tajemstvím.** Námořníci ze Silver Star jen tak tak stačili přeseknout vlečná lana.

Smrtící pohyby draků

Jeden z nejzáhadnějších případů v historii mořeplavby se odehrál v místech příznačně nazývaných Ďáblovo či Ďábelské moře, někdy také Dračí trojúhelník. Nachází se na jih od Tokia v oblasti Filipínského moře. Vrcholy pomyslného trojúhelníku tvoří Tchaj-wan, cíp jižního Japonska a souostroví Yap. Na mapách není oblast nijak speciálně vyznačena, ale námořníci se její temné pověsti obávají po staletí. Podle starého čínského mýtu obývají tamní mořské dno vodní draci. Svými pohyby dokáží rozvířit vodní hladinu, vyvolat hustou mlhu a spustit neočekávané bouře. A když se vynoří, stahují během

Dvanáct d'ábelských hřbitovů

Podle skotského vědce Ivana T. Sandersona existuje na planetě dvanáct takzvaných d'ábelských hřbitovů, tedy oblastí trojúhelníkového tvaru, ve kterých se ztrácejí lodě a letadla. Každý z obrátníků k sobě váže pět oblastí, zbývající dvě se vyskytují u zemských pólů. Podle Sandersona existuje ve zmíněných trojúhelnících neobvyklá a nebezpečná kombinace oceánských a vzdušných proudů.

Vrak nalezený na mořském dně je v případě záhadných katastrof tím lepším případem. Často se však stává, že lodě zmizí beze stopy

Po celé lodi byla rozeseta těla mrtvých námořníků

okamžiku proplouvající lodě i s námořníky pod hladinu.

Ourang Medan je pouze jednou z mnoha lodí, které potkala v oblasti Ďáblova moře nevysvětlitelná zkáza.

Vody v té oblasti jsou sice obecně považovány za nebezpečné a spousta tragédií může mít zcela reálné vysvětlení, ale pozoruhodné je například to, že **některé anomálie v trojúhelníku Ďáblova moře se shodují s jevy pozorovanými v nechvalně proslulém Bermudském trojúhelníku** (viz Prokletí trojúhelníků).

Pokus o pojistný podvod?

Pro záhadná zmizení lodí existuje celá řada možných vysvětlení od nejšílenějších teorií až po zcela věcné a skeptické hypotézy. Máme-li začít právě od nich, pak jednou z nejčastěji zvažovaných možností je pojistný podvod. I v případě Ourang Medan

Síla podmořské sopky

Možnost pojistného podvodu v souvislosti se zmizením Ourang Medan pod hladinou Ďáblova moře vybízí ke zmínce o případu japonské obchodní lodi, která v 50. letech 20. století v oblasti údajně rovněž zmizela. Plavidlo převáželo třicet tun oleje, a vzhledem k tomu, že se po jeho ztrátě nikde neobjevila předpokládaná mastná skvrna, došli vyšetřovatelé k závěru, že šlo o jasný případ pokusu vyrazit z pojistovací společnosti nemalé peníze.

Vzrůstající počet podezření na pojistné podvody a zároveň nárůst případů nevysvětlitelných nehod lodí i letadel v trojúhelníku Ďáblova moře přiměl Japonce k zorganizování výzkumné výpravy. Do oblasti vyplula loď Kaiyo Maru s vědci z Hydrografického oddělení Námořní

bezpečnostní agentury. 24. září roku 1953 však Kaiyo Maru i s jedenácti členy posádky zmizela. Tragédie podnítila japonskou vládu k vyslání dalších výzkumných týmů, které měly příčiny zmizení Kaiyo Maru a dalších lodí definitivně odhalit. Ty v místech předpokládaného potopení lodi potvrdily existenci podmořského vulkánu, o němž existovala svědectví rybářů a námořníků už od roku 1869. Sopka na mořském dně dostala jméno Myojin Sho (podle lodi Myojin Maru 11, jejíž posádka zaznamenala silnou erupci tohoto vulkánu v roce 1952).

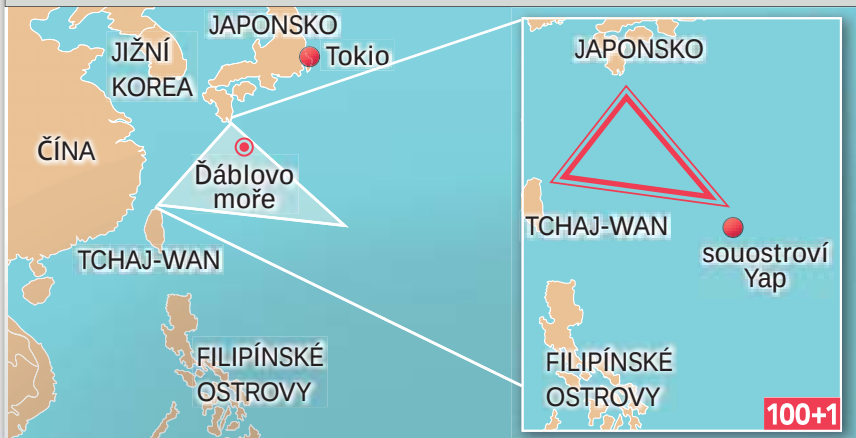
Průzkumná ponorka pak na dně moře v blízkosti sopky objevila úlomky ztracené lodi Kaiyo Maru. Ta se s největší pravděpodobností nacházela přímo nad vulkánem v okamžiku,

kdy explodoval. Ukázalo se, že erupci podmořské sopky zaznamenalo i americké námořnictvo v Kalifornii. Výbuch provázela série menších zemětřesení a vlna tsunami, která zasáhla asi 130 km vzdálený ostrov Haha-džima.

Další výzkumy ukázaly, že sopka je součástí masivu Bayonnaise, který je viditelný i zhruba deset metrů nad hladinou asi 450 km jižně od Tokia. Skalní útesy tvoří souostroví Izu, které je vrcholkem obrovského podmořského sopečného masivu o průměru téměř devíti kilometrů. Vrchol vulkánu Myojin Sho je pak zhruba padesát metrů pod mořem. Zasáhne-li jeho případná erupce plavidlo ve chvíli, kdy nad jeho kráterem proplouvá, nemá loď prakticky žádnou šanci vyvážnout. **100+1**

Ďáblovo moře

Vrcholy pomyslného trojúhelníku Ďáblova moře tvoří Tchaj-wan, cíp jižního Japonska a souostroví Yap

Prokletí trojúhelníků

Ďáblovo moře má v podstatě stejnou rozlohu jako oblast smrtícího Bermudského trojúhelníku, tedy zhruba milion kilometrů čtverečních. V obou oblastech leží magnetický a geografický pól na 80. poledníku, který tvoří západní hranici trojúhelníku, a po protnutí severního pólu procházejí jako 150. poledník Ďábelským mořem.

V Bermudském trojúhelníku i Ďábově moři se střelka kompasu automaticky vychýlí k přirozenému severu Země, a ne k tomu magnetickému. Odchylna mezi magnetickým a zeměpisným severem přitom může znamenat zkázu i pro zkušené námořníky. Obě oblasti mají velmi členité dno, které zahrnuje mělčiny i extrémně hluboké podmořské příkopy. **100+1**

takovému vysvětlení leccos nasvědčuje. Svědectví o případu nebyla spolehlivě zdokumentována, zdroje se rozcházejí i v základním datování události (kromě počátku února se v některých případech udává i červen roku 1947). Teorií a zpráv o zkáze lodi Ourang Medan se v letech 1950 až 1960 objevilo několik stovek. Ve všech však chybí původní zpráva o účelu plavby lodi. V Lloydově lodním registru, kde je zaznamenána plavba každé obchodní lodi, není v daném období o Ourang Medan žádná zmínka. **Loď navíc nebyla v žádné zemi včetně Nizozemí vůbec evidována. Možná tedy neexistovala a šlo o pojistný podvod.** O vysvětlení jeho smyslu se však žádná z dostupných teorií nepokouší.

Toxické látky, nebo mimozemšťané?

V 50. letech 20. století byla v oblasti Ďáblova moře potvrzena existence podmořského vulkánu (viz Síly podmořské sopky). Působením sopečné činnosti lze jistě vysvětlit přinejmenším některá záhadná zmizení lodí v kritických místech. Ne však případ lodi Ourang Medan, pokud se tedy opravdu stal. Tajemstvím opředená tragédie nedává mnoha lidem dodnes spát a pokusy vysvětlit ji alespoň trochu přijatelným způsobem přinesly několik zájma-

Od sedmdesátých let minulého století přibývaly ve Filipínském moři i případy zmizelých letadel

Souostroví Yap tvoří jeden z pomyslných vrcholů trojúhelníku Ďáblova moře

vých teorií o příčinách smrti holandských námořníků a následné zkáze lodi.

Jednou z nejoblíbenějších je ta, že **posádka lodi pašovala nebezpečné chemikálie, především kyanid, nitroglycerin a nervový plyn.** Poté, co se k nákladu nějakým způsobem dostala voda, uvolnily se toxické plyny, které posádku otrávil a udusily. Exploze pak způsobila reakce extrémně výbušného nitroglycerinu.

Zastánce této hypotézy, historik **Roy Bainton**, poukazuje na to, že se případ odehrál brzy po skončení druhé světové války. Považuje proto za reálné, že například po zbytcích válečných zásob nervového plynu či jiných chemikálií skutečně mohla na trhu existovat poptávka. A nenápadná stará loď s kontrabandem, ukrytým například pod barely s naftou, by mohla být pro pašeráky jedním z nejbezpečnějších způsobů přepravy takového materiálu. Kdyby se ovšem nestalo to, co se stalo. Je to jen teorie, ale podle Baintona jí nahrává i to, že pokud by byla správná, nelze se divit, že se k lodi nikdo nehlásil. Spojení takového případu s jakoukoli zemí či rejdařskou společností by totiž nutně vyvolalo mezinárodní skandál s nepříjemnými důsledky pro každého, kdo by mohl být povolán k odpovědnosti.

Hlavním argumentem proti zmíněné teorii je námitka, že přítomnost jedovatého plynu či jakýchkoli smrtících chemikálií by musela nějakým způsobem zasáhnout i námořníky ze *Silver Star*, kteří vstoupili na palubu jen několik hodin po katastrofě.

Objevily se samozřejmě i názory, že se námořníci stali obětmi útoku mimozemšťanů. Proč? Především proto, že příliš mnoho jiných reálných vysvětlení nebylo

k dispozici. **To, že většina mrtvých ukazovala s výrazem hrůzy vzhůru k nebi, se stalo jednou z dalších opor pro hypotézu o útoku z výšky.** Jinými slovy – záhadné úmrtí posádky Ourang Medan dosud věrohodně nevysvětlil nikdo.

” Ve hře je pojistný podvod, toxické plyny i útok mimozemšťanů

Dobře živěná záhada

V sedmdesátých letech minulého století však z oblasti Ďáblova moře začaly se vzrůstající intenzitou přicházet zprávy

o událostech, které znamenaly další vzrušující výzvu pro lovce záhad. 15. října 1974 se letoun Hercules C-130 se šestičlennou posádkou vracel na základnu po cvičném letu nad Tichým oceánem. Cestou však beze stopy zmizel, aniž by posádka vyslala nouzový signál. **O několik měsíců později zaznamenal letoun C-117 při letu ze základny Iwakuni setkání s neidentifikovatelnými objekty ve tvaru disku v barvě ocelového odlitku.**

17. října 1976 se kapitán Masaru Sajtó připravoval zvednout do vzduchu dopravní letoun na letišti Akita. Těsně před vzletnutím však uslyšel hlášení z kontrolní věže, která oznamovala, že se jižně od letiště pohybuje neidentifikovatelný objekt. Kapitán Sajtó později popsal, že spatřil objekt větší než automobil, ale menší než letadlo. Zastánci teorií o působení mimozemských vetřelců nad vodami Ďáblova moře tak dostali do rukou nové pádné argumenty. 100+1

Pro řadu tajemných námořních katastrof se dodnes nenašlo vysvětlení. Vedle podmořských vulkánů či UFO patří k rozšířeným teoriím o příčinách těchto záhad i pojistný podvod

Jurij Gagarin, oblíbený cíl mnoha konspiračních teorií

Letěl Gagarin první do vesmíru?

Tomáš Příbyl

Snaha vysvětlit klíčové události jinak, než jak jsou všeobecně přijímány, je stará jako lidstvo samo. Není proto překvapením, že úmrtí astronauta Neila Armstronga opět rozvířilo konspirační debaty, jak to „doopravdy“ bylo s tím Měsícem. A nejen s ním! Gagarin také prý nenakoukl do vesmíru jako první...

Už před Gagarinem zahynul nějaký kosmonaut,“ šeptalo se v Sovětském svazu v 60. letech minulého století. Byla to pravda, ale lidová tvořivost a senzacechtivost žurnalistů dodaly této zprávě úplně jiný podtext, než jaký původně měla. Neboť kde jinde může kosmonaut zahynout než v kosmické lodi?

Jmenoval se **Valentin Bondarenko** a připravoval se jako jeden z dvaceti členů prvního oddílu sovětských

kosmonautů. V březnu 1961 procházel výcvikem v izolované komoře, která byla naplněna čistým kyslíkem o tlaku nižším než běžný pozemský. **Kosmonaut byl v komoře totálně izolován od okolního světa. Neměl ponětí o čase, neslyšel žádné zvuky, neměl kontakt s vnějším světem.** Nikdo mu navíc dopředu neřekl, jak dlouho se bude pokus konat. Zpravidla trval mezi 10 a 14 dní. Mezi kandidáty byla tato izolační komora brána jako

jedna z nejtěžších zkoušek psychické odolnosti.

Valentin Bondarenko svůj pobyt v izolační komoře končil 23. března 1961. Prováděl jedna z posledních lékařských pozorování a snímal si z těla příslušné senzory. Místa po nich na svém těle následně čistil pomocí smotků vaty namočených v alkoholu. Použité smotky odhazoval do odpadkového koše, ale jeden z nich odhodil tak neopatrně, že skončil na rozpáleném

plotýnkovém vaříči (na něm si adept připravoval jídlo).

Smotek v čisté kyslíkové atmosféře vzplál – a oheň se bleskově šířil. Bondarenko se jej pokoušel uhasit vlastními silami, ale to bylo nad jeho možnosti. Zavolal o pomoc, ale než se lidem monitorujícím průběh pokusu podařilo otevřít vstupní dveře (v kabině byl jiný tlak než venku a bylo jej tedy potřeba vyrovnat), uplynulo několik nekonečných minut. **Bondarenko utrpěl popáleniny třetího stupně na prakticky celém těle a zemřel o 16 hodin později na následky šoku.**

Jeho smrt byla až do 80. let oficiálně utajována, přesto sem tam nějaké „zákulisní“ informace na veřejnost pronikly. Vždyť v březnu 1961 startovaly do vesmíru dvě kabiny Vostok, oficiálně v rámci zkoušek na let prvního člověka do vesmíru. Ale co když už v nich člověk letěl? Takovéto tvrzení se pochopitelně vyvrací velmi těžce.

zkomolen na Bělokoněva) skloňována v souvislosti s různými nepovedenými kosmickými pokusy. Co na tom, že nikdy nebyli v oddíle kosmonautů, ale pracovali na úkolech s kosmonautikou přímo nesouvisejících? Pro příznivce konspiračních teorií jde přece o nejlepší „důkazy“, že někdo něco tají!

Fotografie prvního oddílu sovětských kosmonautů byla desítky let přísně utajována, což podnítilo řadu divokých spekulací

” Kosmonaut Valentin Bondarenko opravdu zahynul při dlouho utajované havárii – ale již při výcviku na Zemi

Jak se z techniků stali kosmonauti

Některé sovětské havárie, neúspěchy a polopravdy pak bývají dávány do souvislosti s dalšími katastrofami. Někdy se u nich dokonce objevují reálná jména, například **Alexej Gračev, Ivan Kačur, Gennadij Michajlov, Gennadij Zavodovskij, Alexej Bělokonov a Gennadij Michajlov.** Kde se vzala? Šlo o techniky, kteří připravovali zařízení pro výškové lety pilotů. Objevíli se v jedné slabé chvíli vzácné otevřenosti v reportáži časopisu *Ogoňok*, kde pózovali ve výškových skafandrech. Ty jsou velmi podobné skafandrům kosmickým – a od té doby jsou jejich jména (je zajímavé, že Bělokonov byl

a to při pokusu o parašutistický skok z balónové gondoly ve výšce 28,65 km. Z úzkého průlezu vyskočil tak nešťastně, že si rozbil průzor přilby a zahynul na následnou dekompresi skafandru. Stalo se to 1. listopadu 1960. Nikdy se nepřipravoval k letu do vesmíru, na což mimochodem neměl ani dostatečnou kvalifikaci.

Takto bychom mohli ještě dlouho pokračovat. Existují nepotvrzené informace o desítkách zahynuvších sovětských kosmonautů (včetně žen nebo dokonce manželských párů v jedné lodi, a to i z doby, kdy ještě SSSR neměl ani jednomístnou kabinu). Fakt, že každý autor uvádí jiná jména a jiné časy, je asi nejlepším důkazem toho, že „pravda je opravdu jenom jedna“.

Kosmická lež jménem Gagarin

Kniha maďarského publicisty **Istvána Nemereho Gagarin – kosmická lež?** vzbudila v době svého vydání (počátek 90. let)

Syn slavného leteckého konstruktéra Vladimír Iljušin měl být údajně tím, kdo Gagarina předběhl

Jurij Gagarin a Valentina Těreškovová – dvě trumfová esa sovětské propagandy v Berlíně

Dvoumístný cvičný letoun MiG-15UTI – na stejném typu zahynul Jurij Gagarin

velkou pozornost. Vyšla v době, kdy se hroutilo sovětské impérium, kdy vycházely najevo mnohé lži z historie SSSR a kdy bývalé světové supervelmoci nikdo nevěřil ani nos mezi očima. Nemere si zkrátka nemohl přát příznivější dobu.

Stačilo si ale jeho knihu přečíst a i nepoučený čtenář lehce pochopil, že jde o ukázkou absolutně neprofesionální práce a snůšku lží a polopravd. Například jeho tvrzení „*kdo nevěří, může se podívat do tehdejších novin*“ chybí jakákoliv informace o zdroji, datu publikování atd. Nemere dále operuje třeba se slavným mýtem o tom, že jako první letěl do vesmíru **Vladimír Iljušin**, syn slavného leteckého konstruktéra a mimochodem sám vynikající pilot. A že by bylo zajímavé ho vyhledat a vyzpovídat. Proč to ale neudělal sám, když jde o nejlepší možný zdroj? **Iljušin se nikdy neskrýval a nepřestával opakovat, že s výcvikem kosmonautů nikdy neměl nic společného.**

U syna slavného konstruktéra (kdo jiný by měl letět do vesmíru – SSSR přece nemohl na historickou misi poslat bezjmenného Gagarina!) se ještě na chvíli pozastavme. Iljušin je často zmiňován jako „první kosmonaut světa“, prý se ale z vesmíru

vrátil totálně psychicky zlomený (podle jiných zdrojů se těžce zranil při přistání), a tak byl v tichosti uklizen z očí veřejnosti. Poté byl jako hrdina první třídy představen právě sympatický **Jurij Gagarin**.

Pravda je taková, že Iljušin se těžce zranil při autonehodě v červnu 1960, tedy ještě dříve, než Sovětský svaz provedl první úspěšný test kabiny Vostok. Toto zranění a následné dlouhodobé léčení (které jej muselo na několik let vyřadit z případného výcviku na kosmonauta, i kdyby v něm byl – a podotýkáme, že nebyl) se často dává do spojitosti s kosmickým programem. Účel zkrátka světlí prostředky.

„Gagarin se podle konspirační teorie do vesmíru podíval dvakrát a napodruhé při havárii zemřel

Kdo zabil Gagarina?

Zatímco kosmický let Jurije Gagarina prakticky žádné seriózní otázky nevyvolává, jeho smrt představuje dodnes záhadu. Ne snad, že bychom chtěli podpořit konspirační teorie a měli důvod se domnívat, že zahynul při pokusu o druhý kosmický let (někdy se pochopitelně uvádí, že šlo o pokus o první let – aby se tento „podvodník“ do vesmíru vůbec podíval). Jeho smrt 27. března 1968 se ale často dává do souvislosti s nepovedenou lunární misí Zond-4, která startovala 2. března 1968 a při letu selhala. Je pravdou, že stanice Zond měly být pilotované a měly posloužit k obletu Měsíce kosmonauty – k tomu ale nikdy nedošlo.

Mnohem záhadnější jsou příčiny havárie Gagarinova letounu MiG-15, při němž přišel o život se svým instruktorem **Serjoginem**. Ovšem než hledat nějaké senzační vysvětlení

Utajená fotografie ztraceného Sojuzu TM-7? Nikoli, jen expozice moskevského Muzea kosmonautiky

Kosmonauti-kamikaze na Měsíci

Sovětské tajné kosmonauty se „objevují“ i na přelomu 60. a 70. let, a to v programu Luna. Oficiálně šlo o 24 sond, které v automatickém režimu realizovaly různé fáze průzkumu Měsíce: od pasivního průletu přes měkké přistání až po dálkový průzkum nebo automatický odběr vzorků hornin. Neoficiálně bylo sond téměř dvakrát tolik, ale pro nízkou spolehlivost tehdejších sovětských raket jich mnoho vůbec nedosáhlo oběžné dráhy Země. A SSSR se takové pokusy vůbec neobtěžoval oznamovat.

Dodnes se objevují zprávy o tom, že některé sondy ze série Luna byly pilotované, protože by jejich úkoly automaty nezvládly. Že se tak kosmonauti vydávali na mise, o nichž dopředu věděli, že jsou bez návratu. Je to pochopitelně za vlasy přitažené tvrzení, které se špatně vyvrací. Každopádně sondy z řady Luna byly tak malé, že by případnému doprovázejícímu kosmonautovi neposkytly prakticky žádný prostor ani na nejzákladnější vybavení (skafandr, potraviny a vzduch na několik dní apod.).

Není ale šprochu, aby na něm nebylo pravdy trochu: slavná vozidla Lunochod byla původně vyvíjena v rámci pilotovaného programu přistání na Měsíci (podobně jako Američané měli své elektromobily Rover). Až později byly zkušenosti získané při jejich vývoji (např. osmikolový podvozek) využity v programu automatických lunárních letů. Což ale absolutně neznamená, že s Lunochody nakonec na Měsíc startovali kosmonauti. **100+1**

Lunochod-1 urazil po Měsíci 10,5 km, Lunochod-2 dokonce 37 km

(Gagarin pilotoval opilý, byl zavražděn na příkaz Brežněva, sestřelila jej zbloudilá protiletecká raketa...), držíme se mnohem pravděpodobnějších údajů. Všechna vedená vyšetřování a teorie o Gagarinově smrti totiž ukazovala na neskutečný chaos a zmatek v tehdejší sovětské letecké službě: od špatného pláno-

vání leteckého provozu přes předávání chybných informací až po nedostatečnou kontrolu. Ve světle těchto faktů není zase až tak důležitá přesná příčina nehody, ale skutečnost, že jakékoliv probíhající vyšetřování se sovětské letecké pokoušelo z pochopitelných důvodů omezovat. **100+1**

Kam se poděla jantarová komnata?

I z pouhé repliky
jantarové komnaty
doslova přecházejí oči

Kateřina Sovová

Byla považována za osmý div světa a není se čemu divit. Nádhera leštěného jantaru v kombinaci s ryzím zlatem a nablýskanými zrcadly podlamovala kolena. O to víc zamrzí, že se dodnes nedochovala. Její krásu tak můžete obdivovat na několika černobílých fotografiích a jedné jediné barevné

Kam se podělo 55 m² metrů krásy, nepřehlédnutelných 6 tun zlata a drahého kamení? A existuje ještě vůbec nějaká naděje na objevení jantarové komnaty, anebo se musí lidstvo už navždy spokojit s její věrnou, ale stále jen replikou v petrohradském Kateřinském paláci? Jedna z největších záhad 20. století, jejíž počátky nalézáme v burácení děl druhé světové války, nedává dodnes spát hledačům pokladů.

Vlastní historie komnaty ovšem začíná už o dvě století dříve. Podle dostupných pramenů okolo roku 1701.

Zakázku na její výrobu zadal pruský král **Fridrich I.**, patrně na popud manželky, která jantarové obklady plánovala pro jednu z místností berlínského Charlottenburgu. Na jejím zhotovení pracovali hned tři významní umělci – Dán **Gottfried Wolfram** a o několik let později také gdaňští brusiči, **Ernst Schacht** a **Gottfried Turau**. Výsledek více než desetileté práce však nakonec skončil v královském paláci, kde v roce 1716 uchvátil ruského cara **Petra Velikého**. Fridrichova nástupce, krále **Fridricha Wilhelma I.**, zajímala

především armáda, a tak komnatu, výměnou za zpečetění aliance, carovi věnoval. Po své instalaci v Petrohradu prošla jantarová komnata dalšími úpravami, včetně rozšíření do konečné podoby, a pod dohledem italského architekta **Bartolomea Francesca Rastrelliho** získala zrcadlové sloupky a dřevorezby zdobené zlatem.

V rukou Třetí říše

Pod stahujícími se mračny začátku druhé světové války Rusové dobře vycítili, že jantarová komnata už není v Leningradě

víte, že?

PŘITAŽLIVOST JANTARU

Řekové označují jantar slovem elektron. O náhodu určitě nejde. Jantar totiž třením získává elektrický náboj. O této skutečnosti dobře věděli kromě Řeků také Arabové, když nechávali nabitý jantar přitahovat zrníčka prachu. **100+1**

odmítají a také vědecká obec ji dnes považuje spíše za nepravděpodobnou, faktem zůstává svědectví válečného veterána **Leonida Arinshteina**, který tvrdí, že Levyho a Scott-Clarkové potvrzuje.

(v roce 1924 byl Petrohrad po Leninově smrti přejmenován na Leningrad) v bezpečí. Snažili se ji rozebrat, nicméně kvůli praskání vyschlých jantarových obkladů při sebemenším pohybu od tohoto záměru upustili. Aby komnatu nezníčili, rozhodli se pro nouzové řešení a stěny jednoduše zakryli tapetou. Vzhledem k její proslulosti ovšem neměli sebemenší šanci tento skvost utajit. **Když v září 1941 wehrmacht obsadil Kateřinský palác, šli nacisté najisto – rozebrání úzkostně opečovávaného skvostu jim pak zabralo pouhých 36 hodin!** Výsledkem odborného dozorování dvou najatých expertů bylo složení komnaty do 27 beden, které se měly následně odvézt na zámek do východopruského Královce. O tom, že se tak skutečně stalo, svědčí pozvánka na výstavu komnaty, uveřejněná 13. listopadu 1941 v místních novinách *Königsberger Allgemeine Zeitung*. Existenci jantarové komnaty dokládají také další tiskoviny, kupříkladu časopis *Pantheon*. Právě z fotografií uveřejněných v tomto časopise později vyplynulo, že

kému architektovi a ministrovi zbrojního průmyslu **Albertu Speerovi** manipulovat s „kulturním bohatstvím priority číslo 1“. Teorii o tom, co se následně v nálety poničeném Královci s komnatou stalo, je hned několik. Podle očitých svědků byly bedny s obklady naposled spatřeny na nádraží. Co se s nimi ovšem dělo dál, zůstává až do současnosti na poli čirých spekulací. Podle některých komnata skončila v útrobách potopeného parníku Wilhelm Gustloff. Britští investigativní novináři **Adrian Levy** a **Catherine Scott-Clarková** naopak tvrdí, že jantarová komnata byla zničena během bitvy u Královce, během níž Sověti zcela vydrancovali a vypálili královecký zámek. Přestože Rusové tuto teorii kategoricky

„Pokud je komnata stále někde ukryta, její jantarové desky se už pravděpodobně rozpadly v prach

Ke Královci míří ještě jedna z neověřených teorií. **Podle některých znalců komnata stále čeká na své objevení v dnes nepřístupných sklepech dávno strženého královeckého zámku, nad nimiž se tyčí nákupní středisko.** Není to však jediná nadějná destinace. Je snad komnata ukryta v českých Krušných horách? Možné to je. Může být totiž kdekoli. Doposud bylo marně prohledáno více jak 130 lokalit. V neprospěch všem objevu chtivým hledačům ovšem hraje skutečnost, že i kdyby komnata skutečně stále existovala, nepříznivé klimatické podmínky by už patrně změnily její jantarové desky v prach. **100+1**

Snímek původní jantarové komnaty

některé části znovupostavené komnaty z neznámých důvodů chybí. S postupem války bylo stále jasnější, že ani královecký zámek nebude poslední destinací vzácného pokladu. Jeho stopy historici ztrácí už okolo roku 1944, kdy byla komnata po požáru jedné ze zámekových síní patrně opět rozebrána a uložena zpět do beden. Ty pak snad putovaly do zámekového sklepení.

Bezútěšné pátrání

Hitlerovy rozkazy ohledně evakuace z 21. a 24. ledna 1945 umožnily němec-

Opětovně **vzkříšená komnata**

Od roku 1979 probíhaly v Kateřinském paláci práce na rekonstrukci jantarové komnaty, při níž se restaurátoři řídili podobou zachycenou na několika černobílých fotografiích a na jediné existující barevné fotografii. Problémy s financemi vyřešil až dar německé firmy Ruhrgas ve výši 3,5 milionu dolarů, a práce tak mohly být dokončeny. Dne 31. května 2003 byla rekonstruovaná jantarová komnata v rámci oslav 300. výročí založení Petrohradu slavnostně předána veřejnosti. Dnes ji můžete spatřit v Kateřinském paláci. **100+1**

Rekonstrukce komnaty patřila mezi jedny z nejnáročnějších uměleckých prací současnosti

Do osudných výstřelů zbývá jen pár vteřin. John Fitzgerald Kennedy s manželkou zatím spokojeně mávají obyvatelům Dallasu

Michaela Wilhelmová

JFK: Zabil ho vyšinutý střelec, CIA nebo mafie?

Spojené státy se otřásly v základech. Před zraky tisíců lidí prošpikoval neznámý střelec Johna Fitzgeralda Kennedyho hned třemi kulkami! Nad jejich hlavami se nesl zděšený křik první dámy, do růžového kostýmku oděné Jackie Kennedyové. Během pár hodin skončil v policejních poutech Lee Harvey Oswald. Promluvit ale nestihl...

Je pátek 22. listopadu 1963, přesně 12:27. Tmavomodrý naleštěný Lincoln Continental s kódovým označením SS-100-X veze vzácnou posádku. Z jeho pohodlných sedaček rozdává na všechny strany úsměvy americký prezident John Fitzgerald Kennedy. Po boku mu sedí jako vždy skvěle upravená manželka Jackie. Jsme v Dallasu, ve státu Texas. Kennedy si tohle místo jako počátek svého předvolební

turné nevybral jen tak. Nejdříve chce promluvit k voličům, kteří mu při posledních volbách dvakrát nepřáli. A nejvíc jich najdete právě v Texasu. Atmosféra je i přesto skvělá. Davy mávají a nad hlavami spokojeného prezidentského páru zní oslavný jásot. „Vidíte? V Dallasu vás mají rádi,“ švitoří spokojeně manželka texaského guvernéra Johna Connallyho. Spanilá jízda nemá naspěch. Řidič musí kvůli ostré zatáčce

zbrzdít limuzínu na pouhých 18 kilometrů v hodině a vjíždí do Elm Street...

Jedna rána nestačí

Velká ručička nedalekých hodin ukazuje svisle dolů. **12:30. V setině sekundy prořízne vzduch svistot kulky.** „*Ne! Pane Bože! To ne!*“ křičí Jackie a vrhá se k manželovi. Že tím riskuje i svůj život, ji ani na vteřinu nenapadne. Nevěřicně sleduje proud

krve valící se z manželova krku. Vpředu bolestně sténá guvernér Connally. Ten bude mít více štěstí. Z vážných zranění se zotaví a žít bude až do roku 1993.

Horor ale zdaleka nekončí. Osobní ochranka skenuje cvičným pohledem okolí. Marně. Po útočníkovi není ani stopy.

Přesto přiletí ještě dvě rány – ta poslední udělá z prezidentovy hlavy krvavené torzo. Zachránit

prezidenta by v tu chvíli už nedokázal ani tým složený z nejlepších chirurgů světa. Amerika je v šoku. Zpráva obletí jako blesk celou planetu. Stále však chybí pachatel! Svých slov rychle litují Kennedyho přední odpůrci. Ještě před měsícem si odplivovali, že se prezident bratříčkuje s Rusy a koketuje s komunismem. Teď se bojí, aby na ně nepadl stín podezření.

Na zbrani se sice najdou Oswaldovy otisky prstů, ale zcela chybějí otisky líce

Vrah, co neuměl střílet

„To je absurdní omyl!“ protestuje bývalý americký marínák **Lee Harvey Oswald**, když je pár hodin po atentátu zatčen jako hlavní podezřelý. Toho z něj udělá narychlo sestavený vyšetřovací tým fungující pod vedením **Earla Warrena**. Do dějin atentátů se zapíše jako Warrenova komise. Její

Zbraň, z níž vyšly kulky, které zabily prezidenta Kennedyho

postup však bude více než sporný. Oswald označí jako toho, kdo Johna F. Kennedyho odpravil puškou Carcano M91 z okna jednoho z nedalekých domů. Puška se skutečně najde. A jsou na ní dokonce i Oswaldovy otisky! Co na to údajný vrah?

„Je to celé nesmysl, vůbec nechápu, oč jim jde, zatkli mě jen kvůli tomu, že jsem nějakou dobu žil v Sovětském svazu. Chtějí mě obětovat jako beránka!“ brání se. Do karet mu hraje řada faktů. Otisky se sice na zbrani najdou, ale jen prstů – chybějí otisky líce. **Puška Carcano M91 navíc nepatří k těm nejpřesnějším. A každý, kdo kdy u marínáků s Oswaldem sloužil, potvrdí, že byl mizerný střelec.** Dvojnásobný zásah prezidenta by tak byl nejlepší muškou jeho života.

Pravdu se nedozvíte!

Celý atentát máme díky pohotovému filmaři **Abrahamovi Zapruderovi** natočen.

Hlava prezidenta se při dalším výstřelu roztříští a část mozku dopadne na kapotu. Vše je zdokumentováno na filmu Abrahama Zaprudera

víte, že?

TAJNÁ SIGNALIZACE

Těsně před atentátem si svědci všimnou nápadného muže v tmavém oblečení, který – přestože je slunný den – stále zavírá a otvírá deštník. Možná jde o nicotnou maličkost. Návladní Jim Garrison však spekuluje, že mohlo jít i o signalizaci vrahům. **100+1**

Tajný agent Clint Hill skáče sekundu po výstřelu do prezidentské limuzíny. Ani jeho perfektní postřeh ale prezidentovi život nevrátí

Ve stínu staršího bratra

John Fitzgerald Kennedy (1917–1963) úspěšně vystudoval práva na Harvardu. Kariéra v těch nejvyšších kruzích však původně nečekala na něj, jako spíše na jeho staršího bratra, pilota Josepha Patricka Kennedyho (1915–1944). Ten byl ale sestřelen během druhé světové války. Oči kennedyovského klanu se poté s obavami upřely na Johna. Odmala byl neduživým dítětem – polovinu dětství prostonal a navíc mu kvůli Addisonově chorobě selhávaly nadledvinky. Ale mladší synek nezklamal. Zocelen námořními bitvami druhé světové války vyhrál 20. ledna 1961 volby a dosedl na prezidentské křeslo. **100+1**

John F. Kennedy jako velitel torpédového člunu na pacifickém bojišti v roce 1943

Vraha ale v záznamu neuvidíme. Mnoho by mohl prozradit soudní proces s Oswaldem a jeho řádné výslechy. K těm ale vůbec nedošlo. Zdá se, že někomu velmi záleželo na tom, aby se údajný vrah nemohl bránit. 24. listopadu téhož roku je Oswald veden ozbrojenou eskortou k výslechu. Prodírají se chumlem novinářů, takže obtloustlého majitele dallaského nočního klubu,

vždytí jeho slova připomínají výsměch všem vyšetřovatelům i Americe: „*Svět se pravdu nikdy nedozví.*“ Nemýlí se.

Vrahova svačinka? To těžko...

Tři dny po atentátu se 220 zástupců zemí světa shromáždí na Národním hřbitově ve Virginii. Poslední sbohem přijí-

dou Kennedymu dát dokonce i zástupci znepráteného Sovětského svazu. Do křesla prvního muže USA usedá viceprezident **Lyndon B. Johnson**. Totožnost vraha ale stále visí jako Damoklův meč ve vzduchu. „*Věc je jasná, šlo o střelbu vyřazeného jedince,*“ shrne závěry Warrenova komise a další námitky nepřipouští.

Tím však vyšetřování neskončí. Případ vezme do rukou **Jim Garrison**, státní návladní z New Orleansu. „*Nedalo mi to spát. V případě bylo mnoho nejasností,*“ vysvětlí médiím, proč se pustil do rozsáhlé studie. Nesrovnalostí skutečně najde celou řadu. Hned na začátku ho zarazí, proč má prezident kolem sebe při jízdě ve vozidle s otevřenou střechou tak směšný doprovod. „*I při menších akcích, než byla tato, mívá hlava státu početnější ochranu,*“ osvětlil Garrison. Poté si posvítí na Oswald a jeho časový harmonogram. **Byl-li Lee skutečně vrahem, pak byste jen těžko hledali chladnokrevnějšího a rychlejšího člověka.** Podle Garrisonova propočtu měl totiž maximálně dvě minuty na to, aby vystřelil smrtelnou ránu, seběhl po schodech ze čtvrtého patra budovy a pak si, jakoby nic, objednal v rychlém občerstvení

Fotografie Lee Harvey Oswalda pořízená ve vazbě dallaskou policií

Jacka Rubyho, si nikdo ani nevšimne. Chyba. Muž podezříváný z napojení na mafii vytahuje pistoli a přesným zásahem zbaví Oswalda života!

„*Nechtěl jsem, aby se chudinka paní Kennedyová trápila při procesu s tím vrahounem,*“ ospravedlňuje se Ruby. **Na elektrickém křesle Ruby neskonečí. Zachrání ho odvolání. Umírá ve vazbě, 3. ledna 1967 na rakovinu plic.** Je to jen náhoda, že ho skolí tak vážná nemoc? Možná ne,

„Za 17 let CIA odtajní veškeré své dokumenty ohledně atentátu na JFK. Dozvíme se konečně pravdu?“

v přízemí svačinu, se kterou ležérně zasedl za stůl!

Mnoho otázek, málo odpovědí

„*Představte si to! Právě zastřelili Kennedyho!*“ rozohní se najezený Lee v autobuse cestou ze skladiště, odkud střílel. Kam míří? Do kina! Tam bude také zatčen, aniž by kladl sebemenší odpor – až na nefalšované překvapení nad tím, proč je zatčen. To Garrisonovi stačí k tomu, aby pro něj Oswald přestal být podezřelý. **Pokud**

Takto vypadá místo atentátu dnes. Bílé šipky označují okno, odkud se střílelo, i místo, kde byl zabit JFK

Jackie Kennedyová s dětmi, za ní Johnův mladší bratr Bobby. Na prezidentův pohřeb přijeli i zástupci znepráteného Sovětského svazu

umístění sovětských raket na Kubu málem proměnila v pořádně horkou.

S uplývajícíím časem otázek spíše přibývá. Komu Kennedyho smrt prospěla nejvíce? A jakou roli v ní doopravdy sehrál Lee Harvey Oswald? **Klubko poloprávd a konspiračních teorií bude možná rozmotáno již za 17 let.** Právě za takovou dobu by měla CIA odtajnit všechny své dokumenty týkající se atentátu... **100+1**

by byl skutečně vinen, nesnažil by se ho Ruby odstranit dřív, než začne mluvit.

Ale na druhou stranu – co dělal Oswald v místě, odkud se pravděpodobně střílelo, a jak by se otisky prstů dostaly na zbraň? Na to Garrison odpovědět nedokáže, ani nevylučuje, že se mohl Oswald v případu nějak „namočit“. „*Atentát mohl být spiknutím, za kterým stojí i vysocí úředníci,*“ spekuluje Garrison. Ostatně, prezident Kennedy leží mnohým v žaludku kvůli nevydařené invazi v kubánské zátocce Sviní z roku 1961 nebo pro pacifistické postoje a časté kompromisy. Dalším zase nevoní prezidentovo pověstné sukničkářství či otevřená podpora protirasistického hnutí Martina Luthera Kinga.

Vendeta Kuby nebo SSSR?

FBI nebo CIA. To jsou podle Garrisona šedé eminence celého útoku. Státní návladní nesouhlasí ani s teorií, že střílel jen jediný muž. „*Na prezidenta nebylo vypáleno jen třikrát, ale minimálně šestkrát. Jde o jasnou křížovou palbu, Kennedy byl odstřelován z různých úhlů, aby se zvýšila šance zásahu,*“ míní. V takovém případě se nešlo divit ochranné, že útočníky ihned neodhalila. V policejních spisech návladní dokonce objeví několik svědectví přihlížejících, kteří se dušují, že střelba byla slyšet i cítit z úplně jiného místa, a sice od nedaleké dřevěné palisády. Mohlo jít o pozici dalšího střelce?

Vraha (či více vrahů) ale nemusely vyslat jen tajné služby. **Do zaměřovače se mohl dívat také člen některé z mafií** – což by potvrdzovala i rychlá likvidace

Oswalda na mafi napojeným Jackem Rubym. Mnozí vidí za atentátem pro změnu Sovětský svaz, se kterým se přibližně mezi roky 1947 až 1991 Spojené státy popotahují v tzv. studené válce. A tím seznam podezřelých zdaleka nekončí. Ve hře je i režim **Fidela Castra**. Stačí připomenout rok 1962 a karibskou krizi, kdy se studená válka kvůli

Jack Ruby přiskočil ke spoutanému Oswaldovi a zblízka ho zabil výstřelem z revolveru

Král všech sukničkářů

John Fitzgerald Kennedy měl dvě slabá místa. Prvním byla záda. V noci z 1. na 2. srpna 1943 taranoval torpédový člun PT-109, kterému velel právě John, japonský torpédoborec Amagiri. John si během úspěšné evakuace a následného tří denního živoření na jenom z nedalekých ostrůvků přivodil vážný úraz zad. Když se již zdálo, že má páteř konečně v pořádku, zasadil jí poslední ránu – při americkém fotbalu. Bolestí se pak již nikdy nezbavil. A druhá slabinka? Ženy. Plejáda krás v jeho loži zahrnuje i Audrey Hepburnovou či Marilyn Monroe. A co na to manželka, Jacqueline „Jackie“ Kennedyová? Jejím záchvatům vzteku se není proč divit. Zato na veřejnosti vždy vystupovala jako dokonalá dáma a opora svého chotě. **100+1**

Obálka kdysi slavného časopisu Life, na níž pózuje JFK s Marilyn Monroe

Zednářský iniciační rituál
na rytině z 18. století

Tajná společenství

Od svobody a humanity k ovládnutí světa

Jiří Ševčík

Uzavřené spolky mocných vzbuzují tím větší zájem, čím méně informací o nich máme. Strážliví historici o jejich vlivu na kolo dějiny pochybují, tvůrci konspiračních teorií elitním klubům naopak připisují až ďábelský vliv

1. SVOBODNÍ ZEDNÁŘI

Kde: po celém světě

Zakladatelé: vlivní aristokraté a inteligence

Počet přívrženců: asi 6 milionů

Nejznámější členové: Winston Churchill, Ronald Reagan, Sigmund Freud, Wolfgang Amadeus Mozart

Anglický král Jiří VI., pruský král Fridrich Veliký, většina amerických prezidentů, spisovatel Alexandr Sergejevič Puškin, objevitel penicilinu Alexander Fleming, zakladatel psychoanalýzy Sigmund Freud,

první ředitel FBI John Edgar Hoover nebo průkopník automobilového průmyslu Henry Ford. Tento výčet slavných mužů z mnoha oborů lidské činnosti napříč staletími je jen kapkou v moři. Úplný seznam by byl pořádě dlouhý. Na ten aktuální bychom museli zařadit okolo 6 milionů žijících členů! Co všechny tyto muže spojuje? Členství v některé z lóží Svobodných zednářů, nejrozšířenější tajné organizace na světě.

Základním znakem je svoboda

Společenství bratří, svobodných a zvolených zednářů, jak sami sebe označují, je opředeno řadou tajemství. Jeho původ je obvykle odvozován z cechů středověkých stavitelů chrámů, někdy se kořeny

Zednářský znak tvoří úhelník, kružítko a písmeno G, které znamená geometrii, gnosis (řecky poznání) či Boha (anglicky God)

Slavnostní oděv člena zednářské lóže

zednářství symbolicky kladou až ke stavite-
lům Salamounova
chrámu z roku
960 před Kristem.
**První zednářská
lóže dnešního
typu však vznik-
la až roku 1717
v Londýně.**

Ať tak či tak,
tvůrci konspiračních
teorií donekonečna
upozorňují, že tohle
gigantické uskupení ma-
nipulátorů stojí v pozadí

klíčových událostí, které po staletí formo-
valy lidstvo. Naopak Svobodní zednáři
sami sebe vidí jako humanistické bratrstvo,
jehož cílem je hledání svobody a blaha pro
všechny lidi na planetě Zemi.

Členství je smrtelný hřích

Společnost založená na svobodě vy-
znání, jež chtěla uctívat Boha takovým
způsobem, jaký si sama zvolila, byla
od počátku trnem v oku papežskému
stolci. Ostatně to se nezměnilo dodnes.

Mussolini i generál Francisco Franco.
V současnosti se odhaduje, že Svobodní
zednáři jsou organizováni přibližně do
100 000 lóží po celé planetě. O vládě
nad světem však podle většiny odbor-
níků nemůže být ani řeč. Spíše se jedná
o společenské kluby, kde hlavní roli hrají
obrovské příspěvky na charitu, rituály
zdeděné po předcích a opar tajemství.

2. ILUMINÁTI

Kde: po celém světě

Zakladatel: Adam Weishaupt

Počet přívrženců: několik tisíc

Nejznámější členové:

Johann Gottfried Herder,

Kateřina II., Johann Wolfgang Goethe,

Josef II.

Hnutí iluminátů založil v Bavorsku **Adam Weishaupt** v roce 1776. Jeho tři základní
vizionářské cíle, které vycházely z filozofie
Jeana-Jacquesa Rousseaua, směřovaly
výš, než si tehdy dokázal kdokoli před-
stavit. Zlikvidovat veškeré náboženství,
ukončit převládající monarchistickou for-
mu vlády ve světě a ten pak sjednotit pod
rukou jedné jediné moci – řádu iluminá-
tů v čele právě s Weishauptem. „*Princové
a národy zmizí bez násilí z povrchu země,
z lidské rasy se stane jedna rodina a světu
bude vládnout jeden rozumný muž,*“ plá-

víte, že?

ZEDNÁŘI MEZI NÁMI

V českých a slovenských dějinách
najdeme řadu osobností, které se
hlásily ke Svobodným zednářům:
Josef Dobrovský, Pavel Josef Šafařík,
František Palacký, František Ladislav
Čelakovský, Milan Rastislav Štefánik,
Alois Rašín, Edvard Beneš, Jan Masaryk,
Alfons Mucha a řada dalších architektů,
přírodovědců, univerzitních profesorů
a umělců. **100+1**

**Symbol na zadní straně
jednodolarové bankovky, který
bývá vydáván za znak iluminátů**

”Aktuální seznam se jmény Svobodných zednářů by byl pořádně dlouhý – muselo by se na něj vejít 6 milionů jmen!

Současný papež **Benedikt XVI.** ještě
jako kardinál **Joseph Ratzinger** prohlásil
v dokumentu z 26. listopadu 1983, že
„negativní postoj církve vůči zednářským
spolkům nadále trvá, protože jejich principy
byly vždy považovány za neslučitelné s na-
ukou církve, proto členství v nich zůstává
zakázáno. Věřící, který se hlásí k zednářské-
mu spolku, se dopouští smrtelného hříchu
a nedostane se mu svatého přijímání.“

Svobodní zednáři klíčovou roli
v dějinách lidstva po celou svou existenci
odmítají, přesto nepopírají, že od počátku
přitahují pozornost vlivných volnomyš-
lenkářů. I to je jedním z důvodů, proč se
staly terčem represí některých politických
režimů. Zvláště 20. století a nástup komu-
nismu a fašismu jim rozhodně nepřál. Po
letitých sporech s církví je tentokrát pro-
následovali **Stalin, Adolf Hitler, Benito**

novala si hlavní
postava nového
společnosti.

Zaměříme se na celé lidstvo

Mladý profesor
kanonického
práva na univerzitě
založil hnutí uvnitř
zednářské lóže pod zdánli-
vým pláštěm altruismu. Ten však byl tím
posledním, co „vůdce“ ve skutečnosti za-
jímalo. „*Musíme se zaměřit na celé lidstvo.
Tajně budeme ovlivňovat všechno politické
dění. Všichni se musíme snažit udělat
co nejvíce, abychom využili moci těch,
kteří jsou na všech významných pozicích.*“
A podle svého přesvědčení začal konat.

Jeho hnutí přitahovalo vlivné lidi včetně
šlechticů. Weishaupt vytvořil systém šifer,
přezdívek i písmo zakódované v číslicích
a hieroglyfech. „*Síla našeho řádu tkví
v utajení. Nikdy se nesmí nikdo objevit pod
svým vlastním jménem a zaměstná-
ním.*“ Když dílem náhody zemřel

Weishauptův přítel, který
převážel dopisy psané jeho
vlastní rukou, vyšly plány
iluminátů na světlo boží.
Následný vynucený exil
hlavního vůdce a řady
dalších členů znamenal

**Zakladatelem hnutí
iluminátů byl bavorský
profesor církevního
práva Adam Weishaupt**

konec spolku. „*Vrátíme se desetkrát silněj-
ší,*“ vyhrožoval zakladatel.

Dodnes je jeho hnutí díky četným
konspiračním teoriím vnímáno podle jeho
výroku. Velká francouzská revoluce, obě
světové války i teroristické útoky součas-
nosti. To je jen základní výčet zlomových
okamžiků lidstva, za kterými prý stojí

právě řád iluminátů. Ostatně pokud si ještě jednou přečtete původní Weishaup-tovy cíle, zdá se, že se jeho odkaz podařilo z velké části naplnit. **Moc církve byla za dvě a půl století výrazně oslabena, tehdejší monarchie jsou většinou minulostí a všudypřítomnou globalizaci lze považovat za splněný iluminátský sen.**

3. SKULL AND BONES

Kde: USA

Zakladatelé: William Russell a Alphonso Taft

Počet členů: několik set

Nejznámější členové: John F. Kerry, George H. Bush, George W. Bush

V roce 2004 proti sobě stáli v amerických prezidentských volbách **George W. Bush** a **John Kerry**. I když oba hlavní kandidáti měli na většinu politických témat rozdílné názory, v jednom se vzácně shodovali. „*To je tajemství,*“ odpovídali svorně, když zazněl dotaz na členství ve Skull and Bones. Odborníci na tajná společenství měli jasno. Právě tohle pozoruhodné hnutí, jehož členy jsou Bush i Kerry, bylo podle nich předčasným vítězstvím voleb.

Pompadour v Hrobce

Studentský spolek vznikl roku 1832 z iniciativy **Williama Russella** na akademické půdě Yaleovy univerzity v americkém státě Connecticut. Pokud očekáváte tradiční vy-

Znak spolku – lebka se zkříženými hnáty

sokošolské bratrstvo, jehož hlavní náplní je sex, drogy a alkohol, vězte, že nemůžete být dál od pravdy. „Lebka a hnáty“ je klub, který má poněkud vyšší cíl. Není jim nic menšího než zajištění moci ve vedoucím státě současného světa.

O tajemno v souvislosti s tímto klubem není nouze. Už jen jeho sídlo uprostřed akademické půdy, takzvaná Hrobka – stavba bez oken z hnědého kamene, která zvenčí připomíná mauzoleum – vykazuje řadu zvláštností. Je uspořádána jako labyrint, má tři patra, podkroví a uvnitř spoustu místností a tajných kabinetů. V Hrobce se nacházejí i tajemné dveře s číslem 322. Zde se kandidáti na přijetí do spolku mají setkat s Madam, s kostrou, o níž se říká, že patří **madame de Pompadour**.

Prezidenti, senátoři, kongresmani

Každý rok se řady Skull and Bones obohatí o 15 nových členů z posledního ročníku univerzity. O členství se nelze přihlásit, kandidát musí být navržen jedním ze stávajících přívrženců. Hlavní kritérium? Novic má být schopen posílit moc a prestiž společenství. Akt tajemného rituálu má i přijímací proces nových členů. **Ti musí údajně popsat všechny své sexuální zážitky, složit řadu slibů, políbit něčí nohy a napít se z kalichu plného krve.** Nakonec před svými budoucími společníky, kteří rituálu přihlížejí s maskami na obličejích, přísahají, že nikdy neprozradí nic z toho, co viděli a v budoucnu uvidí a uslyší. Právě ponížení hraje v iniciačním procesu zásadní roli. Zajišťuje novicovu věrnost a loajalitu.

S řádem jsou spojovány nejstarší a nejvlivnější americké rodiny se jmény Bush, Bundy, Harriman, Lord, Phelps, Rockefeller, Taft či Whitney. S jistotou se ví, že iniciační rituál podstoupili tři američtí prezidenti: **William H. Taft** (27. prezident USA), **George H. Bush** (41. prezident USA) a jeho syn **George W. Bush** (43. prezident USA). Ostatně poslední z nich po svém zvolení jmenoval do vlády 11 příslušníků tohoto univerzitního spolku. K tomu je třeba přidat celou řadu senátorů, kongresmanů, vrchní soudce, ředitele CIA i některých velkých bank. **100+1**

Snímek Skull and Bones z roku 1947, na němž je zachycen Georg H. Bush (vlevo vedle hodin), 41. prezident USA

Silné víry v okolí modrých děr mohou stáhnout lodě do svých útrob

Jiří Mach

Proč zde mizí letadla i lodě?

Ďábelský trojúhelník, trojúhelník chaosu, přístav zmizení, hřbitov Atlantiku, moře zatracenců či nebeská past. Nejznámějším pojmenováním pro oblast poblíž Mexického zálivu mezi jižním cípem Floridy, Portorikem a souostrovím Bermuda je ale bezesporu bermudský trojúhelník

Existují výpovědi stovek lidí, kteří na vlastní kůži prožili podivné a přírodními zákony nevysvětlitelné úkazy, jež připisují na vrub aktivitě mimozemských sil nebo je pokládají za paranormální jevy. Naproti tomu komisaři z Pobřežní stráže Spojených států, americké námořnictvo ani sdružení britských pojišťovatelů Lloyd's neshledávají tuto oblast o nic víc nebezpečnou než kteroukoli jinou část oceánu. Čestí piloti a námořníci, kteří se do trojúhelníku dostali, se shodují, že zde narazili na potíže v podobě mořských bouří, silných větrů a dalších přírodních jevů, nezmiňují se ale o tom, že by zažili něco abnormálního. Mimořádnost bermudského trojúhelníku je sporná. Když se však podíváme na nejčastěji popisované události, je třeba se smířit s tím, že jednoznačná vysvětlení nejsou vždy k dispozici.

Banální vyhlídkový let

Bermudský trojúhelník by si v moderní době nepochybně vysloužil mnohem

menší pozornost, kdyby nedošlo k záhadnému zmizení torpédových bombardérů letky 19 amerického námořnictva. Na svůj rutinní cvičný let vyrazila letka sestávající z pěti letadel typu Grumman TBM Avenger ve středu 5. prosince roku 1945 po druhé hodině. **S celkem čtrnácti muži na palubě vyrazila letadla ze základny Fort Lauderdale nedaleko Miami. Poblíž ostrova Bimini, 200 km jihovýchodně od Miami, měla provést cvičné bombardování pod velením zkušeného pilota Charlese Carolla Taylora.**

Každý robustní jednomotorový stroj o váze 4,6 tuny byl vybaven záchrannými čluny nafukujícími se automaticky při doteku letadla s hladinou, zvláštním práškem, který v místě přistání zbarvuje okolní vodu, a radiokompasy, jež měly v případě špatného počasí automaticky navést letouny zpět na základnu. Počasí bylo slunečné a trasa letu velmi jednoduchá – stále v dohledu pobřeží nebo ostrovů. Velitel ji dobře znal a cvičení tak mělo podle všeho vypadat spíše jako vyhlídkový let.

Ohnivá koule na obzoru

Během letu se však vyskytly problémy se spojením mezi letkou a základnou. Z útržkovitých rozhovorů vyplývá, že Taylor zřejmě zabloudil a jeho palubní kompasy přestaly fungovat. Základna Fort Lauderdale sice vyhlásila poplach, ale žádná zvláštní opatření nebyla provedena. Bombardéry měly dost paliva, aby mohly zůstat ve vzduchu až do půl osmé večer. Kolem půl šesté, tedy asi hodinu a půl po původně plánova-

víte, že?

BERMUDSKÁ GEOMETRIE

Bermudský trojúhelník je téměř rovnostranný, s délkami stran: Bermuda (Hamilton) – San Juan 1 540 km, San Juan (Portoriko) – Miami 1 660 km, Miami – Bermuda (Hamilton) 1 664 km. Jeho rozloha činí přibližně 1 134 105,5 km², je tedy asi 14krát větší než ČR. 100+1

ném přistání, zachytila věž Taylorova slova, která často citují záhadologové: „Co je to tam vlevo? Nějaká loď?“

Osud Avengerů se zřejmě naplnil krátce po sedmé, kdy se komunikace zcela přerušila. Při následných záchranných operacích navíc zmizel i hydroplán typu Martin PBM-3 Mariner s třinácti muži na palubě. Posádka nedaleko plujícího parníku Gaines Mills spatřila v době jeho zmizení na obzoru ohnivou kouli.

Letouny na fotografii se často mylně pokládají za ztracenou letku číslo 19. Ve skutečnosti se jedná o jinou skupinu bombardérů stejného typu

„Nedlouho před definitivním zmizením letky 19 zachytila základna slova jejího velitele: „Co je to tam vlevo? Nějaká loď?“

Modrá díra ve vnitrozemí za odlivu

Tento typ letounu byl ale velmi nebezpečný, údajně stačila pouhá jiskra, aby celé letadlo explodovalo. **Nenašel se nicméně ani radiomaják hydroplánu, který měl zůstat na hladině ještě dlouhé hodiny po nehodě a hlásit svou polohu. Po letadle zůstala jen naftová skvrna.**

Následné vyšetřování nepřineslo žádné jednoznačné vysvětlení. Záhadou přitom není jen zmizení letadel, ale především neschopnost amerického námořnictva včas zahájit záchranná opatření. Tři hodiny po plánovaném přistání Avengerů stála všechna letadla na základnách a všechny lodě námořnictva v přístavech. Než byla komunikace s bloudící letkou definitivně

přerušena, podařilo se dokonce určit její přesnou polohu, ale ani tehdy nikdo nevydal povel k vyslání záchranné mise. Vyšetřovací zpráva obsahuje množství nesrovnalostí a dospívá k závěru, že letadla zmizela za ne zcela vysvětlitelných okolností.

Dvakrát ztracená posádka

Nevysvětlitelné zmizení letky 19 vzbudilo nejen touhu různých fantastů i seriálních autorů záhadu vyřešit, ale podnítilo i zájem o minulost této oblasti. Objevily se rozsáhlé studie popisující podivné události, které se v bermudském trojúhelníku odehrály v dávných dobách. Záznamy o nich můžeme najít už na počátku amerických dějin

v denících **Kryštofa Kolumba**. Podle nich **námořníci na podzim roku 1492 pozorovali podivné záblesky ohně padajícího do moře, jež vypadaly jako „špatná voskovice, která se rozsvěcuje a zhasíná“, a sledovali záhadná světla pod mořskou hladinou.** Muže také vyděsilo zmatené chování lodního kompasu. O světlech na obzoru námořníci usoudili, že pocházejí z jednoho z četných ostrůvků v okolí, světla pod hladinou si však vyložit nedokázali.

O tom, že nutně nemuselo jít o blouznění lidí, svědčí i výpověď kosmonautů z Apolla 12, kteří o 477 let později tvrdili, že v bermudském trojúhelníku pozorovali „záblesky živého ohně“ – byla to prý dokonce poslední viditelná světla na naší planetě. Původ těchto světél se zatím nepodařilo prokazatelně objasnit, ale vědci uvádějí jako možné příčiny světélkující plankton, ryby nebo jinou organickou hmotu.

Od záhadné Atlantidy po útoky mimozemšťanů

Případy podobné osudu neznámého trojstěžníku byly popisovány i v minulém století. Stovky lodí a letadel vybavených moderními komunikačními systémy mizí v trojúhelníku, aniž by vyslaly signál SOS. Jejich vrak se někdy najde až po dlouhé době a na zcela jiném místě, než kde mohlo dojít k neštěstí, nebo se vůbec neobjeví. Tajemství obestírající záhadná zmizení si vyžádalo mnoho teorií od záhadné aktivity starověkých strojů bájných Atlanťanů přes útoky UFO po časoprostorové smyčky.

Pohyblivé mořské dno

Touto oblastí protéká teplý Golský proud, který je při rychlosti až 4 m/s schopen unášet i vraky velkých lodí desítky kilometrů. Teplá voda proudící ve studeném okolí má někdy za následek jev, při němž se od hlavního proudu oddělí prudký vír, který může menším lodím způsobit velké potíže. Proudů se zde však vyskytuje mnohem více. Právě kvůli jejich působení a kvůli aktivitě pohyblivých písků na dně oceánu se zřejmě nepodařilo nalézt trosky letadel a lodí. Dno je zde velmi rozmanité, v okolí ostrovů jsou rozsáhlé mělčiny, naproti tomu jsou tady jedny z nejhlubších příkopů

Jednou ze zákeřných hrozeb číhajících na volném moři může být tornádo

na světě. Vlivem silných proudů se navíc topografie mořského dna stále mění.

Modré díry

Takzvané modré díry jsou umístěny mezi vápencovitými útvary, kde mořské dno spadá příkrými svahy do velkých hloubek. V době ledové před 12 000 až 15 000 lety, kdy hladina oceánů byla až o 100 m níže, byly modré díry vlastně krasové jeskyňe a ty moře později zatopilo. Některé modré díry vedou hluboko do vnitrozemí a vyúsťují na povrchu v podobě jezera. Při odlivu a přílivu vznikají v okolí děr silné víry, které mohou stáhnout menší loď i s posádkou do svých útrob.

Vodní stěny

Zkázonosné i pro větší lodě mohou být především tornáda a slapové vlny. Je-li tornádo na souši dost silné na to, aby zničilo dům, pak na moři loď nebo nízko letící letadlo, které se dostane do jeho blízkosti, rozmetá na kusy. Jako častější příčinu neštěstí lodí zmiňují vědci obrovské slapové vlny. Vodní stěny mohou dosahovat výšky až 40 m. Vznikají v důsledku podmořských zemětřesení, sesuvů půdy na dně, atmosférického tlaku, větru, bouří a hurikánů, které mohou být i značně vzdáleny.

Neúprosná statistika

Pojišťovací společnosti, pobřežní stráž a americké námořnictvo

uvádějí jako oficiální vysvětlení vysokého počtu nehod to, že oblast leží uprostřed dopravního uzlu a vinou vysoké frekvence dopravy jsou zde logicky i častější nehody. Vede tudy mnoho námořních tras a přelétá tu množství dopravních

a soukromých letadel. Některé odhady tvrdí, že chyba pilotů stojí za polovinou neštěstí.

Metanové bubliny

Na dně moře se vzhledem k vysokému tlaku udržuje velké množství hydrátu metanu. Někdy může dojít k poklesu tlaku, následkem čehož se hydratovaný metan uvolní, začne stoupat a s ubývajícím tlakem okolní vody mění postupně své skupenství na plyn. Jakmile se plyný metan přiblíží k hladině, hustota vody silně poklesne. Pokud by tudy projížděla loď, velmi rychle by se potopila. Metan je také silně hořlavý, takže kdyby na palubě například někdo kouřil, došlo by k okamžité explozi. I bez ohně by došlo ke zkáze posádky, která by se metanem udusila. Exploze nebo náhlý pokles výšky v prořídleém vzduchu by hrozil i letadlu, jež by vletělo do oblaku podmořského výparu. **100+1**

Proč zrovna bermudský trojúhelník?

Název **bermudský trojúhelník** není **oficiální zeměpisný název**. Pochází z hlavy amerického novináře **Vincenta Gaddise**, který v roce 1964 v časopise *Argosy* zveřejnil článek **Smrtonosný bermudský trojúhelník**, v němž shrnul neobvyklé úkazy v podezřelé oblasti napříč staletími. **Geometrický tvar, který Gaddis**

navrhl, se ujal: vrcholy trojúhelníka umístil do měst Miami na Floridě, San Juan na Portoriku a Hamilton na Bermudách. Mnozí autoři oblast různě rozšiřují a mění její charakteristické hranice, takže **do neblahé oblasti někdy spadají i Mexický záliv, Karibské moře a Azorské ostrovy**. **100+1**

100+1

Bylo 11. září takové, jak tvrdí FBI?

Adam Okatý

Den jako každý jiný. Alespoň do devíti hodin. Poté se Amerika ocitá v noční můře. Skupina devatenácti teroristů útočí v unesených letadlech na newyorské Světové obchodní centrum a washingtonský Pentagon. Umírá 2 977 Američanů! Jde o největší teroristický útok všech dob... Nebo ne?

Zbostonského letiště dostává v 7:59 let číslo 11 společnosti American Airlines povolení ke startu. Směr New York. Za 14 minut se obří Boeing 767 vychyluje z kurzu o dvacet stupňů a přestává komunikovat s řídicím střediskem. Minuty ubíhají. Za normálních okolností měly vzlétnout stíhačky ze základny Andrews. Piloti měli už po pěti minutách letu navázat kontakt s Boeingem a donutit pilota, aby je následoval. V nejhorším scénáři by měli čekat na povolení k sestřelu od ministra obrany.

Nic z toho se ale nestalo. A neexistuje žádné oficiální vysvětlení, proč. Místo toho se začaly před Boeingem na horizontu rýsovat siluety New Yorku. Letoun klesal a mířil na Manhattan rychlostí 760 km/h. Přesně v 8:46 se ozvala mohutná rána. Ze severní věže Světového obchodního centra se vyvalil plamen a kouř. O 16 minut později zasáhl jižní dvojče další letoun. **Je 11. září 2001, den, který změnil dějiny.**

Bajka o koze a děvčátku

Ve stejnou dobu, jenom o 1 500 km dál na jih, předčítal prezident **George W. Bush** na Floridě osmnácti žákům základní školy bajku o koze a děvčátku. Vtom mu šéf jeho úřadu **Andrew Card** pošeptal šokující informaci. „*Druhé letadlo narazilo do druhé věže. Byli jsme napadeni!*“ Bush ale zachoval kamennou tvář. A četl dál. „*Musel o tom vědět, jinak by se zachoval úplně jinak,*“ znějí první z konspiračních teorií. A bude hůř. Bude jich celá řada. Jedenáctého září se stane nejdiskutovanější záhadou 21. století.

Obecně přijímané a oficiální vysvětlení říká, že útoky zorganizovala teroristická organizace al-Káida. Ta se k nim opakovaně doznala a prohlásila devatenáct atentát-

FOTO: Wikipedia

Útoku na Pentagon dodnes věří minimum Američanů. Sází se spíš na raketu nebo malé letadlo naložené trhavinou. Trosky Boeingu 757 totiž nejsou vidět

níků za hrdiny. Jenže i dnes, po jedenáct let po tragédii, věří oficiální verzi úřadů jenom málokdo. **Podle amerického listu *The New York Times* je to jenom 16 % lidí. Zato 84 % považuje za pachatele přímo vládu Spojených států.** Ta měla tímto způsobem přesvědčit obyvatelstvo, že je nezbytně nutné rozpoutat válku v Afghánistánu a pak v Iráku. Ve hře měla být i ropa, taky miliardy dolarů. Jiní usvědčují izraelskou tajnou službu, mluví se o spiknutí bohatých byznysmenů. Jak je to doopravdy?

Jedenáctka, číslo osudu

Dost možná jde jenom o neuvěřitelnou shodu okolností. Ale i ty mají svoje místo na žebříčku našich záhad. Jedenáctého září svítilo nad Spojenými státy slunce, jehož spalující a osudovou sílu představuje číslovka 11. Od útoku koluje internetem zvláštní výčet náhod. Třeba: New York je 11. stát USA. **První letadlo s 92 pasažéry a členy posádky (9+2=11), které narazilo do dvojčat, mělo číslo letu 11. Souhrnný počet obětí unesených letadel byl 254 (2+5+4=11). Jedenáctého září je taky 254. dnem v roce!** První letadlo, které narazilo do dvojčat, letělo pod označením Q33 NY. Když se to v počítači změnilo na písmo Windings, vyjde: ➔ 11 11 11. Symbolem USA je orel, o němž se v Koránu (kapitola 9, verš 11 – 11. 9.!) říká: „*Syn Arabů vzbudí děsivého orla. Jeho hněv se rozšíří po celé Alláhově zemi.*“ Náhody si tykají se záhadami. Je jich celá řada, živí se na nedůvěře lidí, na

odporu vůči oficialitám. Mimochodem, letos je to právě jedenáct let...

Kdysi se na náměstí Světového obchodního centra tyčilo sedm budov. Dvojčata z nich byla suverénně nejvyšší

„Dvojčata byla konstruována tak, aby odolala nárazu největšího dopravního letadla doby svého vzniku – tedy 60. let minulého století

Útoky na newyorská dvojčata pohřbily přes 2 753 lidí včetně 343 hasičů a 60 policistů

a neznámější. Stačilo ale 102 minut a obě věže se sesunuly, jako by byly z karet. Po zřícení první věže viděli Američané sesun druhou v přímém přenosu. A byli svědky neskutečného obrazu. Vryl se nesmazatelně do paměti, stejně jako scéna výbuchů v nižších patrech. Konspirační teorie mluví o řízené detonaci. Motivem může být třeba to, že několik týdnů před útoky si americký obchodník **Larry Silverstein** pronajal budovy za tři miliardy dolarů. Uvnitř mrakodrapů ale byla instalována azbestová izolace, kvůli čemuž dělaly úřady problémy. Výměna by stála několik set milionů dolarů. Silverstein by se řízenou demolicí zbavil za prvé azbestu a také by vydělal na pojistce bezmála čtyři miliardy dolarů. Tady dohady pokulhávají v tom, že pojistka proti terorismu se platila už od prvního útoku na Dvojčata v roce 1993. Navíc se nenašly žádné stopy po trhavinách.

Mrakodrapy neměly při nárazu šanci

A tak se začaly vymýšlet jiné teorie. „*Jak je možné, že se konstrukce roztavila, když ani zdaleka nedošlo k bodu tavení oceli?*“

To je pravda. Ocel se taví při teplotě 1 510 °C a teplota uvnitř věží dosáhla nanejvýš 950 °C. Ocelové nosníky se však nemusí hned tavit, aby ztratily stabilitu. Stačí 600 °C, aby přišly o polovinu své nosnosti! Prohnutí pater bylo zřejmé z fotografií. Všimli si toho i policisté a hasiči na místě. A tak došlo k sesuvu, který připomínal řízenou demolici, vlastně volný pád. Ve skutečnosti šlo o 60 % volného pádu.

Kdykoli přijde někdo s novou teorií o spiknutí a konspiraci, dočká se relevantní odpovědi. Pro některé je záhadou, jak je možné, že věže nevydržely náraz letadel. Byly na to konstruovány, ne?

Rozvaliny Světového obchodního centra. Oficiální verzi o teroristickém útoku prý věří jen 16 % lidí

který se k Pentagonu dostal, byl **Jamie McIntyre** ze CNN. „Z mého pohledu je zvláštní, že neexistuje žádný viditelný důkaz o tom, že by letadlo narazilo kdekoli poblíž Pentagonu. Jsou tady jen kusy, které můžete sebrat rukama.“ Nenašel se ani jeden ze čtyř šestitunových motorů vyrobených z titanu a oceli. Titan má přitom bod tání 3 286 °C. **Úřadům k vysvětlení moc nepomohlo ani chování agentů po útoku. Vyběhli ven a zabavili všechny videozáznamy. Z celkových 84 se na veřejnost nedostal ani jeden.** Tedy zatím. Konspirační teorie hovoří o řízené střele nebo menším letounu napěchovaném trhavinou. A důvod? Prý snaha ztlumit účetní nesrovnalosti úřadu. Boeing totiž zasáhl oddělení námořnictva, kde se v té době právě finisovalo s účetní uzávěrkou.

To ano, byly. Ale v 60. letech minulého století. Tohle veřejnosti vzkazuje **Leslie Robertson**, který svého času pracoval na návrzích WTC: „Budovy měly odolat nárazu tehdy největšího dopravního letadla, například ztraceného v mlze. Počítali jsme s *Boeingem 707*.“ Boeing 767 je však těžší, a hlavně letěl mnohem rychleji. Právě rychlost je v téhle rovnici zásadní. Umocňuje se na druhou, takže dvojnásobná rychlost se rovná nárazu o čtyřnásobné síle. Navíc se tehdy nepočítalo s letadlem plným kerosinu.

Storno účetní uzávěrky námořnictva

Až 28 000 Američanů sledovalo ve washingtonském Pentagonu, budově ministerstva obrany, záběry hořících Dvojčat v New Yorku. Někteří plakali, jiní věděli, že to bude mít následky. Mluvili o Bohu, o tragédii a také pomstě. A pak se v čase 9:37 snesl z nebe rychlostí 800 km/h děsivý pozdrav teroristů. Letadlo společnosti American Airlines číslo 77 narazilo do východního křídla – k 64 lidem na palubě se v mžiku přidalo 125 zaměstnanců (celkem 189 mrtvých), kteří zahynuli v troskách budovy! Říká se, že Pentagon je nejbezpečnější budovou na světě. Leží ve vícesónovém prostoru P56 s vlastním radarovým systémem a vysílačem. Prý je takřka nemožné k němu proniknout ze vzduchu. Slovo „takřka“ má svůj význam. Teroristům z 11. září se to povedlo. Nebo ne?

Letoun prorazil několik sloupů a obrovskou rychlostí pokračoval dále do budovy, přitom se o budovu rozdíral a drtil

Celá disproporce se živí na záhadách s otazníky. Už jenom skutečnost, že se to al-Káidě se stotunovým Boeingem 757 povedlo, dráždí pochybovače jako kopřivka. K téhle otázce se přidá další: Proč neexistuje jediný kvalitní záběr? Proč se na místě nenašly trosky letounu? A co těla cestujících? Vůbec prvním reportérem,

Záběry po pěti letech

Tohle všechno hraje do karet záhadám. **A tak Pentagon bezmála po pěti letech odtajnil jediný kvalitní záběr z toho mála, co měl.** Jenže snímky pocházely z bezpečnostní kamery umístěné několik set metrů daleko. Záběry měly nízkou kvalitu a především nízký „framerate“

Kde sakra byly ty stíhačky?

Úřad NORAD (Severoamerické velitelství protivzdušné obrany) má za cíl včas varovat před případným leteckým či raketovým útokem na území Spojených států a Kanady. Jakmile se jakýkoli komerční let vychýlí z kurzu, naváže se s letounem spojení. Když se ani tohle nepodaří, startují stíhačky. Piloti mají za úkol opět navázat kontakt a manévrem naznačit, aby je letoun následoval, případně použít varovné výstřely. Nedlouho před 11. zářím 2001 směli stíhači letadla na rozkaz

velitele stroje dokonce sestřelit. Tři měsíce před útoky ale došlo k novému nařízení. Piloti teď potřebují k sestřelení souhlas ministra obrany. NORAD řeší ročně okolo stovky případů krizových situací. Celých 43 let pracoval na jedničku, první případ selhání nastal až 11. září 2001. Překvapivé je, že když bylo zvláštní chování Boeingu poprvé zaznamenáno už 33 minut před nárazem do první věže WTC 1, stíhačky ve vzduchu nebyly. Do New Yorku by doletly během pěti minut. **100+1**

Čtyři letadla smrti

LET AMERICAN AIRLINES Č. 11

- Celkem 11 členů posádky, 81 pasažérů, z toho 5 teroristů (1 z Egypta, 4 ze Saúdské Arábie).
- Letadlo vletělo do věže WTC 1 skoro kolmo mezi 94. a 98. patrem rychlostí 760 km/h v 8:46:30. Věž se sesunula po 102 minutách.

LET UNITED AIRLINES Č. 175

- Celkem 9 členů posádky, 56 pasažérů, z toho 5 teroristů (2 ze Spojených arabských emirátů, 3 ze Saúdské Arábie).
- Stroj narazil do stěny budovy WTC 2 šikmo mezi 78. a 84. patrem rychlostí 950 km/h. Bylo 9:02:59. Konstrukce vydržela 56 minut.

LET AMERICAN AIRLINES Č. 77

- Celkem 6 členů posádky, 58 pasažérů, z toho 5 teroristů (všichni ze Saúdské Arábie).
- Boeing 757 letěl rychlostí 800 km/h. Východní křídlo Pentagonu zasáhl v 9:37.

LET UNITED AIRLINES Č. 93

- Celkem 7 členů posádky, 37 pasažérů, z toho 4 teroristé (z Libanonu a S. Arábie)
- Krátce před 10:00 dopoledne volá jeden z pasažérů na tísňovou linku a oznamuje únos letadla. O pět minut později se Boeing 757 zřítl do polí 120 km od Pittsburghu. Letoun směřoval do San Francisca. Cestující se proti útočníkům vzbouřili. **100+1**

(počet snímků za vteřinu). Letadlo narazilo do budovy rychlostí 800 km/h. Vidět je jen obrovská exploze a plameny šlehající desítky metrů vysoko. Právě rychlost nárazu může za druhou další záhadu – proč nejsou vidět trosky.

„Letoun prorazil několik sloupů a obrovskou rychlostí pokračoval dále do budovy, přitom se o budovu rozdíral a drtil,“ konstatuje statik **Allyn Kil-sheimer**. „Část letadla a jeden z motorů prolétly na druhou stranu skrz budovu. Viděl jsem v budově těla, viděl jsem zbytky trupu letadla, viděl jsem zbytky uniform letušek.“ Nejbolestivější jsou nařčení, že těla mrtvých byla pouhým podvrhem. Přitom sejmutím otisků prstů a analýzou DNA se z celkových 184 usmrcených identifikovalo až 179 obětí. „Tvrdit, že do budovy nenarazilo letadlo, vyžaduje popřít oběti stovek mrtvých a taky popřít svědectví stovek očitých pozorovatelů, kteří viděli letadlo narazit do budovy,“ dodává jeden ze specialistů na útoky **Jim Meigs**.

Zakopaný pes budovy WTC 7

Stojí si několik desítek metrů dál, tiše a přikrčeně. Jestliže Dvojčata měří 415 m a 417 m, tak WTC 7 „jenom“ 190 m. Stavbu o 47 patrech nezasáhlo žádné letadlo, přesto spadla stejně jako WTC 1 a WTC 2 – a to po sedmi hodinách, co začala hořet. Původní vyšetřovací zpráva o 571 stranách se budově číslo 7 nevěnovala, zato soukromý výzkum agen-

tury NIST dospěl po třech letech k závěru, že příčiny kolapsu jsou neznámé. Prostě záhada. Oficiální vyšetřování se k útoku na WTC 7 na nátlak veřejnosti vrátilo. Jak mohla budova spadnout, když byl narušen jenom plášť, a to ještě slabě?

Jenže poškození bylo větší, než se čekalo, a patrnější z výšky. „Asi mezi třetinou a polovinou budovy byl vykousnut otvor do pětadvaceti procent hloubky budovy,“ uvedl statik **Shyam Sunder** z NIST. **Požár nikdo nehasil, protipožární systém nefungoval, protože pád Dvojčat přerušil přívod vody. Proto ocelové**

nosníky nevydržely. Konspirační teorie s tím nesouhlasí, mluví o řízené detonaci a zahlazení důkazů, protože v budově měly sídlo některé významné organizace včetně vládních CIA, DOD a IRS.

Největší vyšetřování v historii

Říká se tomu „operace pod falešnou vlajkou“. Jde o speciální akce vedené vládami nebo organizacemi, které jsou jakoby spáchány někým jiným. **A právě 11. září mělo být operací pod falešnou vlajkou. Americe se nechce věřit, že by devatenáct muslimských mučedníků bylo schopno zorganizovat něco tak velkého.** Jenže oni nebyli sami – měli velení, peníze, plán, čas i propracovanou organizaci. To FBI zjistila ze svědectví jednoho z teroristů **Zacariase Moussaouiho**, kterého justice odsoudila na doživotí.

Úřady pracovaly také s **Chálidem Šejkem Mohamedem** (má nejméně padesát falešných jmen, sedí ve věznici Guantánamo). To on byl „architektem“ útoků. Navrhl plán únosu deseti letadel. Operaci osobně představil **Usámu bin Ládinovi**, muži číslo jedna al-Káidy, který dal začátkem roku 1999 pokyn k přípravě. Už pár hodin po útocích rozjela FBI vyšetřování, které nemá v historii úřadu obdoby. Do operace s krycím jménem PENTTBOM (Pentagon/Twin Towers Bombing) byla zapojena až polovina z jedenácti tisíc agentů, kteří prověřili na půl milionu stop. V závěrečné zprávě FBI pak stojí: „Jasně a nezvratně důkazy mluví o tom, že útoky připravila a řídila al-Káida!“ **100+1**

V troskách Pentagonu zahynulo 125 zaměstnanců ministerstva obrany. Další 59 lidí zemřelo na palubě letadla

Archeologické podvrhy:

Napálily veřejnost i ostřílené vědce

Michaela Wilhelmová

Křišťálová lebka bývala symbolem archeologických záhad, dnes je symbolem archeologických podvrhů

„Ale, vždyť... je to kladivo,“ kroutí nevěřičně hlavou Texasan Max Hahn. Jeho syn si právě vzal do parády zvláštní kámen, který našli u řeky. Zdálo se, že z něj kouká kus zkamenělého dřeva. Když se hornina konečně rozskočí, zírají oba muži na předmět, který v geologické vrstvě z doby před 135 miliony lety skutečně nemá co dělat...

Některé archeologické podvrhy zapadnou do skládačky jako chybějící dílek evoluce, jiné nám mají dokázat, že civilizace není zdaleka tak mladá, jak jsme si mysleli. Kladivo uvězněné v pravěkých horninách, otisk podrážky v druhohorní vrstvě, pilt-

downský člověk, kostry humanoidních gigantů, ze kterých tuhne krev v žilách, i mystérii opředené křišťálové lebky. Na největší taje archeologie si posvítíme s notnou dávkou rozumu – vždyť nejslavnější kusy nejsou vůbec žádným tajemstvím!

1. Dělnický excalibur

Co: pravěké kladivo

Kde: texaský Londýn

Domnělé stáří: 135 milionů let

Stáří: přibližně 250 let

Přetadacetiletý **George Hahn** fascinovaně zírá na svěrák v kůlně. Venku vládne zima roku 1946 a Georgovi se konečně podařilo ten podivný kámen rozpůlit. Čekal všechno možné, ale že uvnitř balvanu najde kladivo? Tenhle od pohledu zajímavý kámen získá od rodičů, kteří jej našli před 10 lety. Místo nálezů: koryto Červené řeky u Londýna. Na Anglii ale zapomeňte. Řeč je o malém Londýně v Texasu. „*To je neuvěřitelné. Table hornina spadá pod geologickou formaci Hensell,*“ sundává zapocené brýle geolog **John Watson**. „*Ale... to by znamenalo, že kladivo tam muselo ležet 135 milionů let, to ještě lidé neexistovali,*“ namítne zmateně jeho asistent. Má pravdu. V Tě době patří povrch planety dinosaurům. Watson jen krčí rameny. Přítomnost kladiva vysvětlit nedokáže. Artefakt tak putuje k dalším zasvěceným rukám vědecké obce. Watson bude opraven: 135 milionů let je podle dalších geologů přehnané. Hornina je podle nich stará „jen“ 110 milionů let.

Kladivo v kameni zřejmě dinosaury nepamatuje. Dělníkům pravděpodobně upadlo do řeky s rychle tuhnoucími minerály

Lidská lebka velká jako skrčený archeolog? Budete se divit, ale v pravost těchto nálezů uvěří statisíce lidí

Má to ale ještě jeden háček. Kladivo až nápadně připomíná to, se kterými se v Texasu oháněli pracanti v 18. století.

2 Stopa? A kde je zbytek?

Co: otisk boty

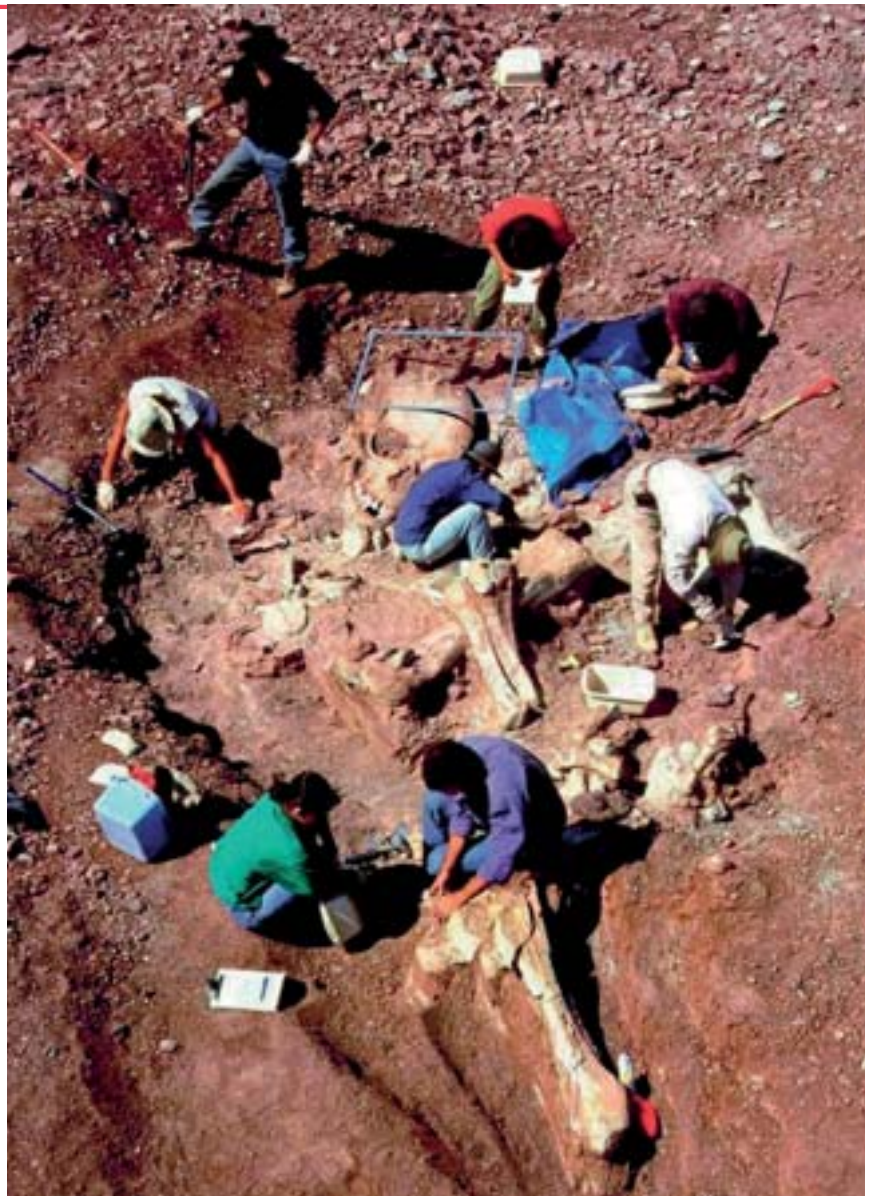
Kde: Nevada

Domnělé stáří: 5 milionů let

Stáří: 5 milionů let

Asii s Aljaškou spojuje pevninská šíje a Austrálie tvoří s Novou Guineou jediný kontinent. Za půl milionu let se v Africe objeví náš prapředek rodu *Australopithecus*. Jsme v období zvaném pliocén. Podle dalšího z podivných nálezů by se zde právě v tuhle dobu měl proměňovat alespoň jeden obutý člověk! Alespoň tomu nasvědčuje nález **Alberta E. Knappa** z Nevadské těžební společnosti. Roku 1917 našel při obhlídce terénu jasně zřetelný zkamenělý otisk boty. Nutno podotknout, že zub času si na otisku podrážky řádně smlsnul. Zanechal nám z ní jen dvě třetiny. Senzační objev konzultuje Knapp s geologem **Johnem T. Reidem**. Právě ten mu přichystá pořádný šok. Vždyť stopa byla obtisknuta minimálně před 5 miliony lety!

Malé útvary na krajích otisku považuje Knapp za dvojité ševcovský steh. Do karet mu hraje i fakt, že v místě, kde by mohla být pata, je stopa víc „sešlapaná“. Další

Prošlapaná pata, lemování. Kdo by pochyboval, že se jedná o stopu obutého člověka? Dojem kazí jen fakt, že před 5 miliony lety nebyli ani lidé, ani boty

Existovali lidé i dinosauři v jednu dobu? Podle nálezu lidské stopy v Nevadě ano!

majitel záhadného kusu horniny pokračuje v šíření jeho slávy. Nechá si zpracovat nezávislý posudek tří geologů. „Bota by odpovídala velikosti 13, tedy dětské,“ dočteme se v něm například. Jednu podstatnou větu ale do tisku nikdy nepustí. A tou je závěr posudku: „Pravděpodobně jde o skvělou přírodní imitaci. Špička této boty již zřejmě notoricky známý tvar nekopírovala.“ Odborně se tomuto jevu říká Liesegangovy letokruhy. Železná ruda totiž umí zhutnět do různých tvarů. Tak proč by ne někdy třeba do tvaru připomínajícího botu?

3 Nevěřte všemu, co koluje síti...

Co: gigantičtí humanoidi

Kde: Jižní Afrika, Německo, Saúdská Arábie, Čína, Spojené státy, Gruzie

Domnělé stáří: 200 000 let

Stáří: asi 10 let

Co spojuje vykopávky v Jižní Africe, Číně, Saúdské Arábii, německém Porúří, USA a gruzijském městě Borjomi? Za posledních 10 let zde měly být učiněny nálezy, které obrátí evoluční teorie naruby. Na různých místech světa se objeví humanoidní kostry. **Na první pohled**

Vědecká seance nad lebkami. Charles Dawson, objevitel piltdownského člověka, je třetí zleva. Ani celá místnost kapacit z oboru si nevšimne, že nejde o lidskou čelist

tropního neboli růstového hormonu. Například dvě nalezené kostry z Tennessee mají výšku 215 centimetrů. Takřka stejně vysoké obry vydá země roku 1885 i v Pensylvánii. Ale dvakrát až třikrát větší člověk? Holý nesmysl. Fotografie jsou zdařilou montáží, na kterou se nachytají tisíce lidí.

4. To je náš předek! Má chrup orangutana

Co: piltdownský člověk

Kde: Anglie

Domnělé stáří: 250 000 let

Stáří: 100 let

Ta lebka není dvakrát zachovalá. O senzaci se přesto dokáže postarat. Anglický právník a nadšený archeolog **Charles Dawson** ji našel roku 1912 v již nepo-

žívaném lomu nedaleko městečka Uckfield. Brzy jde nález z ruky do ruky. Akademici nemyslí

na nic jiného. Nález dostane jméno piltdownský člověk, latinsky *Eoanthropus dawsoni*.

„Je to chybějící článek lidské evoluce!“ pění ódy odborné kruhy.

Nález uzná za pravý i Britské přírodovědné muzeum. Punc geniálních mozků nenechá nikoho na pochybách, že tenhle nález

„Náš údajný prapředek zvaný piltdownský člověk má lebku středověkého člověka, čelist orangutana a zub z šimpanze

vypadají normálně. Ale jen pokud neznáte jejich rozměry. V průměru jsou 2,5krát větší než obyčejný člověk. A někdy ještě víc!

Badatelé hned odkazují na mytické obry. Fotografie s gigantickými lebkami a často i celými kostrami se rozletí po internetu. Archeologové vedle obrů připomínají maličké děti. Přistály vám tyhle fascinující „důkazy“ také v emailo-

vé schránce? Nic si z nich nedělejte. Je pravda, že archeologové někdy narazí na lidské kostry, které svou velikostí nápadně převyšují okolí. Většinou jde o pozůstatky lidí, kteří trpěli poruchou somato-

Mayové? Kdepak. Obyčejný podfuk

Křišťálové lebky bývaly symbolem historických záhad. Za jejich autory byly vydávány vyspělé předkolumbovské civilizace. Konkrétně Mayové a Aztékové. Dlouhé roky se soudilo, že lebky jsou staré přinejmenším 3 600 let. Kde je zádrhel? Mayové i Aztékové by tyhle lebky skutečně uměli svými nástroji vyrobit. Ale trvalo by jim to osm století! Záhada byla objasněna až roku 2008. Na křišťálový zoubek se jim podíval moderní elektronový mikroskop. Bublina rázem splaskla. Lebky mají do historických artefaktů pořádně daleko. Vždyť pod mikroskopem jsou vidět stopy dnešních obráběcích strojů! **100+1**

Věrná kopie lebky piltdownského člověka. Potvrá dlouhá desetiletí, než se prokáže, že jde o podvod. Viník se nikdy nenajde

musí být pravý. Vždyť se k lebce s roztržštěnou čelistí najde i zvlášť ležící zub. A přesto jde o falsum, dokonce jedno z nejslavnějších, jaké známe. Uběhnou dlouhá desetiletí, dokud lebku nezačne zkoumat antropolog **Kenneth Oakley**. 21. listopadu 1953 je konečně jasno. Oakley v roli kouzelníka stojícího proti všem použije na lebku fluor. A hle – zjistí, že ono důvěru budící zažloutnutí je falešné! **Lebka je středověká. Ale tím legrace nekončí. Náš falešný předek měl totiž čelist orangutana a zub patřil šimpanzovi!** **100+1**

Adam Okatý

Klub Bilderberg: Elitní spolek, co ovládá svět?

Je jich asi 130. Třetinu tvoří politici, zbytek byznysmeni. Oficiálně si už 58 let, rok co rok, povídají o světové ekonomice a politice. Neoficiálně mají osnovat plány, jak přetvořit svět. O Klubu Bilderberg koluje hodně fám. A aby ne – málokdo se do něj dostane. Z Čechů to bylo zatím jen pět vyvolených

Je toho hodně, co tajemný klub podle různých konspiračních teorií provádí. V zákulisí prý rozhodl o budoucnosti Evropy. Lidé si myslí, že demokraticky volí své zástupce na posty prezidentů nebo do parlamentů. „*Vše skutečnosti volí ty, které pro ně dopředu vybral Klub Bilderberg,*“ zní jedno z tisíců očernění. To ale není zdaleka všechno. Hlavním cílem má být vytvoření globální vlády a redukce lidstva planety o 80 %. To znamená minus 5,6 miliardy lidí. Na tom prý Klub Bilderberg pracuje už nějaké to desetiletí prostřednictvím viru HIV, trávením pitné vody a přidáváním látek do očkovacích sér, jež způsobují rakovinu.

Nic netajíme, jsme jako gěčka

O Klubu Bilderberg se skoro nic neví. Sám na svých internetových stránkách vyvěšuje asi tak zajímavé informace, jako je postup při pečení bábovky. Nechce, aby se o něm vědělo. Ven se dostane jen to, co je oficiálně odsouhlasené. **Pravidelné schůzky jsou bezpečnostně podchycené jako návštěvy amerického prezidenta. O soukromí se starají stovky ochránců.** Například 36. sjezd z dubna 1987 neprodyšně uzavřel okruh luxusní vily d'Este nedaleko Říma. Do oblasti v okruhu 300 m nesměli

ani ptáci! Místo hlídalo na 1 200 policistů a několik desítek odstřelovačů k tomu. Na jezeře nedaleko vily hlídkovali agenti ve člunech a pod vodou se plácali potápěči.

Tady to všechno začalo, v roce 1954 v Hotelu de Bilderberg v nizozemském Oosterbeeku

Princ Bernhard Lippe-Biesterfeld byl prvním 21 let sloužícím předsedou Klubu Bilderberg. Byl to otec současné nizozemské královny Beatrix

Jména nejsou vždy stejná, střídají se. Stálíci jsou jediní dva muži – 89letý **Henry Kissinger**, laureát Nobelovy ceny míru, a pak 97letý bankéř **David Rockefeller**, syn zakladatele Standard Oil. Oba dva jsou navíc členy řídicího výboru klubu, jemuž předsedá **Henri de Castries**, šéf skupiny AXA. Seznam pozvaných se veřejnosti prozrazuje až po skončení konference. Ta poslední probíhala letos v červnu v americké Virginii. A možná se na ní „vybral“ i nový prezident USA! Zní to divně? Jistě. **Faktem ale je, že jakkoli se Klub Bilderberg snaží vystupovat před světem neangažovaně, z nějakého nevysvětlitelného**

to bylo s **Billem Clintonem**. Setkání se zúčastnil v roce 1991 a o rok později vyhrál boj o Bílý dům. A **George H. W. Bush** dorazil v roce 1985 coby viceprezident – v následujících prezidentských volbách v roce 1988 zvítězil. A tak američtí komentátoři čekají na blížící se prezidentské volby s listem pozvaných hostů. Z Klubu Bilderberg ale zní neoblomně dál: „*Jde o spiklenecké teorie, o ničem nerozhodujeme.*“

Vymysleli Evropskou unii?

Začalo to před 60 sjezdy a před 58 lety. Zatímco se v roce 1954 u Moskvy Sověti chystali na spuštění vůbec první jaderné elektrárny, 130 nejvlivnějších lidí demokratického světa přijalo pozvání nizozemské královské rodiny a amerických bankéřů Rockefellerů – pozvání na ojedinelou akci do malého nizozemského městečka Oosterbeek. Schůzka za zavřenými dveřmi Hotelu de Bilderberg (odtud název skupiny) všechny natolik nadchla, že si domluví pravidelná setkávání. Rozjela se podivná hra o budoucnosti Evropy a světa.

Od první schůzky uběhlo 16 měsíců, když se mocní Klubu Bilderberg setkali opět, tentokrát v alpském lyžařském středisku Garmisch-Partenkirchen v západním Německu. Co bylo na programu? To skoro 50 let veřejnost neví. Až v roce 2003 se podařilo reportérům britské BBC vypátrat skoro zapomenutý obsah. Klub **Bilderberg už v roce 1955 plánoval sjednocení jednotlivých zemí Evropy pod jeden celek se společnou měnou**. Vytvořit „superstát“ kvůli konkurenceschopnosti. „*V co nejkratší době*

„Že jsme usilovali o světovou vládu je přehnané, ale ne zcela nepravdivé

Proč to všechno? Hlavouni světové politiky a byznysu mají rádi klid.

Sjezdy Klubu Bilderberg jsou snad jediné myslitelné akce, kde osobnosti světa můžou mezi sebou mluvit bez obalu, aniž by se bály, že se jejich výroky dostanou k médiím. Informace se k reportérům z nejprestižnějších amerických deníků sice dostanou, ale jsou tak strohé a fádni, naservírované potupně jakoby na podnosu, že nemají žádnou hodnotu. Všechna tato tajemství zastánce konspiračních teorií neuvěřitelně dráždí. Z Klubu Bilderberg ale z ní prostě: „*Takoví jsme, nic netajíme, jen se bavíme o celosvětových problémech. Nic víc.*“ Prý jsou jejich setkání něco jako oficiální schůzky nejvyšších zemí světa známé coby G8 a G20.

Volí si nejmocnějšího muže planety?

Scházejí se každý rok na různých místech světa. Jde o elitu ze Severní Ameriky a západní Evropy. Nikdo jiný sem pozvánku nedostane! Většinou jde o 130 až 150 mocnářů, politiků a obchodníků.

a záhadného důvodu má poslední roky čich zvat budoucí americké prezidenty – nejmocnější muže světa.

Ve virginském hotelovém komplexu se konal sjezd už před čtyřmi roky. Na pozvání tehdy dorazili dva hlavní kandidáti demokratů se stejnými šancemi na zvolení, jak **Barack Obama**, tak i **Hillary Clintonová**. A vyhrál... Obama. Podobné

Ve vile d'Este se v roce 1987 konal 36. sjezd Bilderbergu

je nezbytné dospět k integraci, počínaje společným evropským trhem,“ stálo ve zprávě. Mocní zkrátka snili o něčem, čemu se dnes říká Evropská unie. Jenže to bylo dva roky před tím, než se začaly oficiálně tvořit základy Evropského hospodářského společenství uhlí a oceli – tedy předchůdce EU. Historikové ale s konspiracemi nesouhlasí a házejí protiargumenty. „Mýšlenka společného evropského trhu tu byla už kolem roku 1950. Tedy ještě před vznikem Klubu Bilderberg. Oni nic neovlivnili.“

Měnou bude euro, poděkujte!

Když už se mluví o Evropské unii, zbývá skutečně malý krok ke společné

Konspiračním objektivem

Když americký filmař Alex Jones představil v roce 2008 svůj dokument pro nezávislá média, hned se stal něco jako guru příznivců antiglobalizace. Tvrdí totiž, že plány Klubu Bilderberg počítají s vyhlazením 98 % lidstva. Režisér Jones mluví o nutnosti nechat přežít maximálně 500 milionů lidí-otroků, ostatní jsou prý postradatelní a k ničemu. Hrozí, že by mohli svrhnout vládnoucí elitu. Jak chce ale Klub Bilderberg provést celosvětovou genocidu lidstva, totiž jakými prostředky a kdy, o tom už Jones neříká nic. **100+1**

Filmař Alex Jones při natáčení

Henry Kissinger (na snímku) a David Rockefeller jsou jedini, kteří dostávají pozvánku na každý sjezd

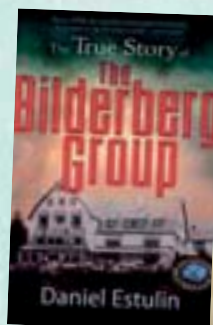
měně – euru. A právě k tomu měl Klub Bilderberg taky pomoci. Přiznal to i bývalý předseda klubu, belgický vikomt **Étienne Davignon**. Řekl, že Bilderberg se podílel na vytvoření měny euro, když v roce 1990 představil politickou agendu pro jednotnou měnu. Jenže dokument zveřejněný BBC mluví o debatách kolem společné měny už v roce 1955. Pravdou je, že se ani jedno nevylučuje. Bavit se může kdokoli o čemkoli. A taky že se lidé baví – ti lidé, kteří Klubu Bilderberg nevěří. Podle nich se jeho členové snaží spojit nejen Evropu, ale téměř celý svět. K EU má přibýt Severoamerická unie (USA, Kanada, Mexiko) a Asijská unie. Fámý říkají, že Klub Bilderberg

dokonce uvažuje o společné měně, jejíž koncept pro společnost vytváří nositel Nobelovy ceny za ekonomii a duchovní otec eura Kanaďan **Robert Mundell**. Pracovní název: intor.

Krokem dopředu se zdá být výrok **Denise Healey**, spoluzakladatele a dlouholetého člena řídicího výboru, z roku 2001. Přiznal plány na jednu globální světovou vládu. „Že jsme usilovali o světovou vládu, je přehnané, ale ne zcela nepravdivé. Někteří z nás v Bilderbergu mají pocit, že svět nemůže donekonečna bojovat mezi sebou, že nemůžeme přihlížet zabíjení milionů lidí. Myslím, že jedno společenství je dobrý nápad.“

Pět českých žolíků

Pozvání do Klubu Bilderberg se cení jako vzácnost. Málokdo odmítne. Spíš sem mocní chtějí. Před zvolením na post premiéra Velké Británie se setkání zúčastnil třeba

Knihami o slavném klubu proslul spisovatel Daniel Estulin. Na snímku se svým nadšeným čtenářem Fidelem Castrem

Tony Blair. Jsou však země, kde se svévolná účast nedovoluje. V Americe existuje Loganův zákon – směrnice, která zakazuje zástupcům země jednat s členy cizích vlád bez zmocnění prezidenta nebo Kongresu USA. To neplatí u nás. Za poslední roky dostali pozvánky na setkání Klubu Bilderberg třeba bývalý velvyslanec ČR při OSN **Karel Kovanda**, současný velvyslanec ve Velké Británii **Michael Žantovský**, pak také **Jiří Pehe** nebo ekonom **Vladimír Dlouhý**. A hlavně nynější český ministr zahraničí **Karel Schwarzenberg**. „Mají vynikající přednášky, diskuse na vysoké úrovni, které jsem s radostí poslouchal... Není to grémium, kde se dělají rozhodnutí. Já jsem tam byl dvakrát v životě, pokaždé to bylo přínosné,“ uvedl ministr.

Karel Schwarzenberg jednoznačně říká, že „Bilderberg není žádná spiklenecká skupina, která řídí svět“. Skutečně se zdají být přehnané plány na ovládnutí světa, tím spíš eliminaci drtivé většiny populace. Na druhou stranu Klub Bilderberg svoji moc a vliv má. Musí mít, když zastřešuje ty nejmocnější, nejvlivnější hybatele společnosti. Kde je ale skutečná pravda, když samotný klub informace tají, to ví pár set vyvolených... **100+1**

Blížící se apokalypsa

Místo Vánoc konec světa?

Kateřina Samuelová
Martin Sívák

Monument 6. Tak bývá nazýván mayský text, v němž je v jako jediném zmíněn rok 2012. Poškození textu je ale natolik rozsáhlé, že jeho jednoznačná interpretace je vyloučená. V žádném jiném mayském textu už zmínku o roce 2012 nenajdete. Máme se i přesto bát?

Úvahy o možném konci světa vycházejí z předpokladu, že v pátek 21. prosince 2012 (o přesné stanovení data se mezi odborníky vedou spory – viz *Konec světa se odkládá*) skončí po 13 několikasetletých cyklech (baktunech) mayský kalendář. Bývá také nazýván „dlouhý počet“. A co nastane? V podstatě nic. **Jen dojde k „přetočení“ cyklu zpět na bod 0, který Mayové považují za posvátný. Dalo by se to přirovnat k situaci, kdy 31. prosince každý rok „přetočíte“ starý kalendář**

na nový. Kvůli tomu, že váš kalendář v kuchyni končí 31. prosincem, přece také nikdo nevyvádí a nepíší se o tom články v novinách. Prostě každý rok načneme nový kalendář od 1. ledna a starý

vyhodíme. Děláme to tak každý rok a nikdo se nad tím nepozastavuje. A stejně by to patrně udělali i Mayové – jen s tím rozdílem, že jejich kamenné kalendáře byly o nějaké to kilo těžší. O významu

Konec světa se odkládá

Úvahy o možném konci světa v pátek 21. prosince 2012 vycházejí z převodu mayského kalendáře do našeho. Někteří odborníci ale tyto

výpočty nepovažují za správné a tvrdí, že konec cyklu mayského kalendáře připadá na pondělí 14. prosince 2116. **100+1**

víte, že?

NASA O APOKALYPSE

Na zvláštních stránkách americké agentury NASA (www.nasa.gov/topics/earth/features/2012.html) si můžete přečíst mnoho zajímavých informací týkajících se údajné blízké apokalypsy. **100+1**

kteřá by pravděpodobně vyústila v použití jaderných zbraní, je strašákem už od dob studené války. Ještě reálnější hrozbu představují klimatické změny spojené s globálním oteplováním. Znečištění ovzduší, nadměrné množství nerecyklovaného odpadu, nedořešené ukládání nukleárního odpadu či tání ledovců – to je jen malý výčet alarmujících problémů, které vyúsťují v nepříjemné důsledky již dnes. Není ale příliš pravděpodobné, že by k totálnímu kolapsu v celosvětovém měřítku došlo již tak záhy.

Ostatně, zda 21. prosince 2012 dojde ke konci světa, se už poměrně brzy dozvíme. Nezbyvá než si počkat. **100+1**

Takto vypadá v mayském písmu zapsaný posvátný bod nula (počátek „dlouhého počtu“). Přepočteno do našeho kalendáře jde o 11. srpen 3114 př. n. l.

v mayském kalendáři připadá na datum, jehož se většina z nás dožije, rozdělil lidi do dvou odlišných skupin.

Optimisté nevěřící v přelomovost konce roku 2012 jen mávají pobaveně rukou. Pesimisté naopak očekávají celou řadu nepříliš povzbudivých událostí. Fatální katastrofa, která by postihla celý svět, může mít podle nich podobu přepólování světa. Tyto obavy ale dementovala NASA svým vyjádřením, že i kdyby k tomuto jevu došlo, nehrozí životu na planetě žádné reálné nebezpečí. Obdobnou reakci musela tato agentura vydat i na dotazy ohledně dopadu smrtícího asteroidu. Podle NASA se není třeba obávat žádného blízko letícího objektu větších rozměrů v několika nejbližších letech.

Komentář NASA si vyžádaly i sílící obavy z gigantických solárních bouří, které by měly působit jako smršť na

” Zda 21. prosince 2012 dojde ke konci světa, se už poměrně brzy dozvíme. Nezbyvá než si počkat

konce tohoto cyklu pro Maye nemáme žádné přesvědčivé informace, a představa konce světa je tak jen čistou spekulací.

NASA na roztrhání

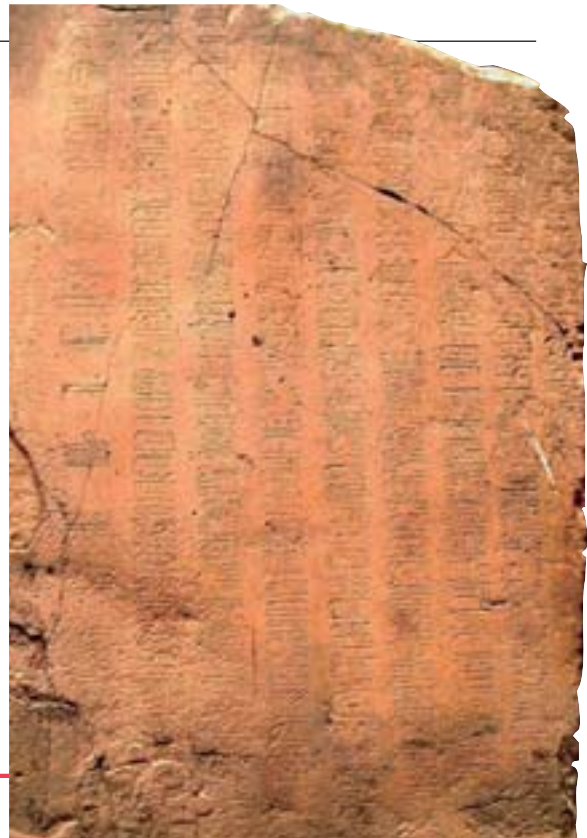
Mayové měli důmyslný systém pro sledování toku času. Prostřednictvím svého kalendáře byli schopni přesně předpovědět místo i čas zatmění Slunce. Výpočty za pomoci dnešní vyspělé techniky se od předkolumbovské civilizace liší jen v desítkách sekund! Stavebním kamenem pro úvahy o blízkém konci světa je takzvaný Monument 6 z jihomexického archeologického naleziště Tortuguero ve státě Tabasco, na kterém je znázorněn mayský kalendář. **Většina zdejších památek je ovšem vlivem průmyslu i lovců pokladů značně znehodnocena. Zřejmě věčnou záhadou tak zůstane otázka, zda se na nalezišti nenacházely původně i nápisy vysvětlující, k čemu by 21. prosince 2012 mělo přesně dojít.** Fakt, že konec 5126 let dlouhého cyklu

život na zemském povrchu. Odborníci prostřednictvím svých internetových stránek opět ujišťovali o tom, že činnost na Slunci se nikterak nevymyká obvyklému cyklu. **Mnozí lidé ovšem za ochotou agentury NASA odpovídat na „apokalyptické“ otázky vidí snahu zamaskovat skutečnou hrozbu a zabránit masové panice.**

Počekme si...

Pomineme-li tedy vesmírné katastrofy, které NASA vyloučila, zůstává ve hře několik hrozeb, jejichž viníky by mohli být sami lidé. Rozpoutání třetí světové války,

Zápis data v takzvaném „dlouhém počtu“

Poplašné zprávy o konci světa

Kateřina Samuelová

Náš svět jednou skončí. Je jen otázkou času, kdy se to stane. Podle některých samozvaných proroků mělo lidstvo skončit už dávno, jiní zase předpovídají apokalypsu na nedalekou dobu. A samozřejmě že nám „dobře“ poradí, jak přežít

Příkladem rádce pro případ konce světa z poměrně nedávné doby je **Pjotr Kuzněcov**. Ten v roce 2007 přesvědčil několik desítek svých přívrženců, aby se zakopali v zemi a čekali až do soudného dne, který měl nastat v květnu 2008. Sám Kuzněcov své ovečky ale do nitra zemljanky nenásledoval. Jeho přívrženci se tak museli potýkat s pověstnou ruskou zimou bez svého duchovního vůdce. Vykopanou díru v zemi opustilo nejprve sedm žen. Poslední přívrženci sekty vyšli až po očekávané apokalypse, ke které nedošlo. Dvě ženy svou životní pouť v zemi přece jen ukončily. Jejich ostatky byly údajně později nalezeny v útrobách útočiště sektářů.

Na jaře 2008 pak médií probleskla zpráva, že vůdce sekty se pokusil o sebevraždu. „*Pjotr dal hlavu na špalek a praštil se polenem,*“ popsal údajnou sebevraždu zástupce gubernátora **Oleg Melničenko**. Kuzněcovův pokus o sebevraždu však jeho stoupencům oči neotevřel, spíše naopak. Jeho ovečky jsou nyní přesvěd-

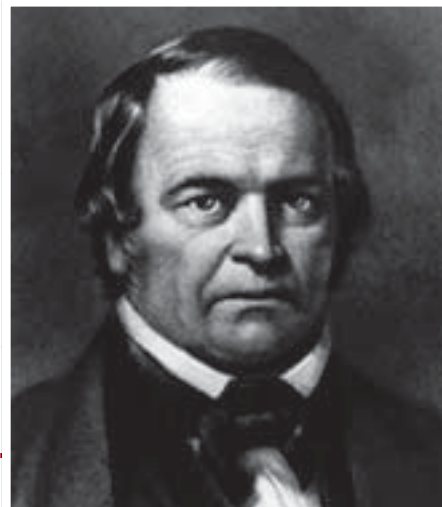
čeny, že Pjotr vstal z mrtvých, a nyní ho uctívají jako proroka...

Spásná města husitských sektářů

Očekávání konce světa se nevyhnulo ani českým končinám. V 15. století slavil chiliasmus (náboženské učení o druhém Kristově příchodu a o jeho tisíciletém království zde na zemi) úspěch v řadách husitů. Přívrženci apokalyptické teorie se rekrutovali především z řad silně věřících, kteří byli přesvědčeni, že podle Božích zákonů jsou si všichni lidé rovni. Věřili v nastolení nového řádu, kdy již nebude pánů a poddaných, ani lidského utrpení. Běda však těm, kteří žijí hříšně nebo odmítají křesťanské učení. Apokalypsa měla zachvátit pozemská města, obdobně jako biblickou Sodomu a Gomoru. **Naštěstí ale existovala místa, ve kterých mohli**

vyvolení zlé časy přečkat. Záchrannými městy měly podle husitů být Klatovy, Plzeň, Žatec, Louny a Slaný.

Apokalyptická vize se měla naplnit v únoru roku 1420. K velkému zklamání ale **Ježíš Kristus** na Zemi nesestoupil, ani nenastolil Boží království. Někteří sektáři víru v konec světa záhy opustili

Ani kazatel William Miller se konce světa nedočkal

FOTO: Wikipedia, Shutterstock

víte, že?

ZA PĚT MINUT DVANÁCT

V roce 2010 vědci takzvané Hodiny apokalypsy či Hodiny soudného dne, které „odměřují“ čas do zničení Země, posunuli o jednu minutu zpět na za šest minut dvanáct. Důvodem k optimismu podle odborníků z Bulletinu atomových vědců bylo zlepšení atmosféry v mezinárodní politice. Na hodinách, které byly poprvé světu představeny dva roky po svržení jaderných bomb na Hirošimu, se čas naposledy změnil v letošním roce. Bohužel, podle atomových vědců se hrozba zničení Země nepatrně zvětšila, a proto ručičku posunuli zpět na za pět minut dvanáct. **100+1**

a přidali se k majoritním husitům. Část zatvrzelých zastánců tábority opustila, další byli vyhoštěni. Smutný konec znamenala víra v apokalypsu pro několik desítek lidí, kteří byli na popud **Jana Žižky** upáleni jako kacíři.

Čekání na zemský ráj

Jen těžko by někdo v českých končinách neslyšel o Svědcích Jehovových. Toto náboženské uskupení má po celém světě miliony přívrženců, a to i přesto, že je v mnoha ohledech kontroverzní. Počátky Svědků Jehovových sahají do druhé poloviny 19. století. Tehdy ve Spojených státech amerických, konkrétně v proslulé nábožensky tolerantní Pensylvánii, vznikl studijní kroužek Badatelé Bible. **Pečlivé studium Knihy knih vyústilo v nutkání seznámit široké okolí s výsledky bá-**

šel, ani nebyl nastolen ráj, ve kterém by byl možný věčný život. **I v současné době bývají Svědkové Jehovovi řazeni mezi millenaristická hnutí. Po předchozích zkušenostech sice i nadále očekávají příchod boží pozemské říše trvající tisíc let, ale již neurčují pevné datum.** Dříve stanovené datace apokalypsy bývají považovány za osobní názor badatelů v Bibli.

Velké zklamání

Kazatel **William Miller** bývá dnes považován za duchovního otce Adventistů sedmého dne. Mimo jiné je ale také ústřední postavou velkého apokalyptického hnutí, které nebylo příliš úspěšné, jak už napovídá fakt, že do dějin vstoupilo pod jménem Velké zklamání. William Miller patřil v 19. století mezi zapálené badatele v Bibli. Z řádků písma vyčetl, že takzvaný Druhý

Stane se nám osudným pád asteroidu, nebo si svůj konec způsobíme sami?

dání. V roce 1879 tak začíná vycházet dnes již legendární časopis Strážná věž.

Současné se ale začínají objevovat i první konkrétní předpovědi konce světa. Podle výpočtů má apokalypsa nastat roku 1914, později je datum upraveno na rok 1925. Když se předpověď ani tehdy nevyplnila, došlo na podrobnější studium Písma a společnost se v roce 1931 přejmenovává na Svědky Jehovovi. Podle dalších výpočtů má konec světa přijít roku 1975. Ani tentokrát ovšem armageddon nepři-

Čtyři jezdci Apokalypsy se stali oblíbeným námětem

příchod Ježíše Krista by měl nastat po 2 300 letech od roku 457 před naším letopočtem. **Podle amerického kazatele se tedy měl příchod Krista a začátek nové éry v dějinách lidstva uskutečnit pravděpodobně ještě během jeho života.** Samuel Sheffield

Snow, Millerův učedník, datum apokalypsy později upřesnil na 22. října 1844.

Tisíce přívrženců Millerovy teorie tak napjatě očekávaly příchod Božího syna. Někteří z nich se dokonce vzdali svého pozemského majetku, aby mohli vstoupit do nové éry s čistým štítem. Příchod spasitele ani apokalypsy se ale nekonaly. Tato událost byla proto označena jako Velké zklamání. I přes tento neúspěch věřil William Miller v brzký příchod Božího království až do své smrti

Smutný konec znamenala víra v apokalypsu pro několik desítek lidí, kteří byli na popud Jana Žižky upáleni jako kacíři

v roce 1849. Po odchodu duchovního vůdce milleristického hnutí se část jeho přívrženců odebrala pod křídla Svědků Jehovových, další pak našli útočiště u Adventistů sedmého dne.

Spasitel Arnie versus Antikrist

Rok 2000 znamenal pro apokalyptické vize to samé jako lízátka pro vosy. Duchovně založení proroci hlásali příchod konce světa například kvůli tomu, že pokud vydělíte číslo 2 000 třemi, vyjde vám nechvalně proslulé číslo 666,66. V naší zesvětštělé době sice už tato vize lidí do kostelů či kazatelen nepřitáhla, ale využili toho filmaři a přitáhli lidi do kin. Filmová producenti se rozhodli magičnosti přelomu tisíciletí využít v akčním filmu s příznačným názvem *Konec světa*. Děj se dá shrnout poměrně snadno. Konec roku 1999 hodlá Satan využít pro zplození Antikrista, který má uvrhnout svět do věčné temnoty. Do cesty mu ale vstoupí bývalý detektiv ztvárněný silákem **Arnoldem Schwarzeneggerem**. Snímek vyvolal spíše chladné ohlasy. Možná to bylo i tím, že svět se už ani tak nebál příchodu Satana jako spíše elektronické apokalypsy známé pod jménem Y2K.

Podle katastrofických scénářů nebyly počítače schopné zvládnout přechod do nového tisíciletí. Následné výpadky elektráren, poruchy letadel a kolaps celé řady elektronických zařízení pak měly lidstvo uvrhnout

do technologického středověku. I když k několika poruchám skutečně došlo (zboží vypršelo datum spotřeby, stoleté osoby dostávaly pozvánky do školky), nejednalo se o nic zásadního, co by mohlo lidskou populaci ohrozit. Záhy po této události se

však objevil nový termín – Y2K+38 alias Unixový bug milénia. **Podle některých počítačových odborníků má opět dojít k masovému technickému problému, a to přesně v úterý 19. ledna 2038 ve 3 hodiny 14 minut 7 sekund.** **100+1**

Poslední soud od Michelangela Buanarrotiho, který zdobí Sixtinskou kapli ve Vatikánu, patří k nejcenějším uměleckým dílům na světě

Tak pravil Nostradamus

Nejproslulejším prorokem světa se stal **Michel de Nostredame** zvaný **Nostradamus**. I když byl profesí lékař, jeho **největší životní zálibou se stala astrologie, které se věnoval od útlého dětství**. Poté, co jeho manželka a dvě děti zemřely na morovou epidemii, se Nostradamus začíná věnovat i studiu nebezpečné nemoci. Na rozdíl od většiny svých současníků nevěřil, že mor je nezvratným Božím prokletím, a snaží se proti němu vyrobit účinný lék. Jako vášnivý astrolog žijící v 16. století věřil, že části lidského těla jsou ovlivněny pohybem planet a jejich konstelací. Pomocí hvězd začíná v roce 1555 sestavovat svá proroctví plná nejednoznačných veršů. **V jednom například přesně předpověděl smrt Jindřicha II., čímž si získal důvěru Kateřiny Medicejské.** Ta ho následně přijala do svých služeb.

Svémi vizemi budoucnosti si Nostradamus vysloužil mnoho úcty, ale také posměchu. Mnozí lidé tvrdili (a dodnes tvrdí), že předpovědi jsou jen snůškou lží a výmyslů. Nostradamovy výroky také mnohdy posloužily k politické propagandě. **Joseph Goebbels například některá čtyřverší interpretoval jako náznak porážky spojeneckých vojsk.**

Nostradamus ve svých předpovědích míchá latinské, řecké a provensálské výrazy, hraje si s anagramy, alegorickými obraty a mytologickými narážkami, a proto je přesný výklad takřka nemožný. Díky tomu také existuje bezpočet různých interpretací.

Jedním z neúspěšnějších vykladačů Nostradamových veršů je **Jean-Charles de Fontbrune**, který na základě Nostradamových veršů „předpověděl“ **zvolení Françoise Mitterranda prezidentem**

a atentát na papeže Jana Pavla II. v roce 1981. Podle dalšího Fontbrunova výkladu nás čekají extrémní sucha, okupace Francie a Anglie, nebo zavraždění papeže. V roce 2025 bychom se ovšem měli dočkat „zlatého věku a celosvětového míru“. **100+1**

Časostroj – zábavná cesta do historie pro mladé čtenáře

Tentokrát s mimořádným
dárkem pro všechny
milovníky historie:

Plakát velikosti A1

**Panovníci
českých
zemí**

V prodeji právě teď' v dobrých trafikách

new

Více rozmanitosti, více vitality

Happy life

Každý, kdo chce zdravého a vitálního psa ví, že rozmanitá strava je klíčem k úspěchu. Happy life je speciálně vyvinut tak, aby odpovídal na všechny tyto potřeby.

Happy life zaručuje:

- ✓ pestré a vyvážené složení
- ✓ správné množství vitamínů a minerálních látek
- ✓ lahodnou chuť
- ✓ optimální zažívání

JUNIOR CHICKEN
3-10kg

ADULT BEEF
3-15kg

ADULT MINI LAMB
3-10kg

ADULT LAMB
3-15kg

ADULT CHICKEN DINNER
3-15kg

ADULT CHICKEN ENERGY
15kg

LIGHT SENIOR CHICKEN
3-15kg